

בית הספר לאדריכלות ע"ש דוד עזריאלי

שיעור / תרגיל : סקר, תיעוד והערכה לבניין בסביבה היסטורית בנויה

תיק תיעוד פברואר 2014, סמסטר א' תשע"ד

ויצמן 105, כפר סבא – "קפה פידלר"

שם האדריכל: דויד לוינברג

שנת הקמת המבנה: 1932

מנחים

פרופ' אדר' אמנון בר אור

אדר' יונתן לצטר

מתעדים

ירדן דגן

עופר וסרמן

אנה דוידוביץ'

הבהרה

מסמך זה הינו עבודה אקדמית שנכתבה במסגרת הקורס "מחקר ותיעוד מבנה היסטורי" המועבר בפקולטה לאומנויות, בבית הספר לאדריכלות ע"ש דוד עזריאלי, באוניברסיטת תל אביב. אין לעשות כל שימוש בתוכן עבודה זו ללא אישור מפורש בכתב ממחבריה ("המתעדים") :

עופר וסרמן	ת.ז. 200920585
ירדן דגן	ת.ז. 200446821
אנה דוידוביץ'	ת.ז. 309170264

נציין בזאת, שעבודות אקדמיות מוגנות על פי חוק זכויות יוצרים התשס"ח-2007, ומשכך אין לבצע בעבודה זו, ובנספחים המצורפים אליה, כל שימוש שאינו מורשה וללא היתר מטעם בעלי זכויות היוצרים ("המתעדים").

קריאה מהנה!

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן דגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
2

תוכן עניינים

	1. מבוא
3	1.1. הקדמה כללית
4	1.2. מפה עדכנית ותצ"א עדכנית
5-9	1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה
10	2. תיעוד היסטורי
11-12	2.1. תקופת בניה וסגנון בניה
13	2.2. התפתחות המתחם
14-20	2.3. מפות היסטוריות
21-24	2.4. תצלומי אויר היסטוריים
25-38	2.5. תמונות היסטוריות
39-63	2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים
64	2.7. תולדות האדריכל המקורי והשוואה למבנים נוספים שבנה
65	3. תיעוד מצב קיים
66	3.1. רישום המבנה
67-68	3.2. צילום סביבת המבנה
69-70	3.3. צילום חזיתות
71-72	3.4. צילום פנים
73-74	3.5. צילום פרטים ותקריבים
75	3.6. צילום חצר המבנה
76-79	3.7. שינויים במבנה ושלבי התפתחות
80-88	4. תיעוד אדריכלי מצב קיים
89-93	5. תיעוד אדריכלי מצב מקורי משוחזר
94-99	6. פרטים ארכיטקטוניים
100	7. סקר צמחיה וסביבת אתר
101-105	8. טכנולוגיות בנייה
106-109	9. מפגעי המבנה
110-111	10. שאלות פתוחות
112-113	11. הערכת אתר
114-121	11.1 הצעה לשחזור
122	12. ביבליוגרפיה

1.1. הקדמה כללית

בית הקפה 'מלצ'ט', הנקרא גם 'קפה פידלר' הוקם על בצומת בין רחוב השרון, הרחוב הראשי של העיר כפר סבא, שלימים נקרא וייצמן ורחוב רוטשילד. המבנה יושב על החלקה הצפון מערבית של הצומת.

בית הקפה נבנה על ידי דוד ולאה לוינברג בשנת 1932, לאחר שירדו מהגליל להתגורר בשרון. אולם זמן קצר לאחר שנפתח, מפאת ניהול קלוקל, הועבר המקום לניהולם של צבי ואסתר פידלר ששכרו אותו. בכעשרים שונות עבודתו, בית הקפה היווה חלק בלתי נפרד מההיסטוריה של העיר. הוא יושב על כיכר מרכזית בה התרחשו אירועים היסטוריים שונים. הוא היה מקום הסעדה לפועלים בפרדסים, שימש כמוקד התכנסות באירועים שונים, פרטיים וציבוריים. במקום היה אחד ממכשרי הטלפון הראשונים ששימשו אל כל תושבי העיר. בזמן מאבקם של המחתרות הציוניות בבריטים בית הקפה הפך למקום איסוף מודיעין בזכות החילים הבריטים שהתבשמו בבית הקפה ומסרו ידיעות למלצרים שהעבירו אותם לאירגון ה'הגנה'.

מבנה בית הקפה שינה פונקציות לאורך שנותיו ועבר שינויים מבניים רבים שהותירו אותו ללא הכר. השינויים המשמעותיים התרחשו במהלך המרד הערבי (39-1936) במהלכו נהנה הקפה משיגשוג בשל מעבר התנועה מצירים שעברו ליד הכפרים הערביים לרחוב השרון, באותה תקופה מרחיבים את בית הקפה ומוסיפים לו מרפסת הפונה לרחוב. בשנת 1958 נעשו שינויים מבניים משמעותיים נוספים, על בסיסו מקימים את בנק דיסקונט שתפקד שם עד 1988. מבנה הקפה התרחב והפך למתחם מסחרי שמכיל חנויות שונות.

מעברו ההיסטורי של המבנה אפשר ללמוד על רוח התקופה, שבה העיר הייתה מושבה, וכן על הפוטנציאל הגלום בהווית הרחוב. בנוסף מצבו של המבנה מעיד עבורנו על הצורך בקיום חוקים בנוגע לפני העיר והחזיתות. השילוט הרב והמוחצן, וכן שינויים שנעשים במבנה לפי ראות עיניהם של השוכרים והמשכירים, מהווים רעש סביבתי צורם שפוגע בעוברים ובשבים.

כבני העיר אנו רואים חשיבות רבה בשימורה של העיר כפר-סבא, על מנת שאותם האתרים יהוו סימן לדורות הבאים. מבנה הקפה תמיד היה בתודעתנו, אולי מפני שהוא ממוקם בנקודה מרכזית בעיר. בחיפושנו אחר מבנים היסטוריים בעיר הופתענו לגלות את המידע המרשים אודותיו וכן מהנקיון האסטתי והתכנון הפשוט והיפה שלו. בעינינו, קיצור המרחק הרב שנוצר בין המציאות הקיימת לבין מה שהיה דאז, יכול להביא לשיפור משמעותי בפני העיר. בנוסף ברצוננו לומר שמעבר לחשיבות ההיסטורית רבת המשמעות אנו רואים באתר חלק בלתי נפרד מהוואי הרחוב בכפר-סבא. בעיר ישנם מספר מוקדי מסחר הממוקמים במתחמים מוגדרים. לדעתנו אלו פוגעים במרקם העדין והחשוב כל כך של רחובות כפר-סבא. היינו שמחים לחזק ולו במקצת את מרכז העיר ההיסטורית ולנסות להחזיר את הווית החיים ברחוב בניגוד לזו שמתקיימת במתחמי המסחר.

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק 1
מבוא

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
4

1.2. מפה עדכנית ותצ"א עדכנית

תאריך: נובמבר 2013

תאריך: נובמבר 2013

עמוד
5

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 1
מבוא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

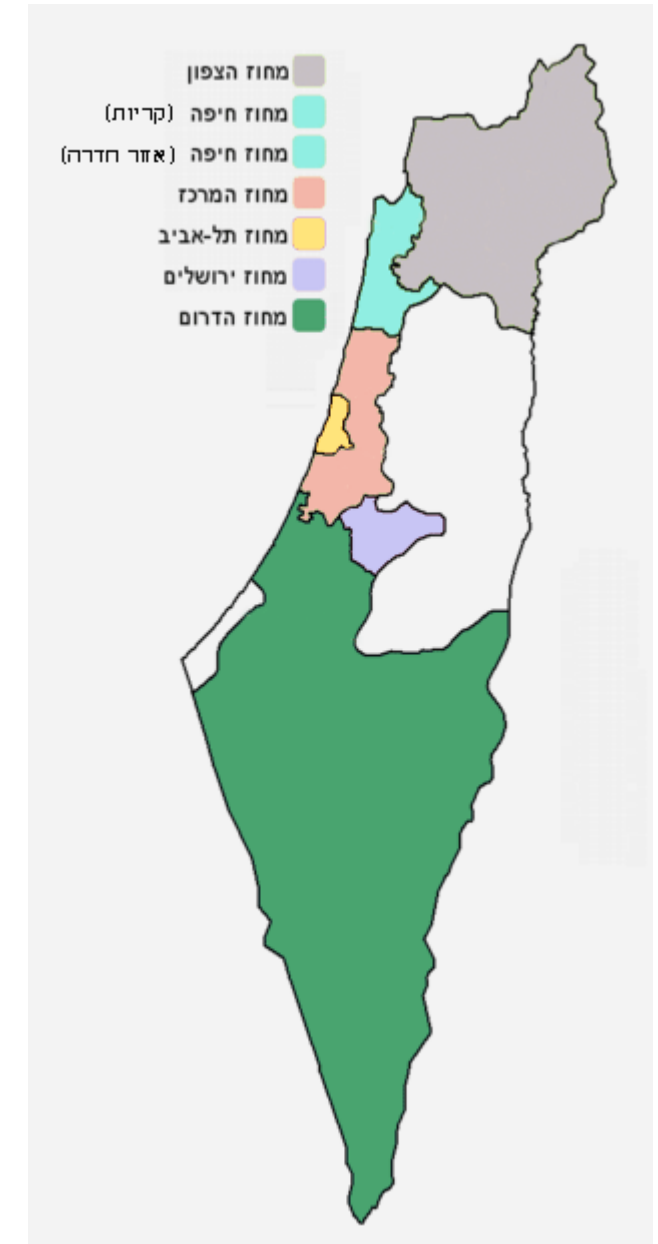
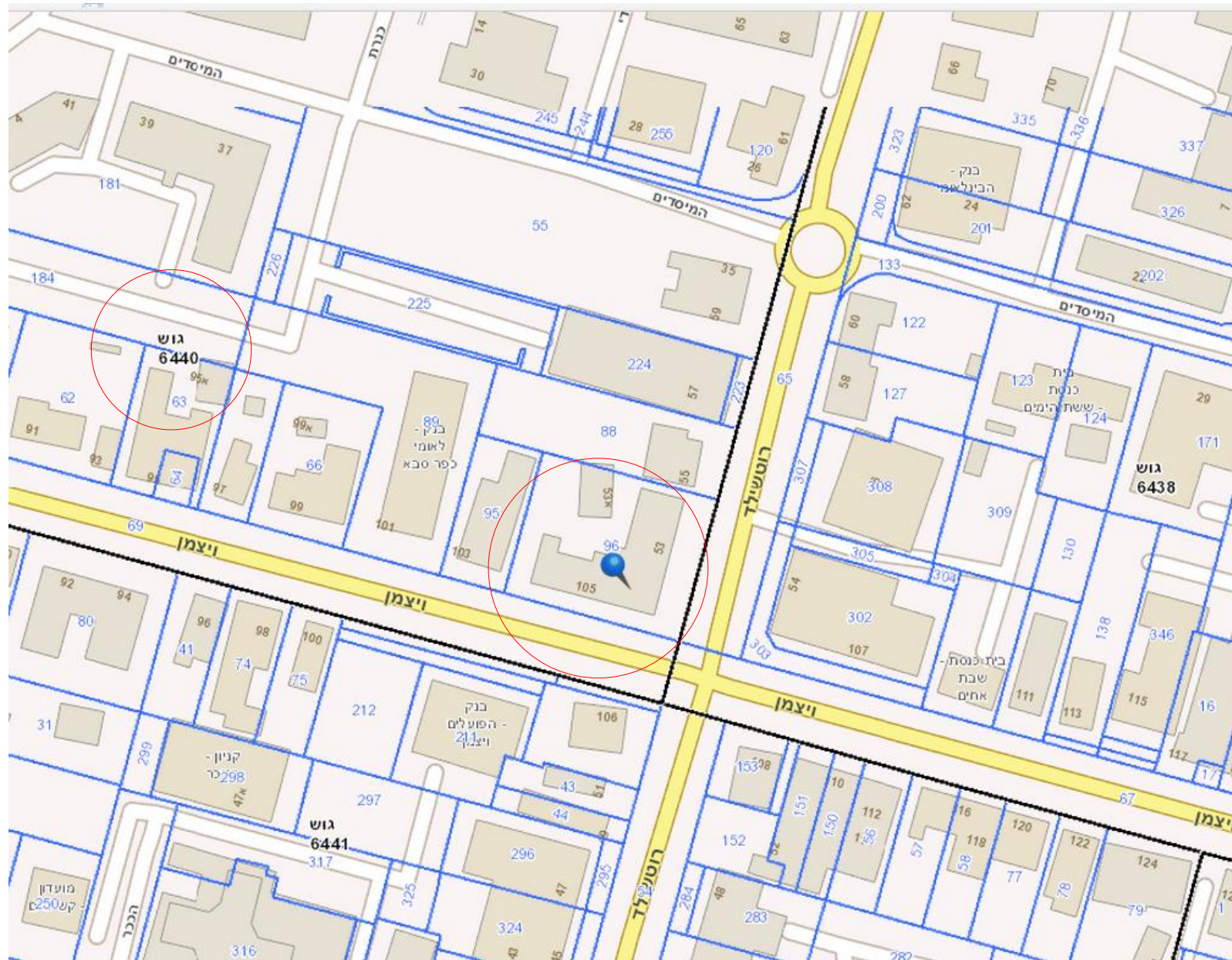
"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה

כתובת: ויצמן 105 פינת רוטשילד 96, כפר סבא | גוש 6440 | חלקה 96

מחוז שרון, נפה פתח תקווה

עמוד
6

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 1
מבוא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה

תכניות מקומיות מאושרות				
מס' תכנית	שם התכנית	תאריך ההפקדה	תאריך מתן תוקף	מס' ילקוט תיק פרסומים
כס/89	תב"ע מפרטת לתכנית כס/89 - הרחבת האיזור המסחרי	02.05.1954	17.11.1955	
כס/1/1	שינוי תכנית מתאר כפר סבא מס כס/1/1	13.09.1969	18.03.1970	1636
כס/3/37 א/א	שינוי תכנית מתאר כס/3/37 א/א	03.08.1982	22.11.1984	3126

1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה

מספר התכנית: כס/89

תאריך מתן תוקף: 17.11.1955

שם התכנית: תב"ע מפרטת לתכנית כס/89 - הרחבת האיזור המסחרי

פירוט התכנית:

מטרת התכנית – הרחבת האיזור המסחרי, הרחבת דרכים קיימות

בתכנית זו מסומן האיזור המסחרי ברקע אפור וקו תחום (המבנה מסומן בעיגול אדום). ההנחיות שחלות על השטח המסחרי על פי תוכנית זו, כפי שמפורט בטבלה למטה :

השטח המינימאלי של המגרש: 500 ממ"ר

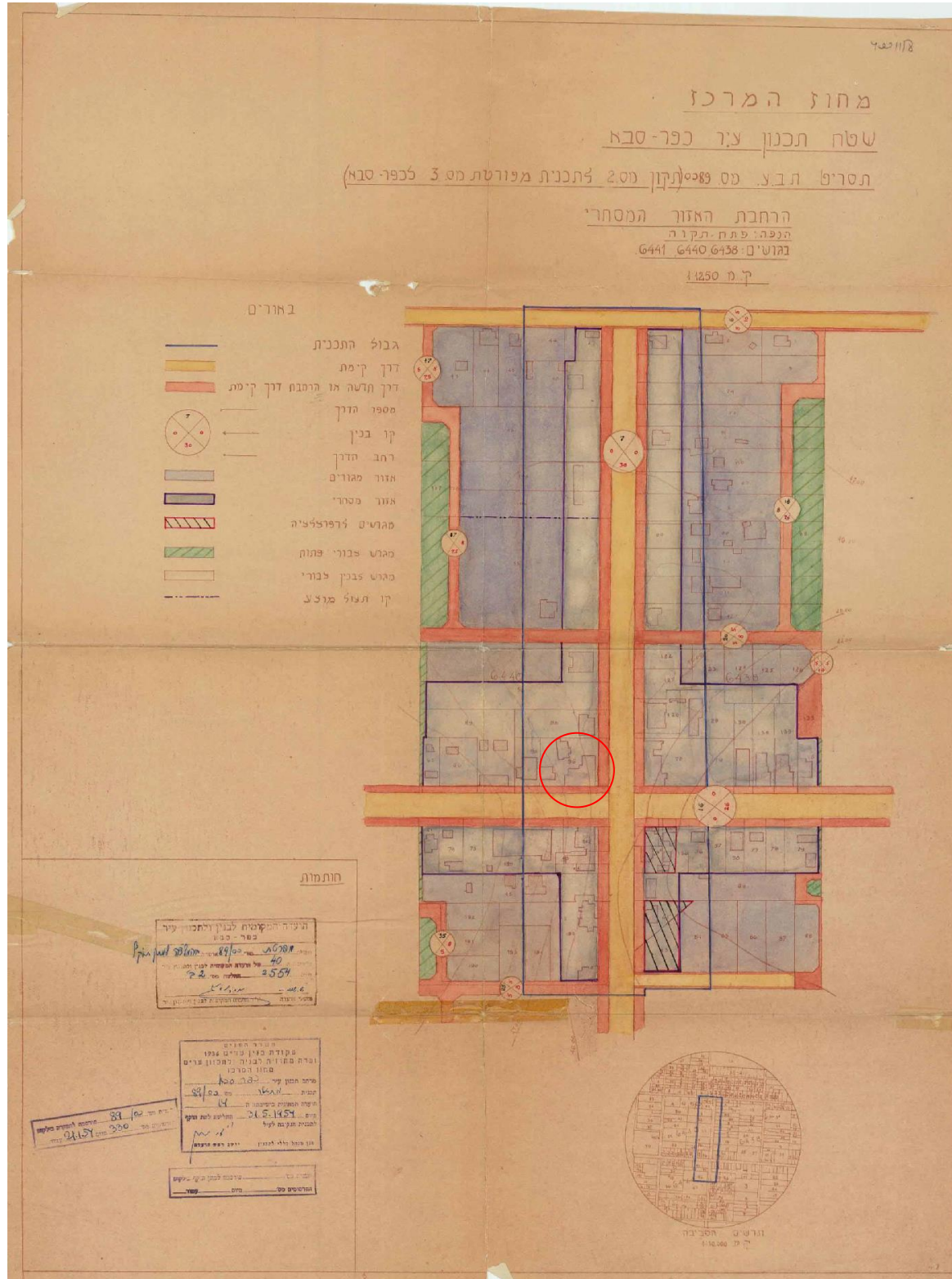
השטח המקסימאלי לבניה במגרש: 30%, נספחים – אפס.

הגובה המקסימאלי של הבניין : 2 קומות.

קו בניין בחזית: כמסומן בתסריט (במבנה המדובר – אפס).

מרווח צדדי : אפס

מרווח מינמאלי אחורי : 5 מ'

7. לוח החלוקה לאזורים									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
האזור : סמון האזור : השטח המינימלי : השטח המקסימלי : הגובה המקסימלי : קו בנין : מרווחים מינימליים : ארך מינימום : מספר היירות	בחסרית בצבע : של המגרש	לכניה במגרש : של הבנין	בחזית : צדדי : אחורי : של חזית המגרש : המקסימלי של המגרש	מסומן : בחסרית	מסומן : בחסרית	מסומן : בחסרית	מסומן : בחסרית	מסומן : בחסרית	מסומן : בחסרית
1. מבורים כחל	750 מ"ר	20% לבנין 5% או 40 מ"ר לפי השטח הקטן יותר - לנספח	2 קומות	מסומן : בחסרית	3 מ' : בחסרית	8 מ' : בחסרית	18 מ' : בחסרית	4	בקומת הקרקע-אפס, בקומה א' - 2
2. מסחרי אפור מותחם 500 מ"ר בקו סגל	30% נספחים-אפס	2 קומות	מסומן : בחסרית	אפס	5	18 מ'			

עמוד
8

פברואר
2014

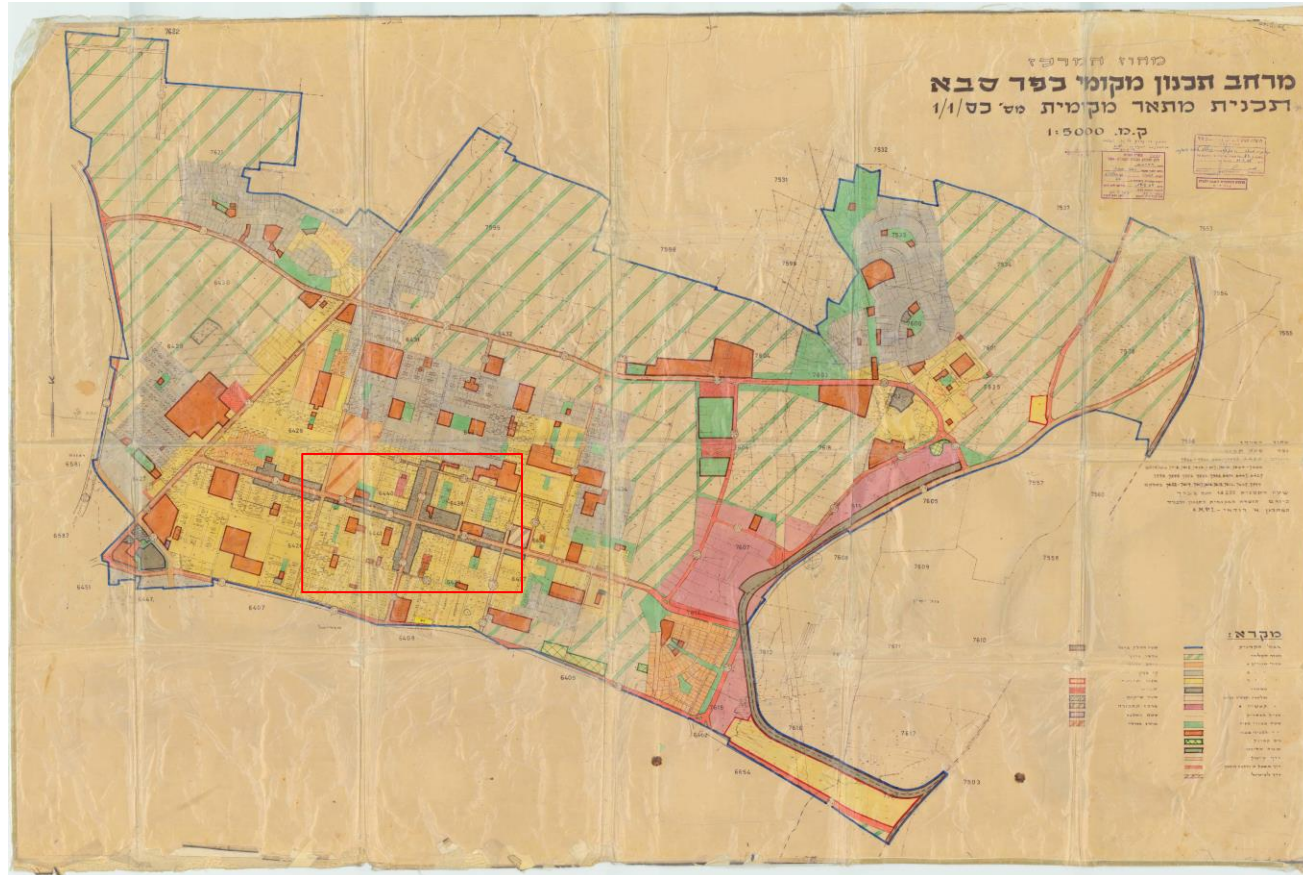
שם התכנית

שם הפרק 1
מבוא

יִרְדֵּן דָּגָן ©
עוֹפֵר וְסֵרְמֵן
אָנָּה דוֹיְדוּבִיץ'

"קפה פידלר"
 ויצמן 105
 כפר סבא

1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה

מספר התכנית : כס/1/1

תאריך מתן תוקף : 18.03.1970

שם התכנית : שינוי תכנית מתאר כפר סבא מס כס/1/1

פירוט התכנית :

מטרת התכנית – תכנית מתאר כ"ס

בתכנית זו מסומן האיזור המסחרי ברקע אפור וקו תחום (המבנה מסומן בעיגול אדום). ההנחיות שחלות על השטח המסחרי על פי תוכנית זו, כפי שמפורט בטבלה למטה :

השטח המינימאלי של המגרש : 500 ממ"ר – 1000 ממ"ר

השטח המקסימאלי לבניה במגרש : 30%.

הגובה המקסימאלי של הבניין : 4-6 קומות.

קו בניין בחזית : לכל הפחות 11 מ' מציר הדרך.

מרווח צדדי : 4 מ' או אפס

מרווח מינמאלי אחורי : 6 מ'

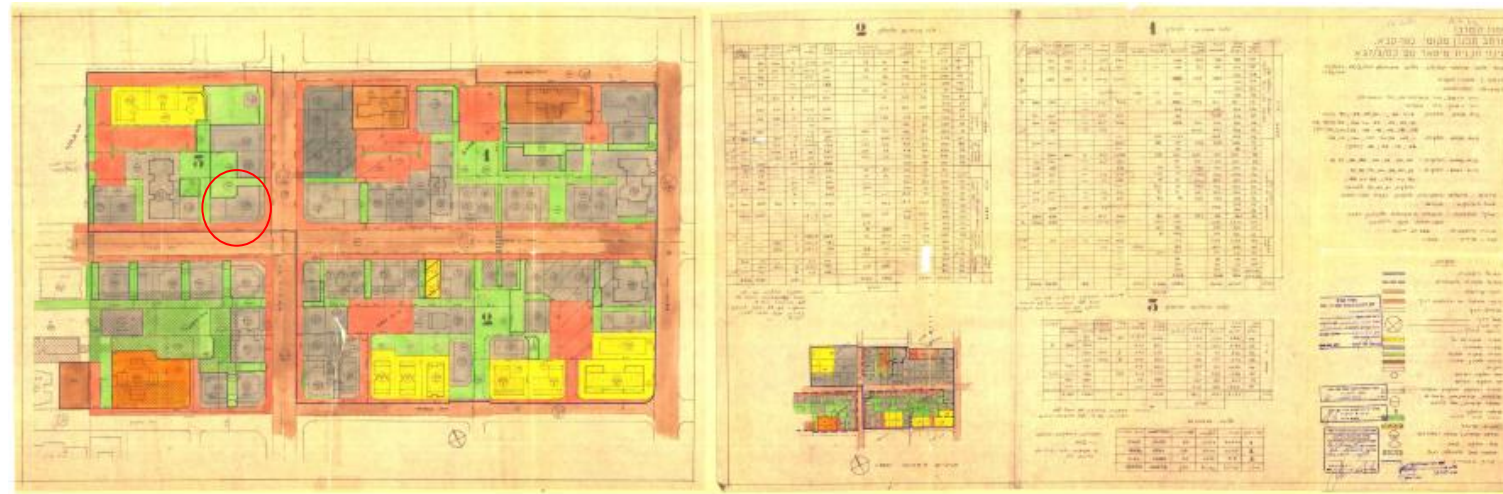
השינויים מהתכנית הקודמת – הגדלת הגובה המקסימאלי של הבניה, הגדרה מחודשת של המרווחים הדרושים סביב המבנה.

האזור	סל המגרש כמ"ר	לבניה בקומה בכפר	לנספחים נפרדים	מניסבום סל הזית	בהזיה	צדדי	אחורי	הערות
לחלארה	5000	160 מ ²	בדרוש לספרות חקלאיות עפ"י החלטה חדשה המקומית	25 מ ²	כמאוסר בכל חכניה אולם לפחות 11 מ ²	4 מ ²	10 מ ²	1. באזור מגורים, מסחר, עסקים והחסנה לא חשש קומת הקרקע למגורים
מגורים, מסחר, עסקים, חחסנה	500 1000	30%	נכלל בשטח הבניה	18 מ ²	11 מ ²	4 מ ² או אפס	6 מ ²	2. באזור מגורים בלא יעלה שטח הבניה בקומה העמודים מעל השעור של 30% משטח הבניה המותר בקומה בנוסף לנספחים.
מגורים א'	750	20%	5% עד 40 מ ² מקסימום	18 מ ²		4 מ ²	6 מ ²	
מגורים ב' לא כס/1/1	750	25%	5% עד 40 מ ² מקסימום	18 מ ²		4 מ ²	6 מ ²	3. שטח המרפסות לא נכלל בשטח הבניה אם הוא פחות מאשר 30% משטח הבניה המותר בקומה בכל האזורים.

1.3. נתונים סטטוטוריים של המבנה

מספר התכנית : כס/ 3/ 37/א

תאריך מתן תוקף : 22.11.1984

שם התכנית : שינוי תכנית מתאר כס/ 3/ 37/א

פירוט התכנית :

מטרת התכנית - הרחבת דרכים, קביעת שטחים ציבוריים ואזורים שונים, קביעת בינוי, קביעת הוראות בניה באזורים השונים, קביעת שלבים לבצוע התכנית, איחוד וחלוקה בהסכמת הבעלים.

בתכנית זו מסומן האיזור המסחרי ברקע אפור (המבנה מסומן בעיגול אדום). ההנחיות שחלות על השטח המסחרי על פי תוכנית זו, כפי שמפורט בטבלה למטה :

גוש : 6440

חלקה : 96

שטח חלקה רשום : 1593 מ"ר

דרכים : 370 מ"ר

שטח ציבורי פתוח : 223

שטח מגרש לבניה : 1000 מ"ר

מס' קומות : ק'+3

שטח המיועד למסחר : 400 מ"ר

שטח המיועד למשרדים : 700 מ"ר

לוח שטחים לחלק

מבט 40% הצטלמות ע"פ 67% בחלקה 100 השטח איט כולל עתודים

הערות	שטח ציבורי פתוח		שטח דרכים	שטח קומות	שטח קומות	שטח קומות	הערות		שטח חלקה רשום	מס' חלקה	
	מסחר	מגורים					דרכים	שטח חלקה רשום			
	150 + 100	3200	27	3+7	2628	333	1420	4381	55		6440
*	750	500		3+7	820	90	1284	2194	56		
		100	3	3+7	270	80	90	440	65		
		210	5	3+7	530	180	169	879	66		
	420	270		3+7	660	359	80	1099	88		
בנין	370		27	5+7	1423	90	465	1978	89		
	180	180		1+7	365	157	85	607	95		6440
	700	400		3+7	1000	223	370	1593	96		
	2100	2280	62		7696	1612	3943	13171			סגל
						5475					*

2. תיעוד היסטורי

ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג. שנת 1932/3

2.1. תקופת הבניה וסגנון הבניה

סגנון הבניה הבינלאומי

שורשיו של הסגנון הבינלאומי נטועים עוד בימי המהפכה התעשייתית במאות ה-18 וה-19. במהלך המהפכה חלו התפתחויות טכנולוגיות משמעותיות (המצאת המיכון והקיטור והמצאת הפלדה) שהביאו לשינוי ביכולת הכלכלית ופיתוח יכולות היצור. כמו כן חלו תמורות כלכליות-חברתיות- גידול אוכלוסיית מעמד הפועלים ותושבי הערים הצריך פתרונות דיור להמונים, על כן השימוש באדריכלות הפך פונקציונאלי יותר, הבניה הפכה מהירה יותר. בנוסף, ניתנה משמעות גדולה יותר לעיילות של חללים במבנה ולשימוש בקרקע מאשר לשיוך לסגנון אדריכלי או היסטורי.

הסגנון התהווה עם התקופה המודרנית, והאדריכלות הושפעה בין השאר מהאומנות באותה תקופה, כגון פוטוריזם וקוביזם. סגנון אדריכלות זה מאופיין בנהירות צורנית בעלת קווים פשוטים, הינו זול ופשוט. כמו כן ישנה התרחקות מהאורנמנטציה ומסגנונות אדריכליים קודמים, צורת המבנה נובעת מאופי החומר והשימוש בו, וכמו כן תכנונה נובע מהפונקציה. המקורות של הסגנון שונים והתפתחו באזורים שונים. עם זאת, אפשר למנות מספר אדריכלים משפיעים בעלי אג'נדה משמעותית, ביניהם אדולף לוס שטבע את המושג "קישוט הוא פשע" ועסק בהפשטה של מבנה, לה-קורבוזיה שטבע את חמשת העקרונות על האדריכלות: בניה על עמודים אשר פותחת את קומת הקרקע, תכנית חופשית המשחררת את הקירות מלשאת את המבנה, חזית חופשית שמתאפשרת בזכות הבניה על עמודים מבטון מזוין, חלונות סרט הוריוזונטליים המאפשרים קשר רציף בין פנים לחוץ והשמשה של הגג. חשוב להזכיר גם את מיס ואן דה רוהה ואת וולטר גרופיוס, שכחלק מתרומתם הענפה לסגנון ניהלו את ביה"ס של הבאוהאוס, ששמו מזוהה עם הסגנון (אך חשוב להזכיר כי אינו המקור שלו). ראוי לציין כי הסגנון נקרא "בינלאומי" כיוון שהוא עוסק באוניברסליות של האדריכלות ובניסיון ליצור סגנון שיתאים לכל אדם באשר הוא, ללא קשר למיקומו או לעברו.

בהקשר זה ראוי להזכיר את השימוש בבטון המזוין שהחל עוד בסוף המאה וכך גם את השימוש בזכוכית. הבטון המזוין שינה את עולם האדריכלות בזכות תכונותיו, שהן תוצאה של שילוב חומרים להם יכולות עמידה במתיחה ובלחיצה. הוא מאפשר בניה במפתחים גדולים במיוחד וכמו כן, עלותו נמוכה יחסית. השימוש בזכוכית החל בתקופות מוקדמות, אך התייעוש במאה ה-19 הביא לאפשרויות עיבוד משופרות של הזכוכית שהפכו אותה לחומר בניה זול וזמין יחסית מחד גיסא, ולמושא השראה שהביאו אדריכלים כדוגמת מיס ואן דה רוהה לתוצאות מהפכנות מאידך.

סגנון הבניה הבינלאומי בישראל

שמו של הסגנון הבינלאומי מזוהה לרוב עם בית הספר לאדריכלות ועיצוב "באו-האוס" בגרמניה. בתחילת שנות ה-20 הגיעו לישראל אדריכלים גרמנים יוצאי בית הספר. על אף שאין קשר ישיר בין השניים, ניתן לומר שאדריכלים יוצאי בית הספר, שהשתייכו לממסד אדריכלי הישוב, הושפעו מהאדריכלות הבינלאומית. מיעוט אנשי המקצוע, הצורך בבניה מואצת עם גדילתו של הישוב והאופי הזול של הבניה הביאו לפריחתה של האדריכלות החדשה. כיום, תל אביב היא אתר מורשת עולמי למבני הסגנון ומכילה אחוז גדול של שטח בנוי בסגנון זה. איפיוני הסגנון לקוחים מזה שהיה נהוג באירופה, אך ניתן למצוא גם ניסיונות להתמודדות עם האקלים החם בארץ. המבנים הינם לרוב א-סימטריים, גגותיהם שטוחים ומאפשרים התממשות של פונקציה בהם, חלונותיהם בעלי קווים ישרים וברורים ולרוב הינם בעלי מימדים הוריוזונטלים, ובבנייתם ישנו שימוש בטיח לבן לחיפוי הבניין. בארץ ניתן להבחין במרפסות מינימליסטיות שנגרעות ממסת הבניין, קרניזים ואלמנטים להצללה שנועדו להקל את קרינת השמש.

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
12

2.1. תקופת הבניה וסגנון הבניה

1. סגנון הבניה ההבינלאומי כפי שבא לידי ביטוי במבנה "קפה פידלר"

המבנה ההיסטורי הראשון של הקפה, בנוי על בסיס עמודי בטון מזוין, על אף שאלו לא סומנו בצורה מפורשת בתכניות המבנה הראשונות, בהסתכלות על תמונות המבנה ורצף התוכניות מעידים על המצאותם במעטפת המבנה ובמרכז המבנה. עמודים אלו נושאים את משקל הגג ומאפשרים את החזית הפתוחה. הפתחים במעטפת משובצים בויטרינות גדולות בעלות מסגרת מרובעת מעץ, נקיות מסגנון ומופשטות, בחלקן העליון מחולקות יותר וקבועות על מנת להכניס אור טבעי לחלל. למבנה קרניז בטון פשוט שנועד כנראה להצל על לקוחות ועובדי הקפה בחזית ההמבנה, איפיון זה מתאים יותר לסגנון הבינ"ל בישראל מפני שאדריכלים שבנו אז ניסו להתאים את הסגנון לאקלים הקייצי ושטוף השמש בארץ. הקרניז וכמו כן פינת המבנה מתייחסים לתנועת הרחוב, בעוד הקרניז מתעגל בתנועה חלקה עם סיבוב התנועה בין רחוב השרון ורחוב רוטשילד, קיר המבנה נחתך ב-45 מעלות. לדעתנו היתה בעיה לעגל את חלון הזכוכית ולכן מי שתכנן את המבנה קיבל החלטה זו כדי לתת מענה לבעיה, עם זאת איזור העץ שבקיר הפינתי עשוי פיסות עץ המורכבות באופן מעוגל. בנוסף על כך, אפשר לראות שלמבנה הוסיפו ציליות בד עם קונסטרוקצית פלדה דקה על מנת להקל את החום.

רצפת המבנה גם היא בנויה בטון שנשאר חשוף בחלק החיצוני, האזור שיהפוך למרפסת בה ישבו האורחים. על אף שאיננו יודעים בוודאות מה התרחש בחלק הפנימי, הנגלה רק בתמונות אחדות של המבנה, נראה שיש ריצוף טרצו (בטון ואגרנט גס מלוטשים) בהיר וכהה. הטרצו הומצא עוד עוד בימי הרומאים ועם זאת זכה לתור זהב בישראל משנות העשרים ועד ה-90, אז עלתה קרנה של ריצוף הקרמיקה. העלות הזולה, אפשריות היצור ההמוני, איכות החומר והעובדה שה'בלטה' לא מזוהה מידי עם סגנון מסויים התאימה לאדריכלים בסגנון הבינלאומי לכן הרבו להשתמש בה. חיפוי הקיר באיזורי הבטון והבלוקים נראה כמו טיח בהיר, כנראה לבן שגם היה חומר בניה חביב על האדריכלים של הסגנון. מרפסת המבנה נבנתה בתקופה מאוחרת יותר והיתה מוקפת מעקה, המעקה היה בנוי מצינורות מתכת כאשר המחברים בינהן בעלי הברגה ממשם כמו צינורות השקייה במקנה למעקה מראה רדי-מייד. בתקופה יותר מאוחרת מחפים את קיר המרפסת באמצעות אבן. בשנים המאוחרות יותר מגדילים את המתחם בכיוון מערב וצפון, תחילה ישנו ניסיון לשמור על אחדות שפה שנוצרה במבנה הראשוני, ממשיכים את הקרניז לדוגמה, וגם יוצרים חנויות נוספות בעלות אותה חזית וטרינות. עם זאת בסופו של דבר לא שמרו על אופי המבנה וכיום הוא נראה שונה מאד ממה שניתן להבין ושונה מאד מהצורה בה תוכנן בהתחלה.

2. תאור מצב קיים

מצב מבנה הקפה מוזנח מאד ורחוק מאד מהמבנה המקורי. במהלך השנים נעשו בו שינויים רבים והוספו לו חלקים שונים בלי התחשבות בסגנון הבניה או בתכנון הראשוני. אלו משווים למבנה מראה של בליל אפנות בניה שונות. טיח המבנה מתקלף ומכוסה בפיח, כמו כן המבנה נצבע בצבע שאינו תואם את הסגנון הבניה המקורי. פנים המבנה המקורי שונה ללא היכר, הקירות מכוסים משטחי גבס, הרצפה הוחלפה וקירות המבנה הוזזו והוחלפו מספר פעמים. השריד המובהק היחידי בפנים המבנה הינו עמודי הבטון המובחנים.

3. טכנולוגיות בניה

המבנה עשוי בטון מזוין, שילוב של בטון ושל פלדה המאפשרים למבנה עמידה איתנה בכוחות פיזיקלים שגורמים ללחיצה ומתיחה. בבסיסו יש, מסד גם הוא עשוי בטון, ממנו יוצאים עמודי בטון המחזקים את תקרת הבטון.

המלואות של הפתחים הנוצרים בין העמודים עשויות עבודת נגריה, זגגות ופרזול. המלואות אינן נושאות מאום אלא את עצמן ומהוות מסך לחללים שבפנים

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
13

2.2. התפתחות המתחם

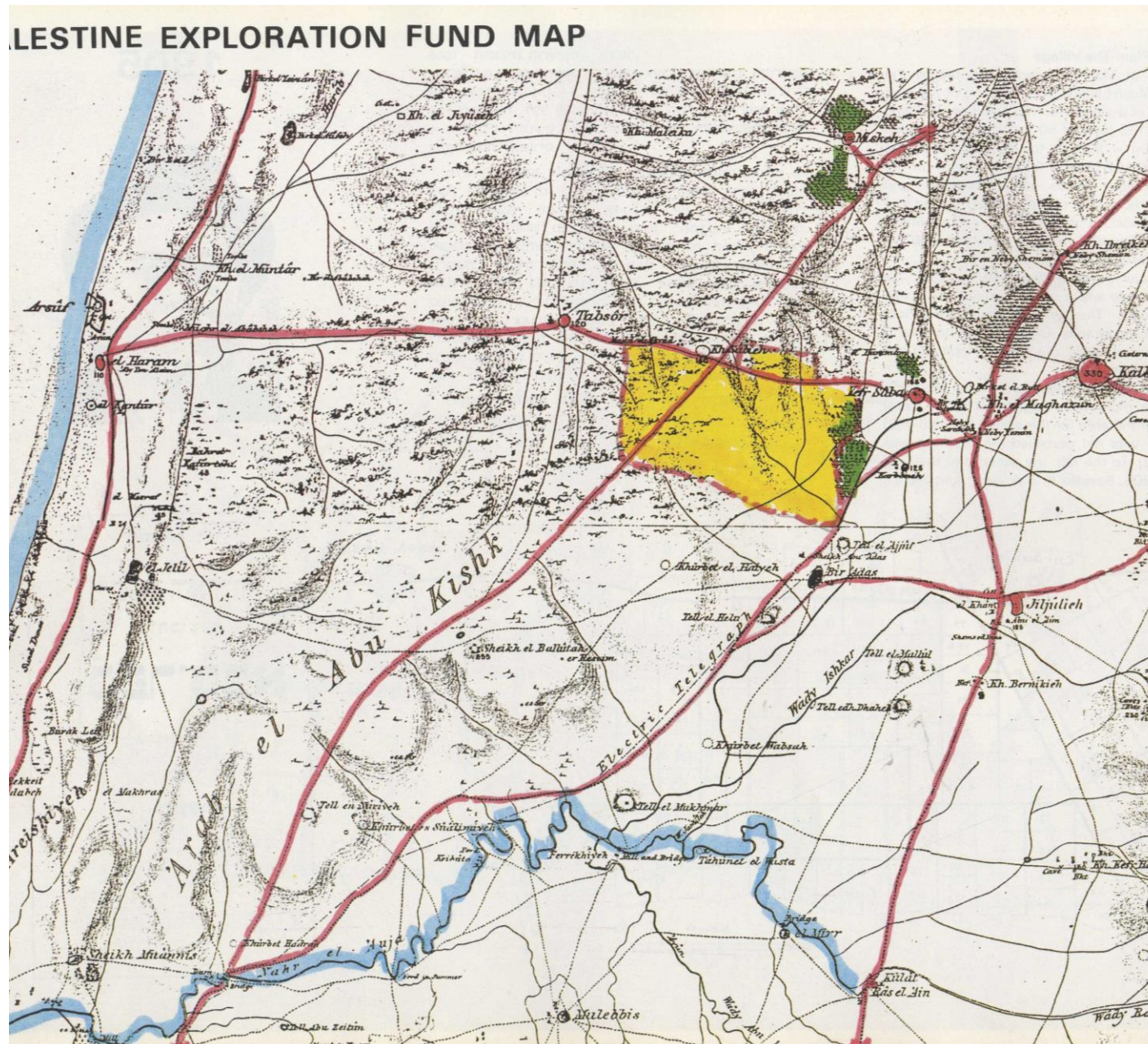
ראשיתה של כפר סבא ברכישת אדמות בהיקף של כ 7,000 דונם בשנת 1895 מידי תושבי הכפר הערבי "כפר סבא", שעברו לבעלות יהודית זמן קצר מאוחר יותר. במשך כ-30 שנים מאירוע זה, לא עלה מספר התושבים בכפר על עשרות בודדות. מאמצע שנות ה-20, החל להתפתח ענף ההדרים והושקעו מאמצים רבים של בעלי האדמות ליישב את הכפר. הזינוק המשמעותי באוכלוסיית כפר סבא חל בשנות העלייה ההמונית בשנות ה-50. במקביל, החלו להתפתח מבני הכפר – המבנה הראשון שנבנה בכפר סבא הינו בניין העירייה כיום, המכונה "החאן". הבניין הכיל תחילה חדרים לאכלוס המיישבים וכן אורוות לבהמות. ליד הבניין נחפרה הבאר הראשונה אשר סיפקה מים למתיישבים. במשך השנים שימש ה"חאן" כבית ספר, בית דואר, מקווה, בית ועד ומסעדה, עד אשר הפך לבניין העירייה ומהווה את אחד מסמליה של העיר כפר סבא גם כיום. הבתים הראשונים בכפר סבא היו לאורך הצטלבות הרחובות הרצל-השרון (ויצמן כיום). בשנת 1936 נסלל רחוב השרון וחובר לדרך פתח תקווה וקלקיליה. הציר שימש לתקופה כדרך המעבר הראשית מתל אביב לכיוון חיפה. מאורע משמעותי נוסף בשנה זו הוא הקמת המועצה העירונית. בשנת 1937 היו ברחוב השרון 101 חנויות ובתי מלאכה.

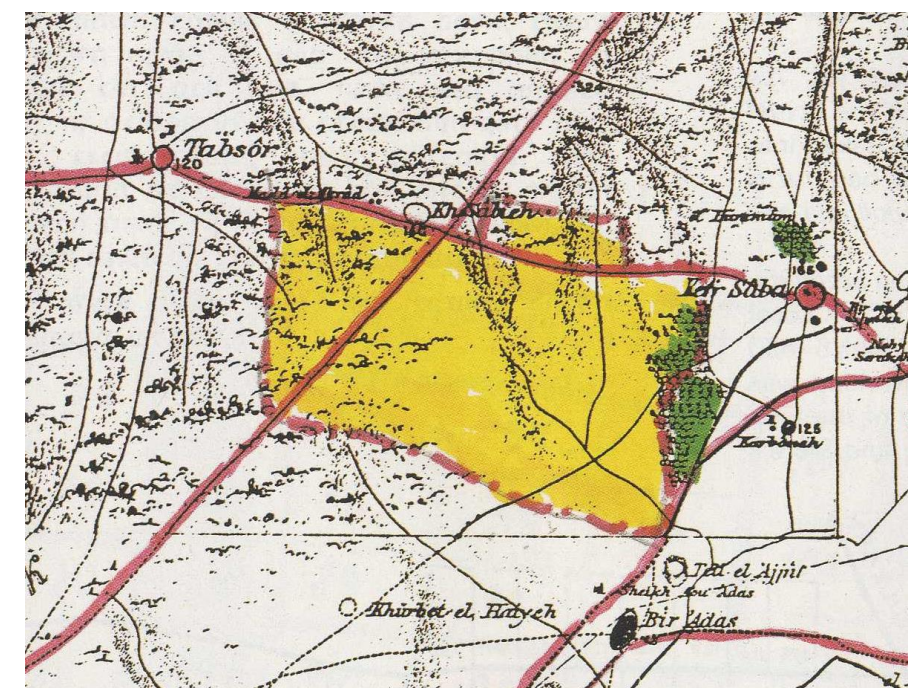
12 הבתים הראשונים שנבנו בכפר סבא, לאורך רחוב הרצל של ימינו, 1913.
מקור: ארכיון כפר סבא.

2.3. מפות היסטוריות

מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1:1250
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1:25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1:25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1:20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1:10,000
6	1976	י. קולודני	1:5,000
7	1976	י. קולודני	1:2,500

בשנת 1892 נרכשו 7230 דונם טורקיים של אדמות מידי תושב הכפר הערבי כפר סבא. בשנת 1894 האדמה נרשמה סופית בבעלות יהודית. במפה סומן השטח שנרכש, על רקע מפת הקרן למחקר ארץ ישאל. הגבול הצפוני של השטח, הוא הדרך העתיקה שחיברה את אפולוניה וכפר סבא אל דרך הים. חוצה את ציר זה באלכסון, הדרך בין יפו לטול כרם.

2.3. מפות היסטוריות

מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

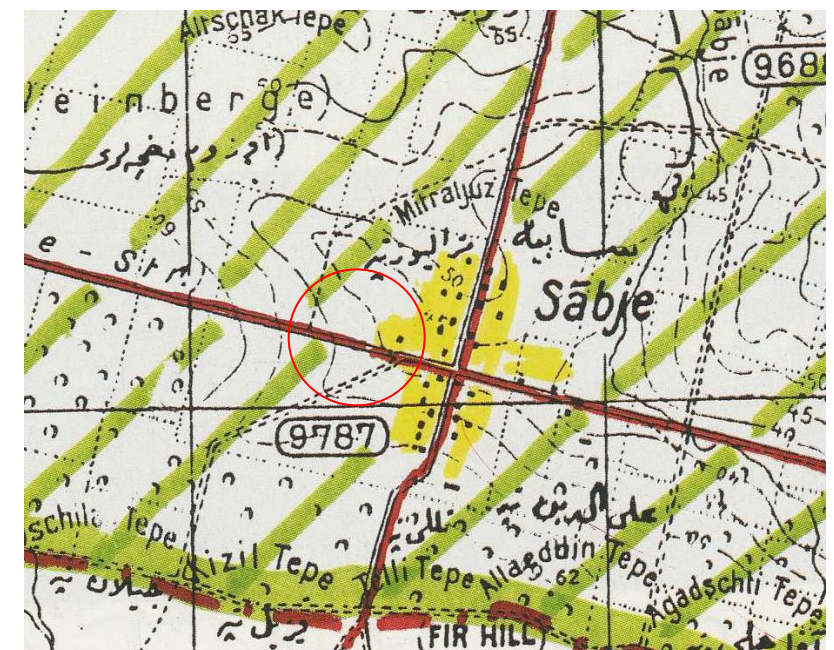
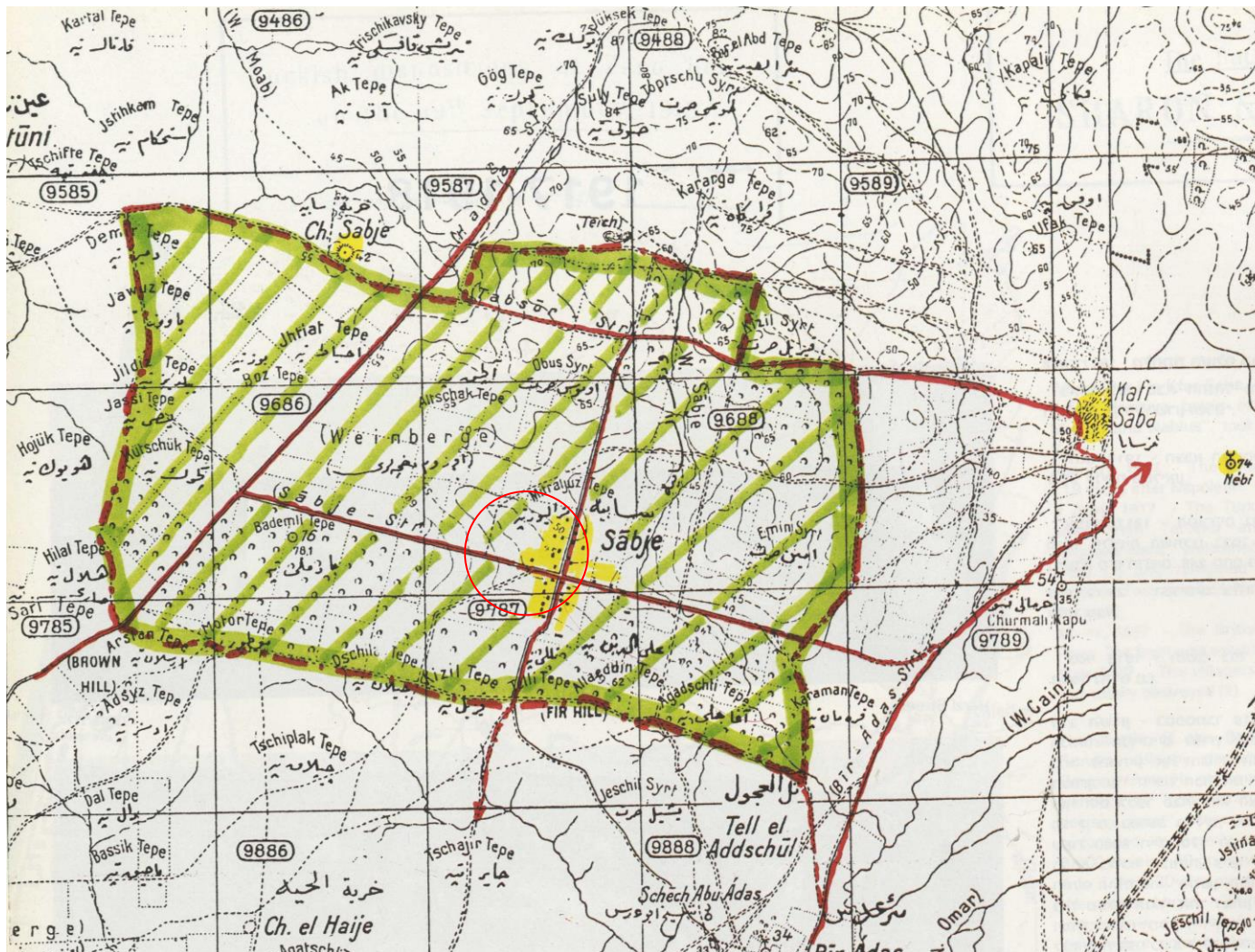

התכנית הראשונה של כפר סבא נערכה על ידי מודד הקרקעות חים משה סלור. מטרת התכנית הייתה להקים כפר חקלאי ל-132 משפחות. לכל משפחה 50 דונם טורקיים למטעים, ובמרכז השטח 132 חלקות של 5 דונם להקמת בתי מגורים – הכפר. סלור הכין רשת אורתוגונאלית של מלבנים שווים במידות של כ-280X160 מ'. הרשת התחילה מהרחוב הראשי, במקביל לגבול הצפוני של השטח, ושינתה את כיוונה בהשפעת הדרך מיפו לטול כרם. ה"תוכנית הראשונה" לעולם לא מומשה במלואה אך נשארה ה"רשת" אשר מהווה את הבסיס לעיר כפר סבא היום.

2.3. מפות היסטוריות

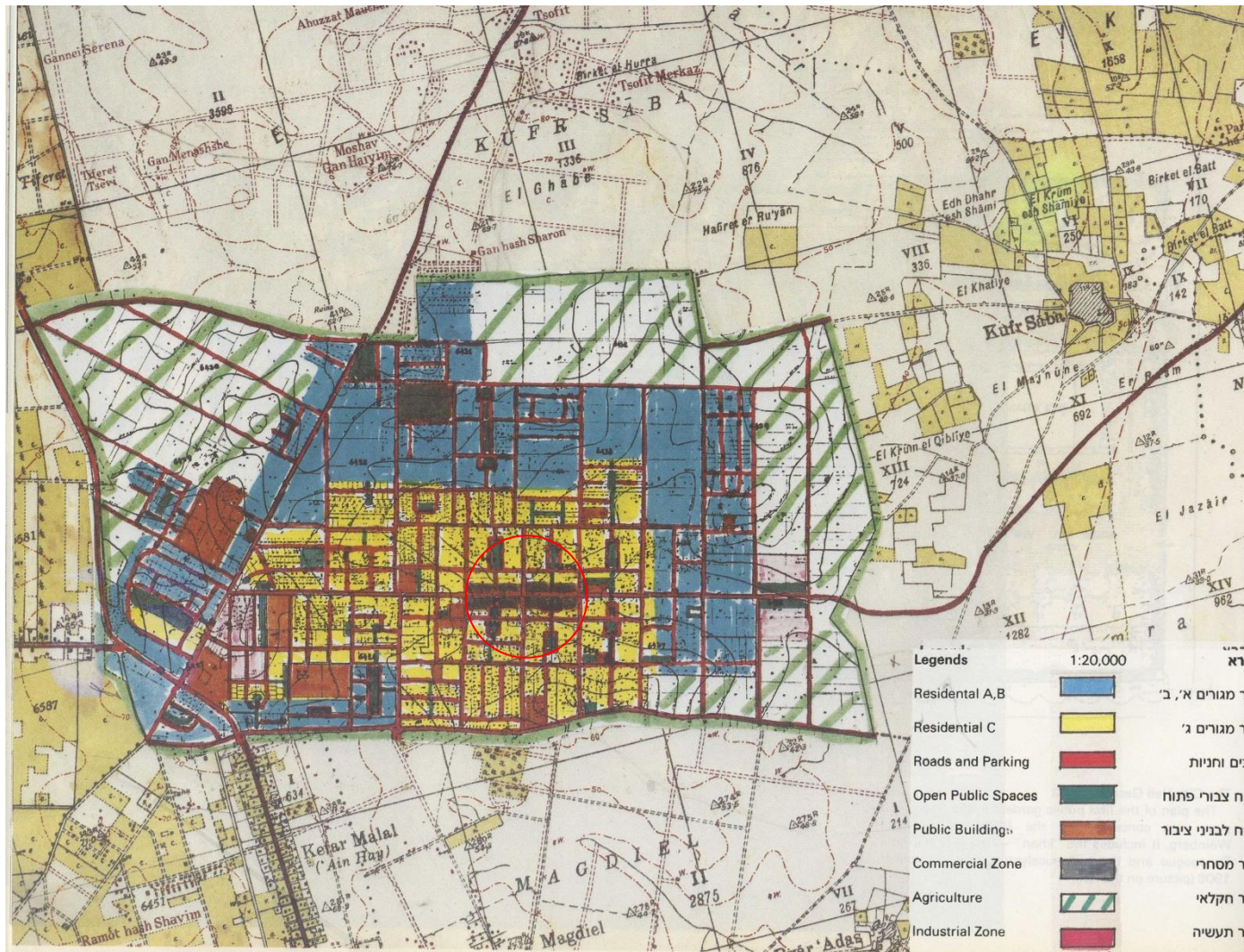
מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	חקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

במפה הטורקית משנת 1917 נקרא הישוב החדש בשם "סביה" על פי השם של האתר "חרבת סביה". ניתן להבחין בבנייני הכפר בהצטלבות רחוב הרצל עם רחוב ויצמן (מצוין בשם סביה במפה), ובחלוקת הקרקעות משנת 1905 על פי "התכנית הראשונה".

2.3. מפות היסטוריות

מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

"התוכנית השנייה" - בשנת 1942 כפר סבא הוכרזה כ"אזור בניין ערים" והורכבה לראשונה הועדה המקומית לתכנון ובניה. תכנית המתאר למושבה תוכננה על ידי האדריכל א. פולצ'ק. מטרת התכנית הייתה לפתח מושבה בת 10,000 נפשות בבניינים צמודי קרקע סביב גינות ציבוריות קטנות. התכנית השנייה הייתה בתכליתה הפיכת התכנית החקלאית הראשונה לתכנית אורבאנית. הרחוב הראשי תוכנן כמרכז המסחרי של המושבה.

2.3. מפות היסטוריות

מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

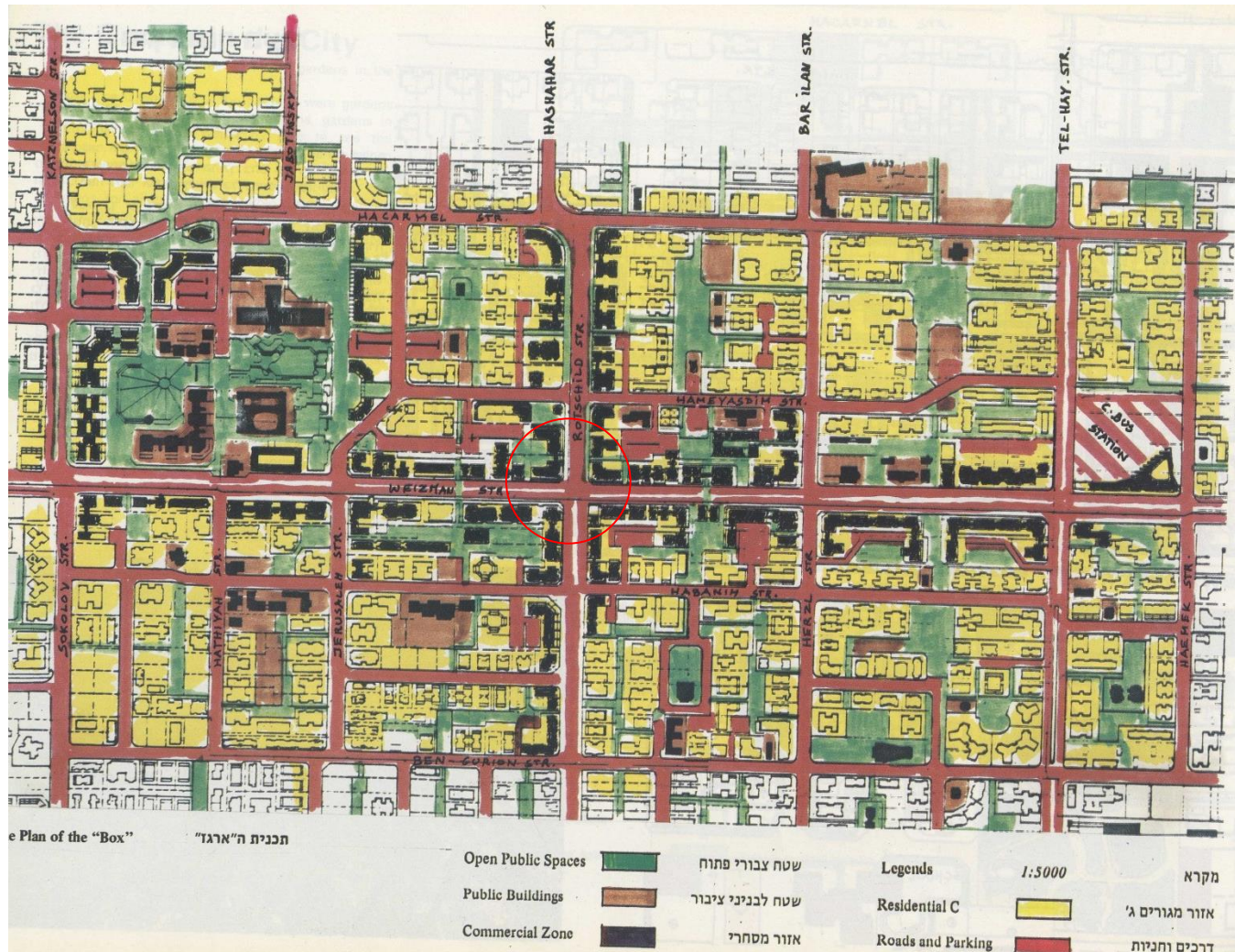

בשנת 1962 הוכרזה כפר סבא כעיר ומנתה 19,000 נפשות. הבניה במרכז העיר הייתה דלילה והאזור נשאר ריק למחצה. שכונות מגורים התפתחו באזורים המרוחקים ממרכז העיר ונוצר ניתוק מסויים בינהן. הרחוב הראשי הפך לעורק תנועה מרכזי.

בשנים אלו המבנה כבר אינו מתפקד כבית קפה, בשנת 1958 נפתח במקום סניף 'בנק דיסקונט'. ייתכן וקיים הקשר בין הדלילות באוכלוסייה בשנים הנ"ל, לבין השינוי ביעוד המבנה (סגירת בית הקפה).

2.3. מפות היסטוריות

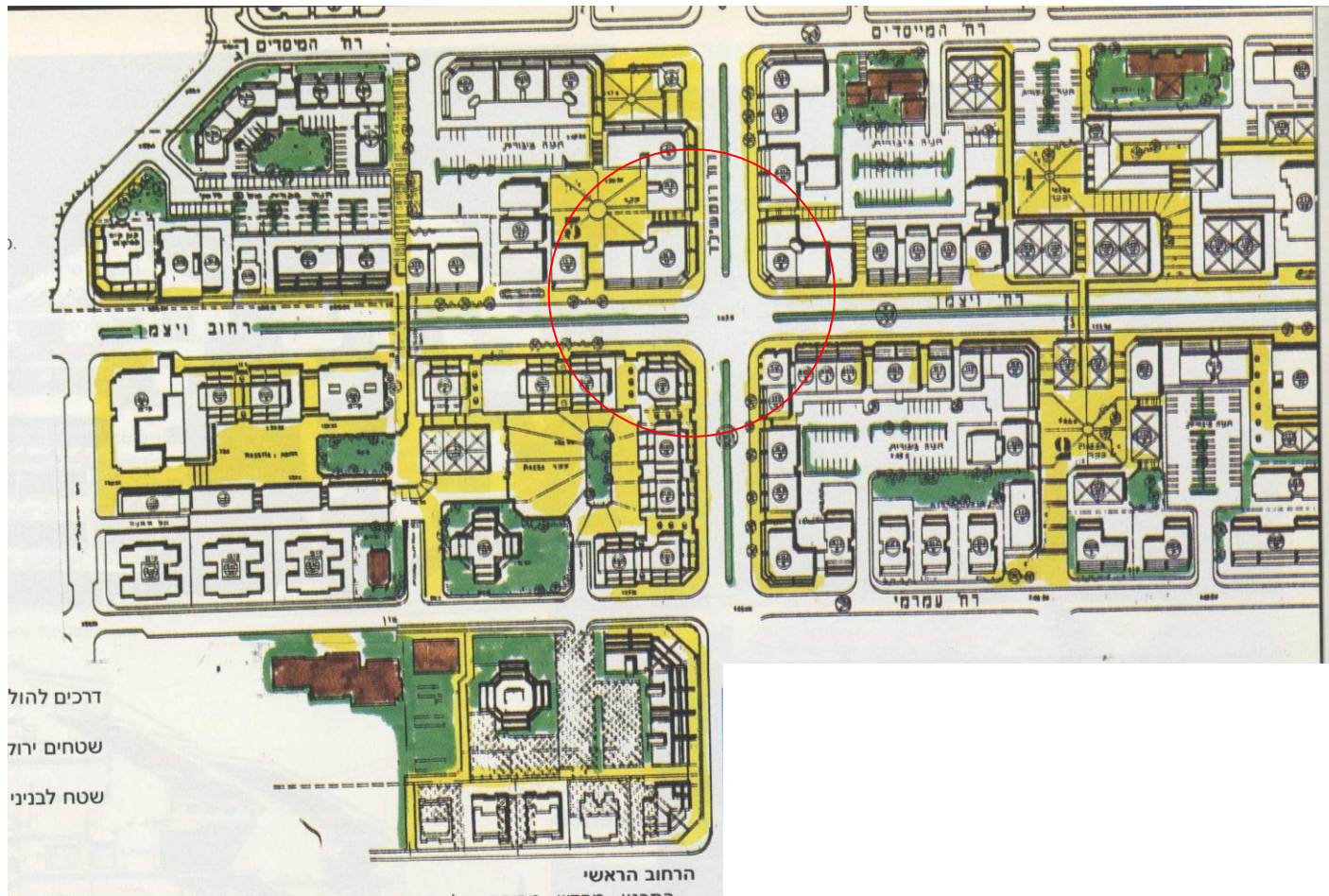
מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

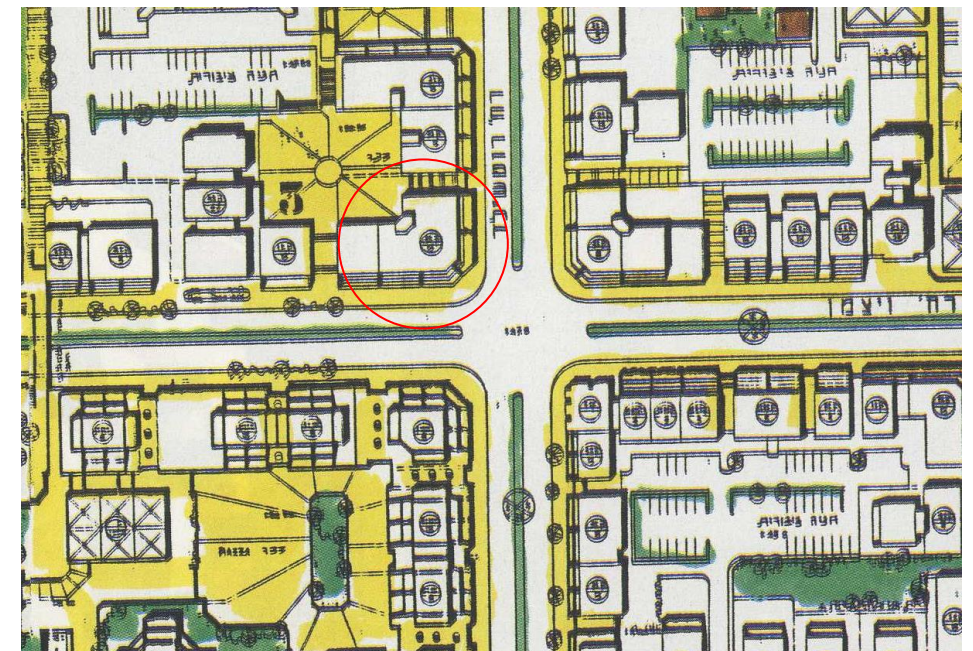
"התכנית הרביעית" – תוכננה בשנת 1976-1986 על ידי האדריכלים י. קולודני וא. ליאני, והיוותה תיקון משמעותי ל"תכנית השלישית", תוך מתן דגש על הקטנת הצפיפות במרכז העיר, מתן אופי ייחודי למבני המגורים בעיר וחזרה לרשת הרחובות המקורית מ"התוכנית הראשונה" של משה סלור. כחלק מהשינויים, תוכנה רשת חדשה המפרידה חלקית את תנועת הולכי הרגל מתנועת רכבים. כמו כן, תוכננו שדרות, גנים ושבילים שסביבם מערכי מגורים הכוללים גם מבני ציבור. על פי תכנית זו, צפי האוכלוסין לשנת 2010 היה כ-85,000 נפשות.

2.3. מפות היסטוריות

מס מפה	תאריך המפה	מקור	קנ"מ
1	1883	הקרן לחקר ישראל, אליהו שייד	1: 125,000
2	1905	חיים משה סלור, ארכיון כפר סבא	1: 25,000
3	1917	המפה הטורקית, מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 25,000
4	1942	ארכיון פולצ'ק	1: 20,000
5	1962	מחלקת המדידות, מדינת ישראל	1: 10,000
6	1976	י. קולודני	1: 5,000
7	1976	י. קולודני	1: 2,500

תכנון הרחוב הראשי במסגרת "התכנית הרביעית" – התכנון מחדש מבוסס על הקמת שני רחובות מקבילים לרחוב ויצמן, מהם תתאפשר הכניסה לחניות ציבוריות שונות לטובת המבקרים במרכז העיר. בין השנים 1974-1988 נפתחו בשטח המבנה חנויות, ייתכן שכתוצאה ישירה של תכנית זו. (שנה מדויקת אינה ידועה בהעדר תכניות בין השנים הנ"ל).

2.4. תצלומי אוויר היסטוריים

מס'	תאריך התצלום	שם התצלום	מקור
1	1917	תצלום אוויר	הטייסת הגרמנית (מבט ועוד מבט על ארץ ישראל / ב"ז קדר)
2	1946	תצלום אוויר	המרכז למיפוי ישראל
3	1956	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א
4	1966	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א

שנת 1917 – כ – 15 שנה לפני בניית בית הקפה "פידלר". בתצ"א נראים 12 הבתים הראשונים שנבנו בעיר כפר-סבא בהצטלבות הרחובות הרצל והשרון.

2.4. תצלומי אוויר היסטוריים

מס'	תאריך התצלום	שם התצלום	מקור
1	1917	תצלום אוויר	הטייסת הגרמנית (מבט ועוד מבט על ארץ ישראל / ב"ז קדר)
2	1946	תצלום אוויר	המרכז למיפוי ישראל
3	1956	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א
4	1966	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א

שנת 1946 – כ-10 שנים לאחר הקמת בית הקפה. ניתן לראות שהמרכז העירוני התפתח מאוד – הכביש הראשי נסלל והוקמה הכיכר הראשונה בהצטלבות הרחובות ויצמן ורוטשילד. דימויה של הכיכר היה כמוקד העיר, וחלק בלתי נפרד מהווייה שלה היה בית הקפה "קפה-פידלר".

2.4. תצלומי אוויר היסטוריים

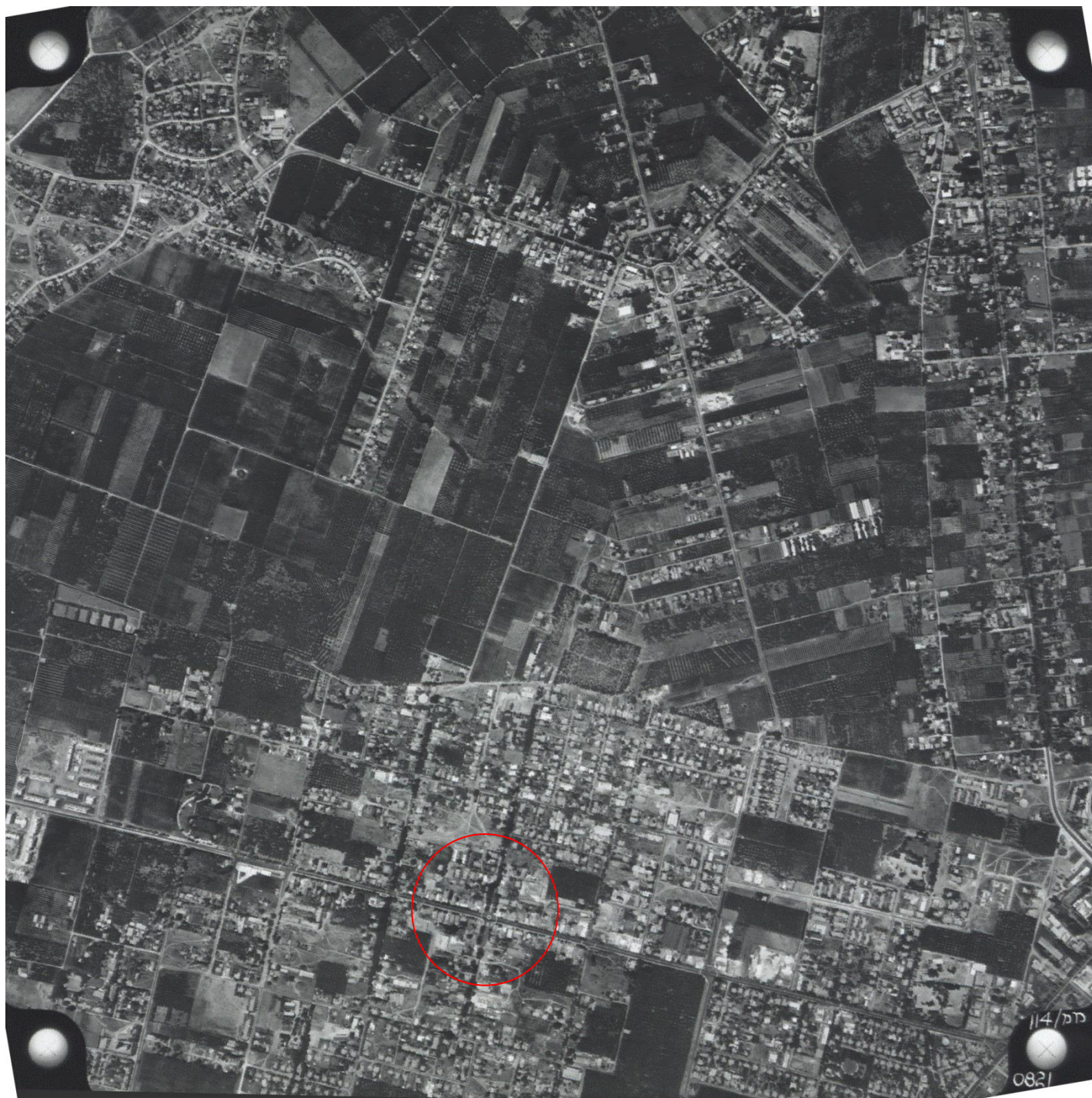
מס'	תאריך התצלום	שם התצלום	מקור
1	1917	תצלום אוויר	הטייסת הגרמנית (מבט ועוד מבט על ארץ ישראל / ב"ז קדר)
2	1946	תצלום אוויר	המרכז למיפוי ישראל
3	1956	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א
4	1966	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א

שנת 1956 – ב-10 השנים שחלפו ניתן לראות התפתחות נוספת של מרכז העיר, צפיפות גדולה יותר של מבנים סביב הרחוב הראשי. ישנה הוספה של מבנה בצמוד ל"קפה פידלר" מכיוון מערב.

2.4. תצלומי אוויר היסטוריים

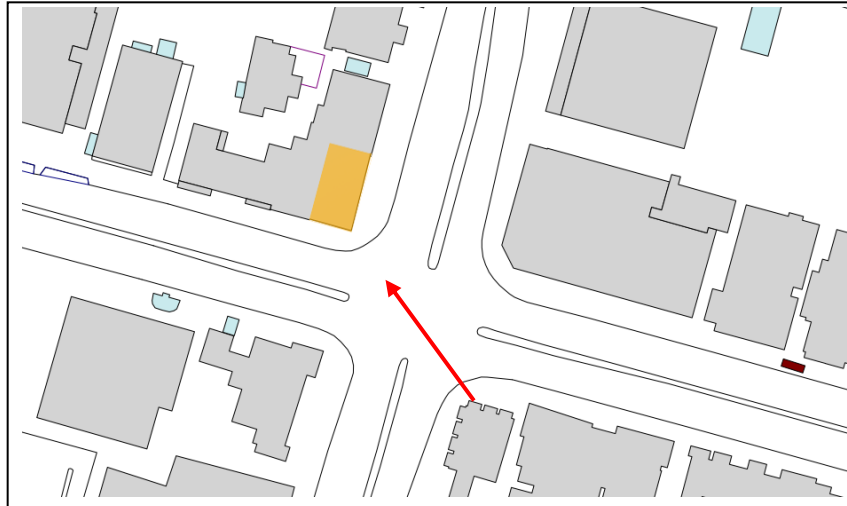
מס'	תאריך התצלום	שם התצלום	מקור
1	1917	תצלום אוויר	הטייסת הגרמנית (מבט ועוד מבט על ארץ ישראל / ב"ז קדר)
2	1946	תצלום אוויר	המרכז למיפוי ישראל
3	1956	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א
4	1966	תצלום אוויר	ספריית גיאוגרפיה, אוני' ת"א

בתצ"א משנת 1966 ניתן להבחין בבניה דלילה יחסית באזור מרכז העיר (סביבת המבנה). בשנים אלו המבנה כבר אינו מתפקד כבית קפה, בשנת 1958 נפתח במקום סניף 'בנק דיסקונט'. ייתכן וקיים הקשר בין הדלילות באוכלוסייה בשנים הנ"ל, לבין השינוי ביעוד המבנה (סגירת בית הקפה).

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
1	1932-3	המבנה המקורי	ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.
2	1936	סלילת דרך השרון	אוסף התצלומים הלאומי
3	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
4	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

הצילום הראשון של בית הקפה בו מופיעה גם לאה לוינברג, הבעלים הראשון של עסק בית הקפה ובעלת הקרקע, ניתן להבין בפירוט רב מהמבנה את הפרטים של המעטפת החיצונית, וכן ללמוד על מימדיו ביחס לפרופורציות של אדם. הצילום נלקח מהאוסף הפרטי של משפחת לוינברג בארכיון עיריית כפר סבא.

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
26

פברואר
2014

שם התכנית

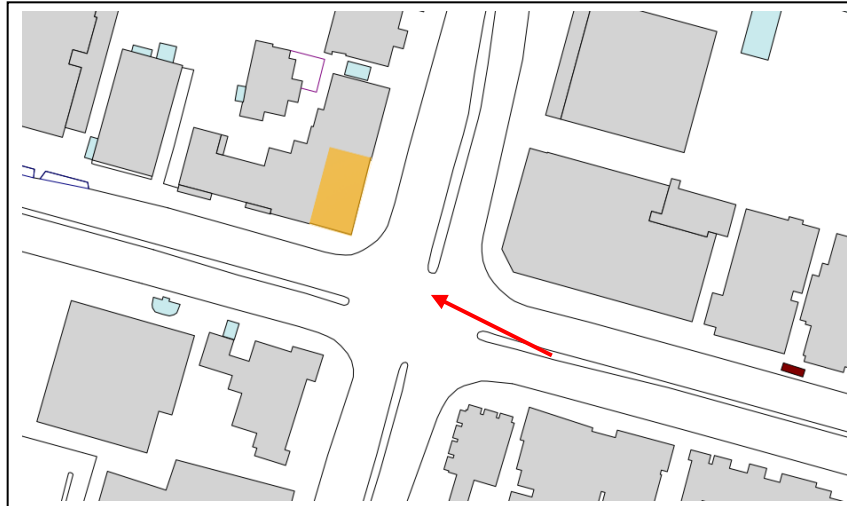
שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
1	1932-3	המבנה המקורי	ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.
2	1936	סלילת דרך השרון	אוסף התצלומים הלאומי
3	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
4	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

צילום היסטורי – סלילת דרך השרון (רחוב ויצמן) – הדרך שימשה גם את הבאים מתל אביב ודרום הארץ לכיוון חיפה והצפון. אפשר להבחין בתוספות למבנה בצד הצפוני והמערבי. כחלק מסלילת הדרך נחפר הרחוב ומפלסו ירד ביחס למבנה.

צילום עדכני מאותה הזווית.

צלם: דניאל קפלן

עמוד
27

פברואר
2014

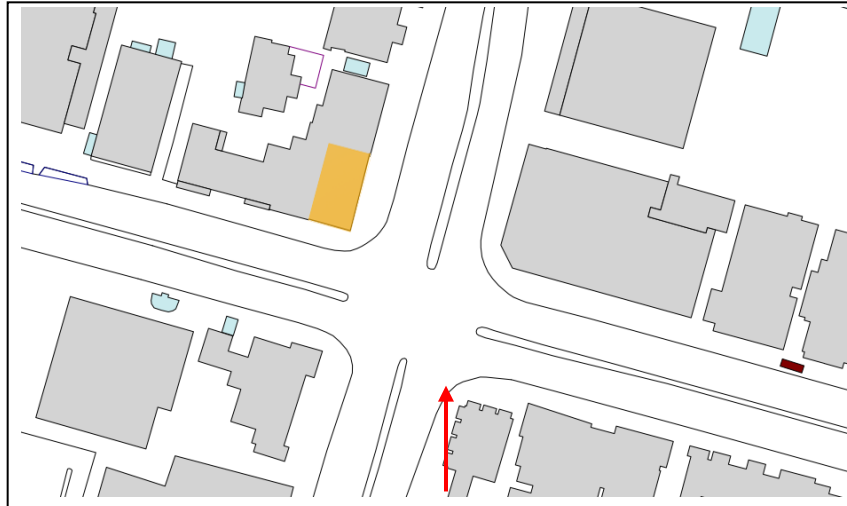
שם התכנית

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
1	1932-3	המבנה המקורי	ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.
2	1936	סלילת דרך השרון	אוסף התצלומים הלאומי
3	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
4	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

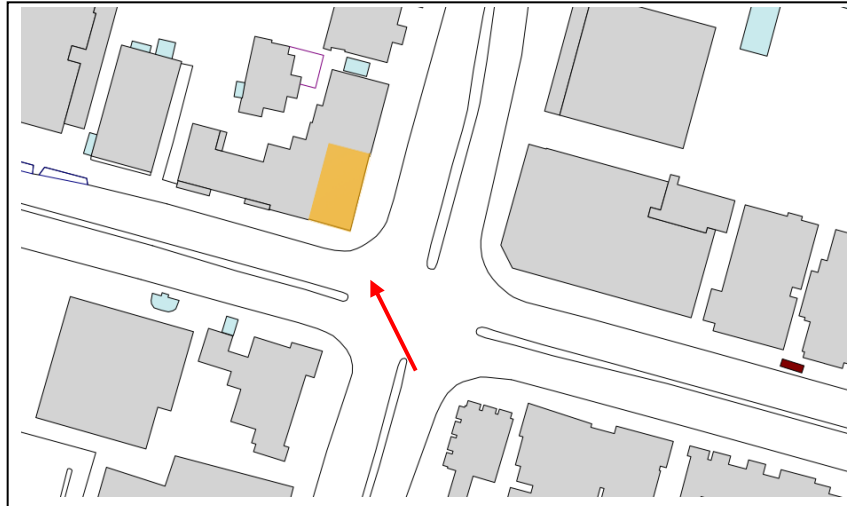
ניתן להבין עד לאן הגיעה התוספת בצד הצפוני וכן לראות לראשונה שנוסף מעקה למרפסת החיצונית של הקפה. צלם: דניאל קפלן

צילום עדכני מאותה הזווית.

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
1	1932-3	המבנה המקורי	ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.
2	1936	סלילת דרך השרון	אוסף התצלומים הלאומי
3	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
4	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

פרטי מעקה המרפסת ברור וכן פרטי החלונות, בנוסף ניתן לראות שכנראה נעשו שינויים במבנה יש היפוך של הצד בו מופיעה הדלת בגוש החלונות המרכזי של החזית המזרחית.

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
29

פברואר
2014

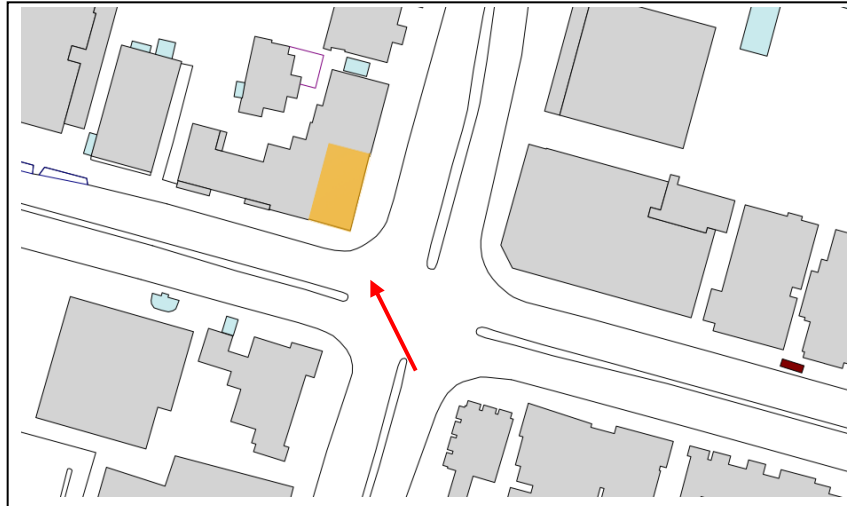
שם התכנית

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
1	1932-3	המבנה המקורי	ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.
2	1936	סלילת דרך השרון	אוסף התצלומים הלאומי
3	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
4	סוף שנות ה-30	עבודות סלילת צומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פיזלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

הצילום מאפשר לנו להבין את אורח החיים של התקופה, איפה מיקמו את ההשולחנות והכיסאות בנקודה זו במרפסת, ומלמד עוד על פרטי המעקה. ברקע הצילום ניתן לראות את החלונות שהפכו אטומים ואת פרטי הציליה המכאנית.

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
30

פברואר
2014

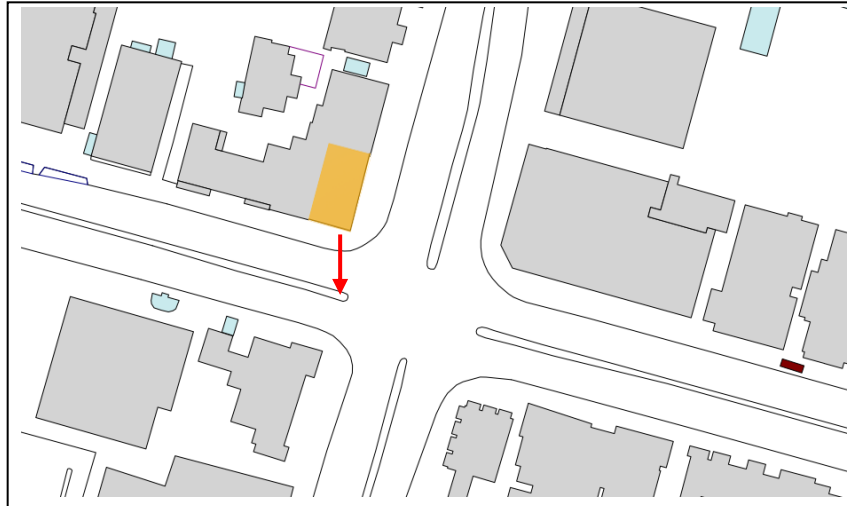
שם התכנית

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פיזלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים
6	סוף שנות ה-30	הפגנות פועלים	אוסף התצלומים הלאומי
7	1939	סלילת כביש השרון וכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
8	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס
9	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס

הצילום ההיסטורי של התקהלות בכיכר מעיד על חשיבותו ההיסטורית של האזור.
יחד עם מלון 'מרכז' היווה נק' מפגש משמעותית בעיר. צילום- דניאל קפלן

צילום עדכני מאותה הזווית.

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים
6	סוף שנות ה-30	הפגנות פועלים	אוסף התצלומים הלאומי
7	1939	סלילת כביש השרון וכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
8	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס
9	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס

צילום היסטורי - 1939 – סלילת רחוב וייצמן – הכביש הראשון שנשלל בכפר סבא. ניתן להבחין במרקם העירוני המתפתח סביב הקפה. צילום – דניאל קפלן.

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
32

פברואר
2014

שם התכנית

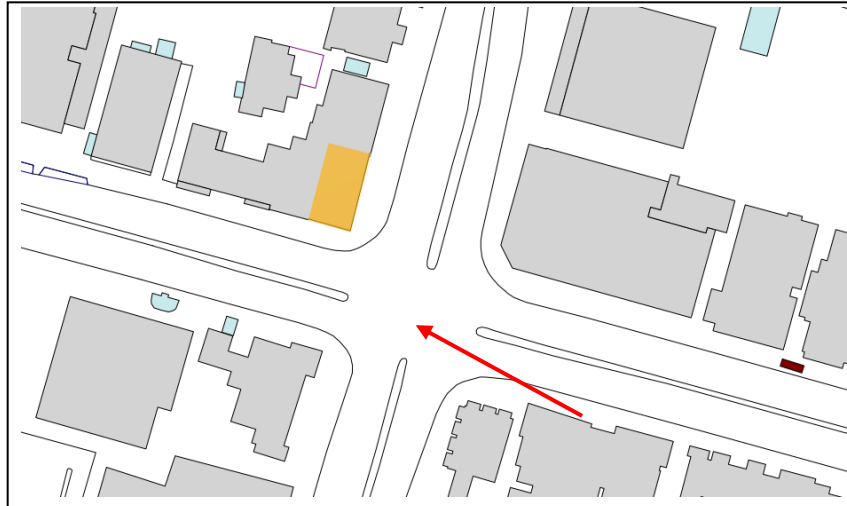
שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

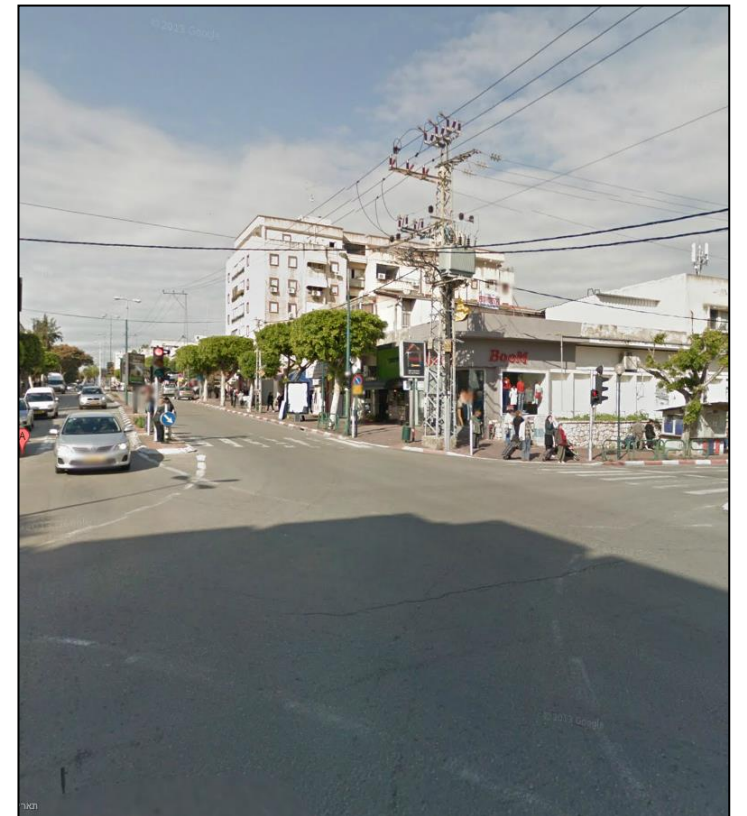
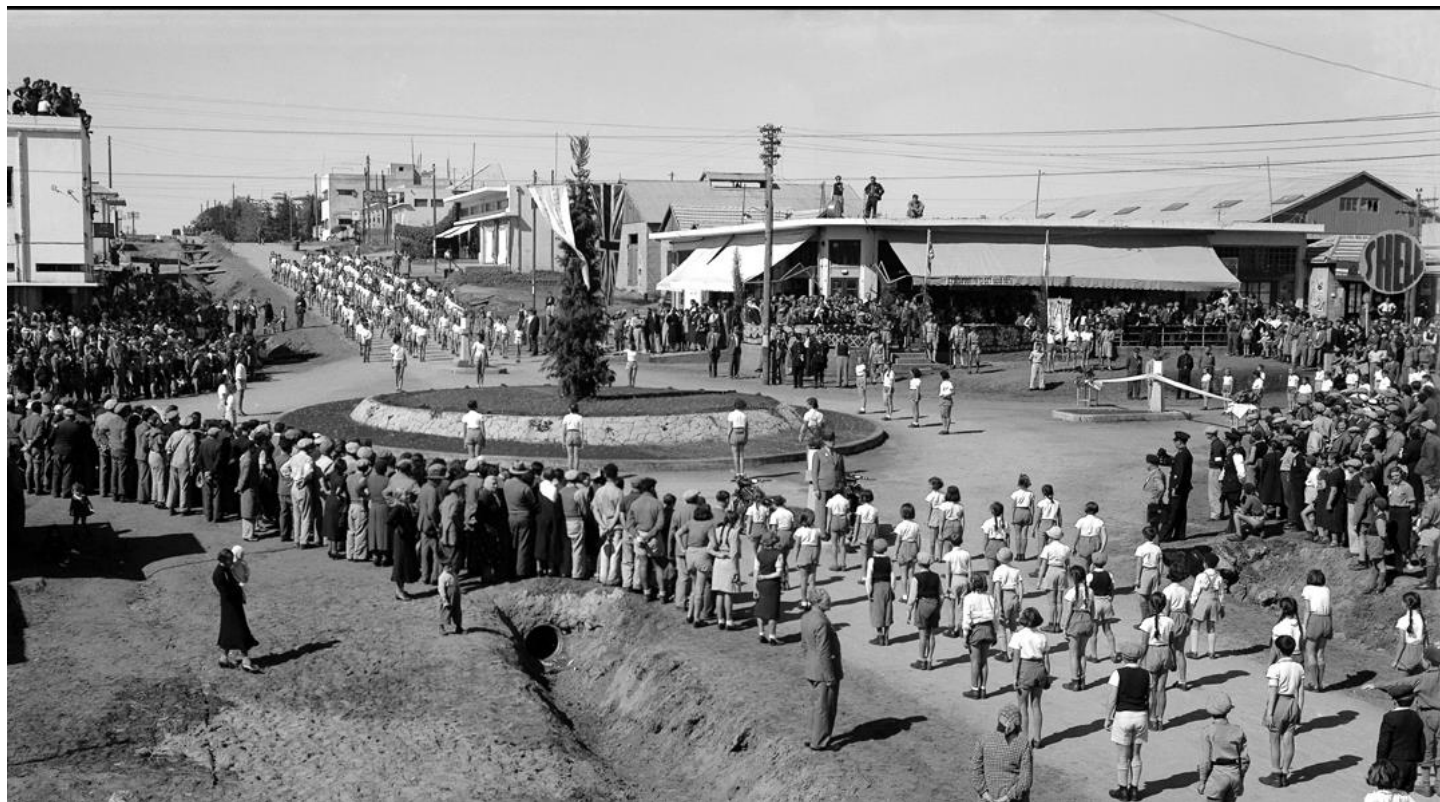
"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים
6	סוף שנות ה-30	הפגנות פועלים	אוסף התצלומים הלאומי
7	1939	סלילת כביש השרון וכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
8	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס
9	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס

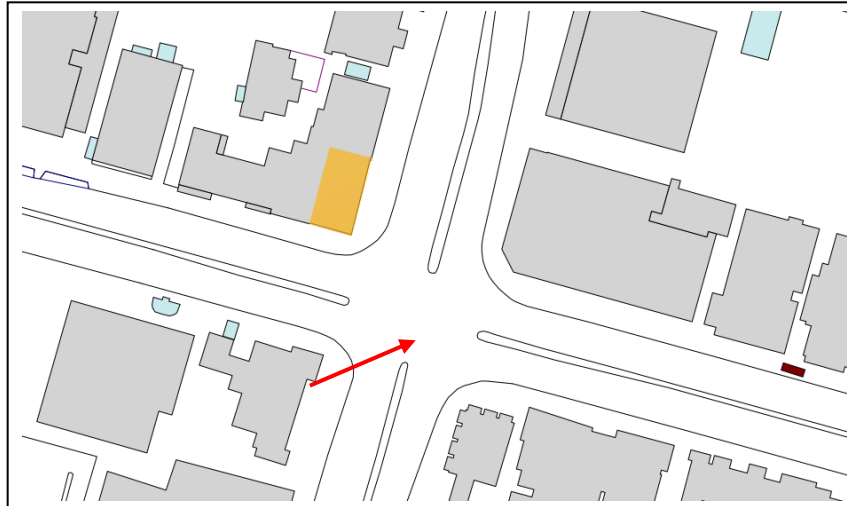

צילום עדכני מאותה הזווית.

צילום היסטורי - 1940 – טקס חנוכת הכביש והכיכר הראשונים בכפר סבא בפינת הרחובות השרון (וייצמן) ורוטשילד.

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
5	שנות ה-30/40	חיילים בריטים במרפסת קפה פידלר	ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים
6	סוף שנות ה-30	הפגנות פועלים	אוסף התצלומים הלאומי
7	1939	סלילת כביש השרון וכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
8	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס
9	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס

צילום היסטורי - 1940 – טקס חנוכת הכביש והכיכר הראשונים בכפר סבא בפינת הרחובות השרון (ויצמן) ורוטשילד. הצילום נותן מבט לצד השני של רחוב רוטשילד (מול הקפה) באותה תקופה

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
34

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס',	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
9	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	70 שנה לייסוד כפר סבא, הוצאת עיריית כפ"ס
10	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	אוסף התצלומים הלאומי
11	שנות ה-40	הפגנות בכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
12	שנות ה-40	הכיכר בצומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
13	שנות ה-40-50	מבט לרחוב ויצמן	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס

צילום היסטורי - 1940 – טקס חנוכת הכביש והכיכר הראשונים בכפר סבא בפינת וייצמן ורוטשילד. ניתן להבחין בשינויים במרקם העירוני (מלון מרכז) מול הקפה.

צילום עדכני מאותה הזווית.

2.5. תמונות היסטוריות

מס'	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
10	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	אוסף התצלומים הלאומי
11	שנות ה-40	הפגנות בכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
12	שנות ה-40	הכיכר בצומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
13	שנות ה-40-50	מבט לרחוב ויצמן	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס
14	1953	הצטלבות ויצמן/רוטשילד	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס

צילום היסטורי – שנות ה-40 – למרגלות המבנה נערכו הפגנות המוניות למען עבודה עברית. דבר המעיד על מרכזיות המבנה בהיסטוריה העיר כפר סבא. צלם – דניאל קפלן.

צילום עדכני מאותה הזווית.

2.5. תמונות היסטוריות

מס'	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
10	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	אוסף התצלומים הלאומי
11	שנות ה-40	הפגנות בכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
12	שנות ה-40	הכיכר בצומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
13	שנות ה-40-50	מבט לרחוב ויצמן	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס
14	1953	הצטלבות ויצמן/רוטשילד	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס

צילום היסטורי - 1940 – הצטלבות הרחובות השרון (וייצמן) ורוטשילד. ניתן להבחין בהמתפתחת סביבת המבנה.
צילום – דניאל קפלן.

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
37

פברואר
2014

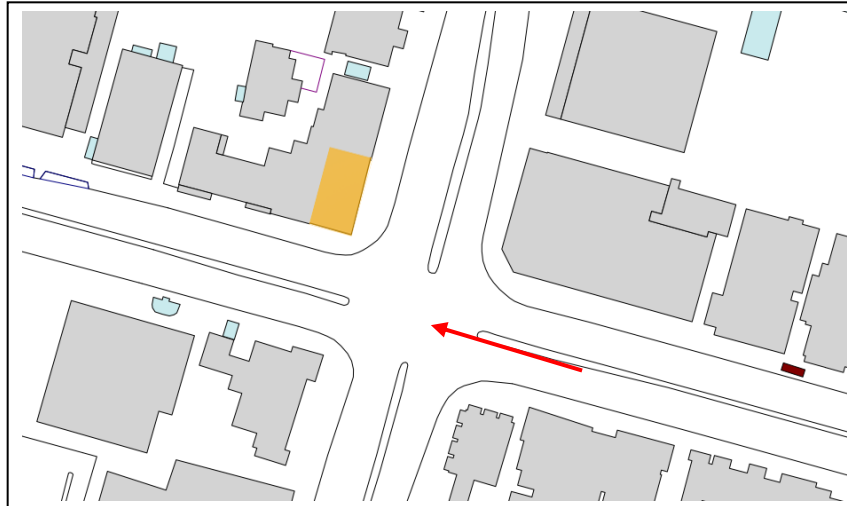
שם התכנית

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס'	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
10	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	אוסף התצלומים הלאומי
11	שנות ה-40	הפגנות בכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
12	שנות ה-40	הכיכר בצומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
13	שנות ה-40-50	מבט לרחוב ויצמן	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס
14	1953	הצטלבות ויצמן/רוטשילד	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס

צילום היסטורי – שנות ה-40 / 50 – רחוב ויצמן. תוספת של חיפוי אבן לבטון שבבסיס המרפסת של הקפה

צילום עדכני מאותה הזווית.

עמוד
38

פברואר
2014

שם התכנית

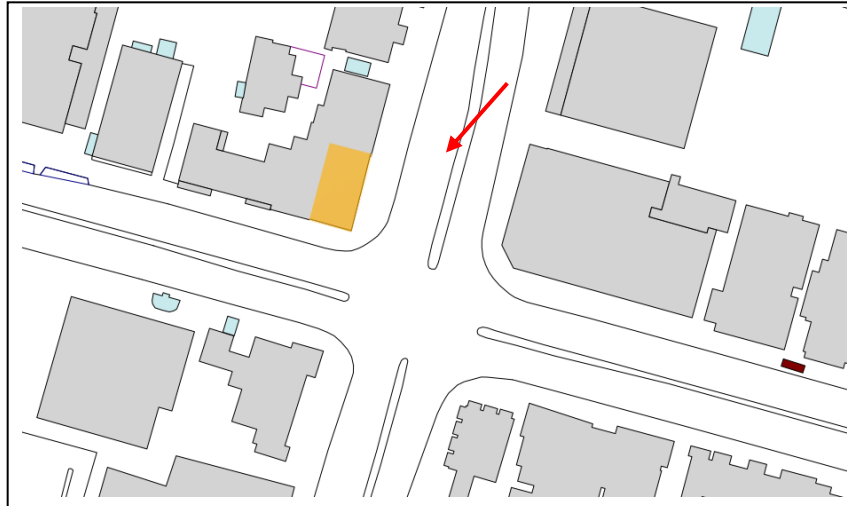
שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

2.5. תמונות היסטוריות

מס'	תאריך תצלום היסטורי	שם התצלום	מקור
10	1940	טקס חנוכת הכביש והכיכר	אוסף התצלומים הלאומי
11	שנות ה-40	הפגנות בכיכר העיר	אוסף התצלומים הלאומי
12	שנות ה-40	הכיכר בצומת הרחובות השרון/רוטשילד	אוסף התצלומים הלאומי
13	שנות ה-40-50	מבט לרחוב ויצמן	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס
14	1953	הצטלבות ויצמן/רוטשילד	"כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", המועצה המקומית כפ"ס

צילום היסטורי – הצטלבות וייצמן רוטשילד שצולם בחמישים שנות לכפ"ס. ניתן לראות את התפתחות הכיכר סביב הקפה, הוספת איי התנועה. ניתן לשים לב שחיפוי האבן החדש לבטון המרפסת ממשיך לכל אורכו, וכמו כן שהמעטפת החיצונית של המבנה שמרה על אופיה עדיין.

צילום עדכני מאותה הזווית.

2.6. רשימת תכניות ומסמכים היסטוריים

מס' סידורי	עמוד	תאריך	סוג מסמך	תוכן \ נושא המסמך	האם בוצע בפועל	מקור
1.		19.1.1933	תכנית סאניטרית	הוספת תא שירותים	בוצע	ארכיון כפר סבא
2.		21.3.1935	תכנית סביבה	הקמת משאבת דלק (מבנה סמוך)	בוצע	ארכיון כפר סבא
3.		14.11.1939	תכנית	הוספת חדר בצד המערבי	בוצע	עיריית כפר סבא
4.		5.9.1958	רישיון בניה	שינוי פנים המבנה והוספת תאי שירותים	בוצע	עיריית כפר סבא
5.				תכנית		
6.		30.3.1959	רישיון בניה	שינוי פנים המבנה	בוצע	עיריית כפר סבא
7.				תכנית		
8.				חתך, חזית מזרחית וחזית דרומית		
9.		3.1.1968	רישיון בניה	שינוי בחזית במבנה	בוצע	עיריית כפר סבא
10.				חזית דרומית		
11.		20.2.1973	היתר בניה	הוספת שלושה חדרים ממערב למבנה (גובל במבנה)	בוצע	עיריית כפר סבא
12.				חזית דרומית		
13.				מבט מכיוון דרום		

“קפה פידלר”
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ’

שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
40

2.6. רשימת תכניות ומסמכים היסטוריים

מס' סידורי	עמוד	תאריך	סוג מסמך	תוכן \ נושא המסמך	האם בוצע בפועל	מקור
14.		3.5.1974	היתר בניה	תוספת בניה מצפון למבנה	בוצע	עיריית כפר סבא
15.				תכנית מגרש ותכנית סביבה		
16.				תכנית מרתף		
17.				תכנית קומת קרקע		
18.				תכנית קומה א'		
19.				שני חתכים וחזית מזרחית		
20.		28.12.1988	היתר בניה	שינוי בחזית המבנה	בוצע	עיריית כפר סבא
21.				תכנית קומת קרקע, תכנית מגרש ותכנית סביבה		
22.				חתך וחזית מזרחית		
23.				חזית דרומית		

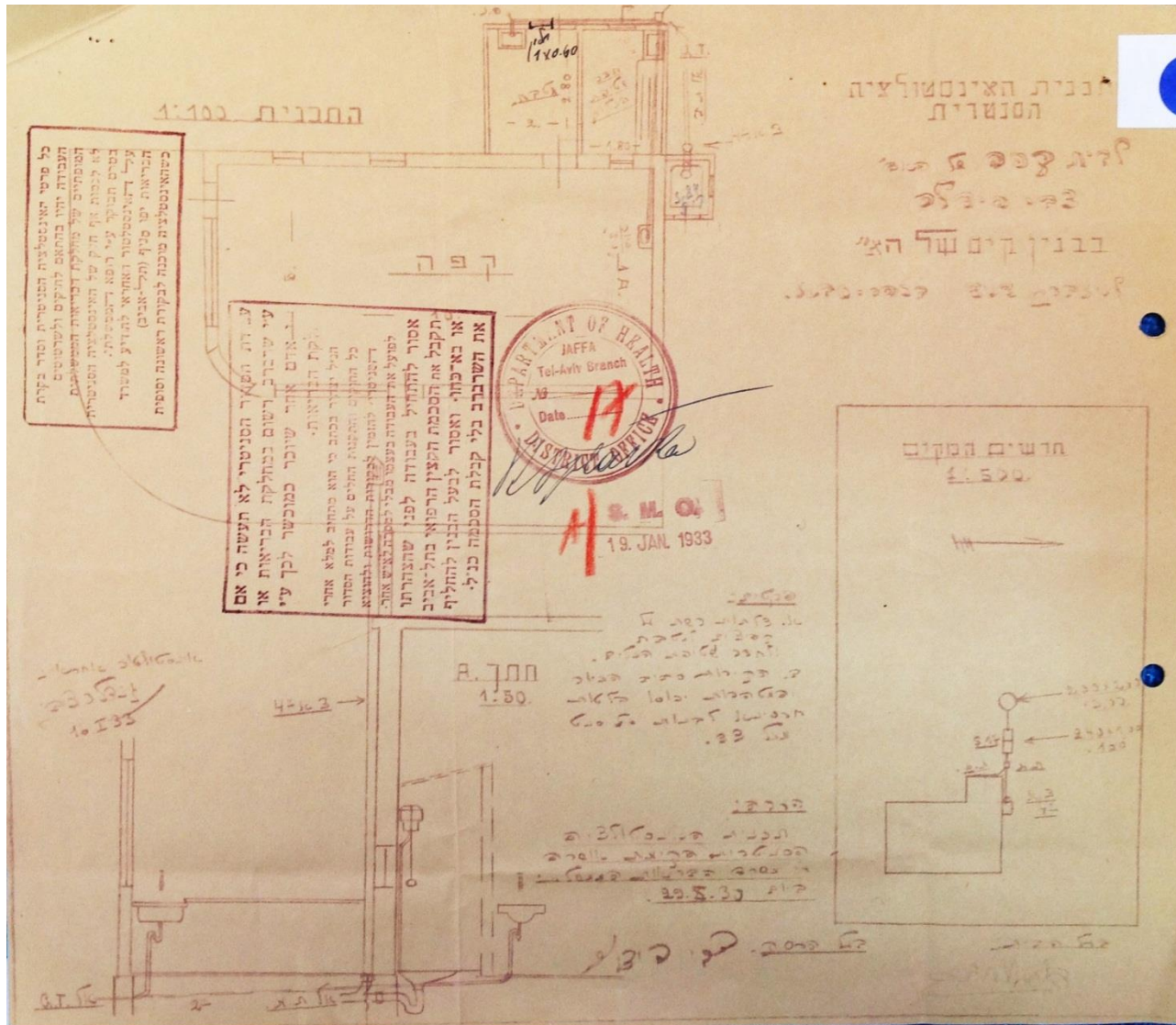
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 19.1.1933

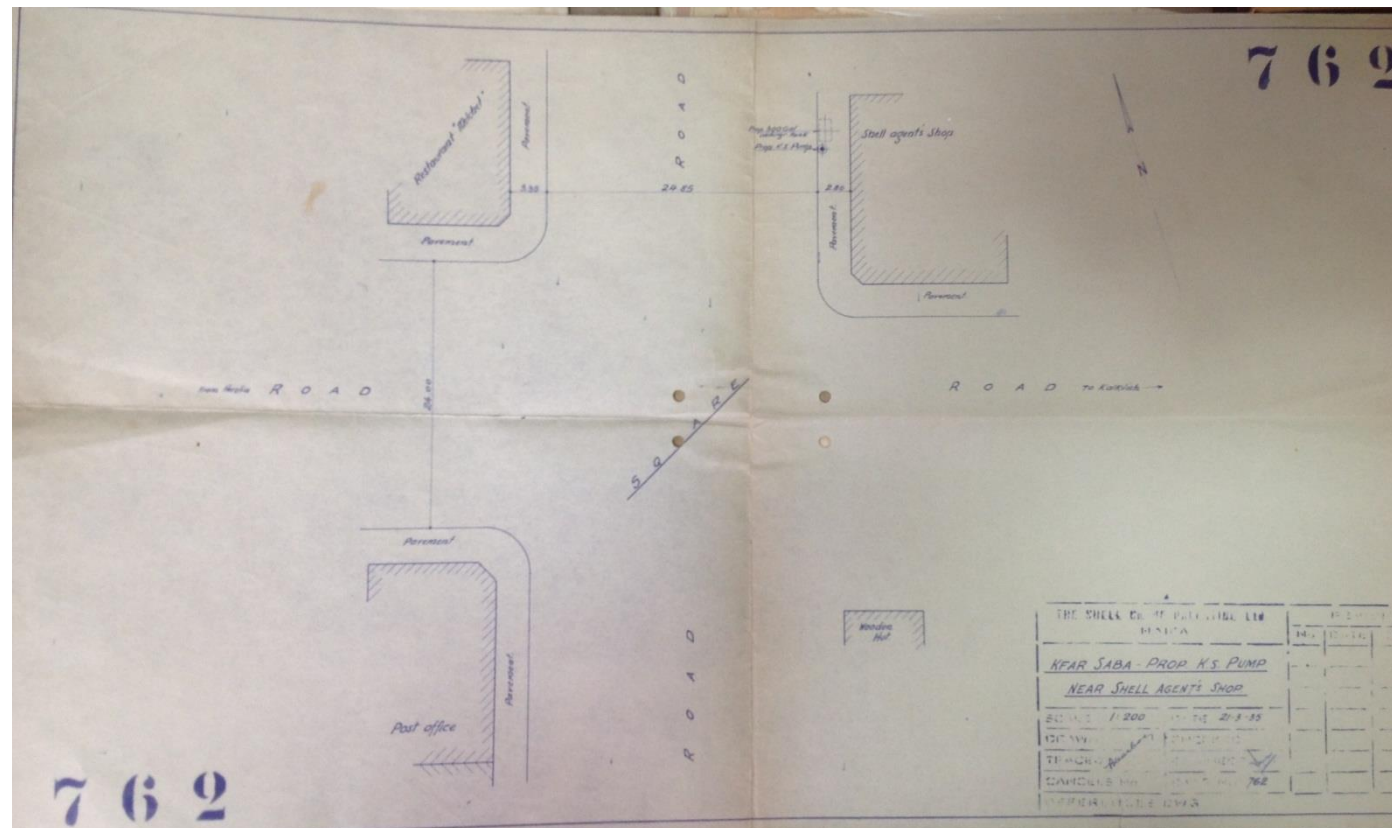
מקור: ארכיון עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית אינסטלציה סאנטרית 'בית קפה פידלר' עבור צבי פידלר בבניין קיים בבעלות דוד לונברג.
- אושרה על ידי משרד הבריאות, הועדה המחוזית יפו תל אביב.
- רישיון להוספת תא שירותים בבית קפה
- במסמך מופיעה תכנית בית הקפה המוקדמת ביותר. נלקחה מקני"מ 1:100
- התכנית מלמדת על תוואי בית הקפה המקורי, כפי שנבנה בשנת 1932, בתוספת המטבח ותאי השירותים שנבנו במועד סמוך להקמתו.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 21.3.1935

מקור: ארכיון עיריית כפר סבא
פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית סביבה, נלקחה מקנ"מ 1:200, עבור shell co. of palestine l.t.d haifa
- הקמת משאבת דלק 'שלי בכפר סבא
- אושרה ע"י משרד ההנדסה הבריטי בארץ ישראל.
- תכנית סביבה, מלמדת על רוחב בדרכים, וכן על תוואי המבנים הסמוכים, נכון לשנת 1935.

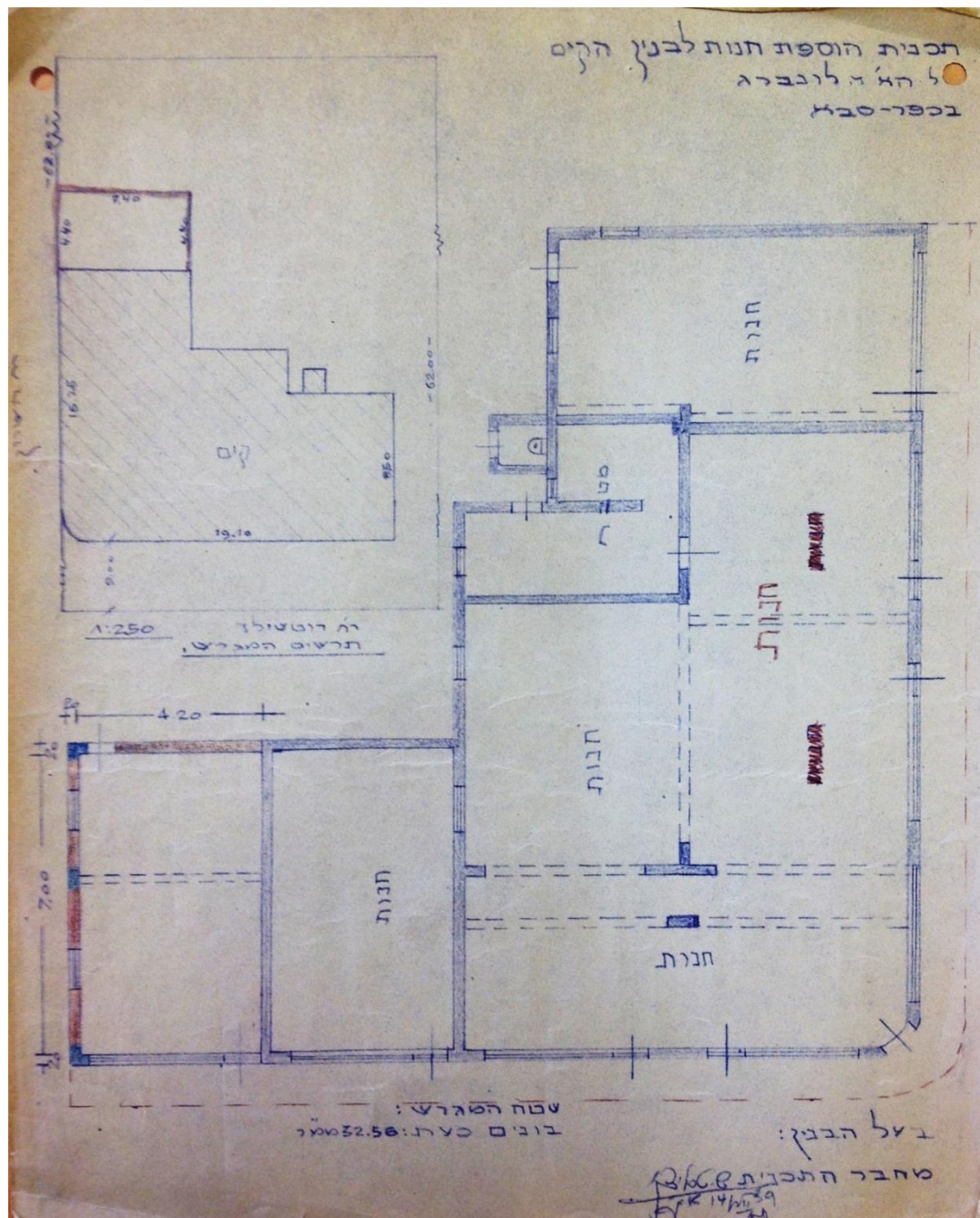
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 14.11.1939

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תוכנית, נלקחה מקנ"מ 1:100
- תוכנית מגרש, נלקחה מקנ"מ 1:250
- הוספת חנות בצידו המערבי של הבניין הקיים.
- עורך התוכנית: ש. טסלצקי
- המבנה גדל בשטחו משך 7 השנים בו פעל עד להוצאת תכנית זו. לראשונה מבחינים בחלוקת פנים המבנה. החלוקה התבצעה לפני שנת 1939, שנת שרטוט התכנית מאחר ובתכנית החלוקה מופיעה כקיימת.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

6440/68 תיק מס.

ועדת המשנה לבנין
שע"י הועדה המקומית לבנין ולבנין ערים
כפר-סבא

רשיון לבניה מס. 2147

ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית לבנין ולבנין ערים, אשרה בישיבתה ה. 123 את בקשת

ה' 313 קומ

רחוב 113

מס' 6440 גוש 96 חלקה 3346

בנין בן 31 חדרים על מגרשו בשכונה

באזור 3346 לפי התכנית מס' 3346 השמורה בוועדת הבנין, והחתומה על ידו, בצרוף התנאים הנוספים

המפורטים בשולי הרשיון הזה.

תקפו של הרשיון הזה הוא למשך שנה אחת, והוא צריך להמצא על הבנין יחד עם התכניות המאושרות ויש להמציאו

בכל עת שידרש ע"י המהנדס או בא-כחו.

מסי בנין שולמו לפי קבלה מס. 2941/5

כפר-סבא, יום 31 החמשה 195 6

תנאים מיוחדים:

תנאים נוספים:

י-ר ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית
לבנין ולבנין ערים כפר-סבא.

המהנדס העירוני

את הרשיון קבלתי ביום

חתימת המקבל

תאריך: 10.12.1956

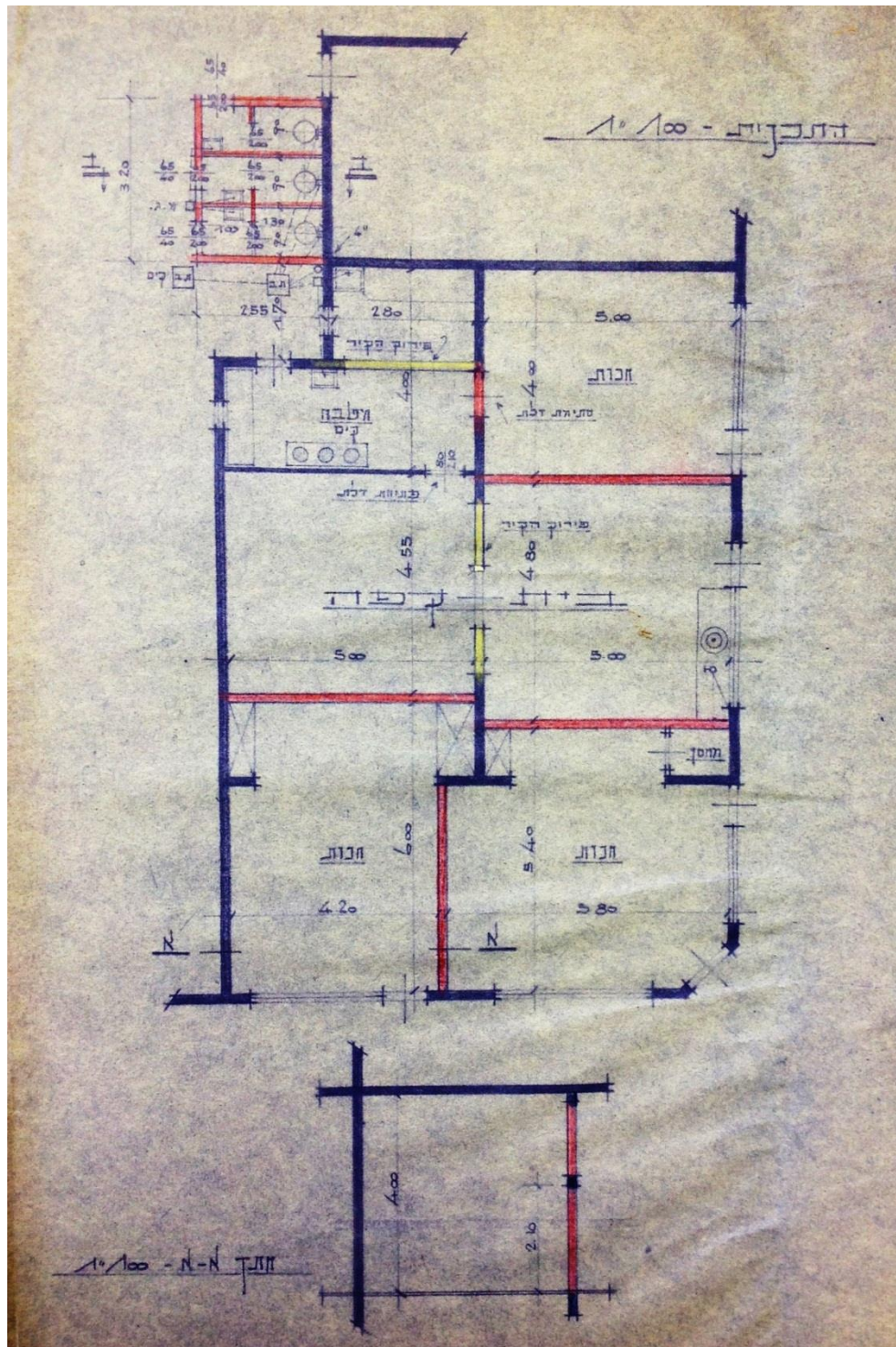
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- רשיון בניה מס' 2147, עבור בעל הבניין לונברג דוד, מטעם ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית לבנין ערים כפ"ס.
- הקטנת שטח בית הקפה בגוש 6440, חלקה 96 לטובת חלוקה לחנויות ותוספת שלושה תאי שירותים.
- עורך התכנית: צבי גנדלר.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 10.12.1956

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית, נלקחה מקנ"מ 1:100
- מתוך רשיון בניה מס' 2147, עבור בעל הבניין לונברג דוד, מטעם ועדת המשנה לבניין שע"י הועדה המקומית לבניין ערים כפ"ס.
- הקטנת שטח בית הקפה בגוש 6440, חלקה 96 לטובת חלוקה לחנויות ותוספת שלושה תאי שירותים.
- עורך התכנית: צבי גנדלר.
- התכנית מלמדת על צמצום שטח בית הקפה, ובנוסף על שינויים בחזית המזרחית- בהתבסס על תמונה היסטוריות מתקופה זו (מס"ד 2) ניתן לשער שחלונות העץ המקוריים של המבנה הועתקו צפונה, אל פתח קיים ואל תוספת בנייה מאוחרת יותר. המפתח המקורי, הדרומי ביותר, הצטמצם והותקנה בו מסגרת עץ מתקופה זו. (במפתח, נכון לשנת 1956, פרטי נגרות דומים למקור, אך מס' החלונות שונה).

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

6440/96 תיק מס

ועדת המשנה לבנין
שע"י הועדה המקומית לבנין ולבנין ערים
כפר-סבא

רשיון לבניה מס. 2494

ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית לבנין ולבנין ערים, אשרה בישיבתה ה' 136 את בקשת

רחוב מס' 136 ובהליטה לתת לו רשיון להקמת בנין בן 96 חדרים על מנרשו בשכונה 3724 לפי התכנית מס' 6440 חלקה 96

באזור השמורה בועדת הבנין, והחתומה על ידו, בצרוף התנאים הנושפים המפורטים בשולי הרשיון הזה.

תקפו של הרשיון הזה הוא למשך שנה אחת, והוא צריך להמציא על הבנין יחד עם התכניות המאושרות ויש להמציאו בכל עת שידרש ע"י המהנדס או בא-כחו.

מסי בנין שולמו לפי קבלה מס. 195

כפר-סבא, יום 9 באוגוסט 195

תנאים מיוחדים:

שטחים חילוניים ואל' ציונים
אחריהם הוצעו העקרונות

תנאים נוספים:

המהנדס העירוני

יו"ר ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית לבנין ולבנין ערים כפר-סבא.

את הרשיון קבלתי ביום

חתמת המקבל

תאריך: 5.9.1958

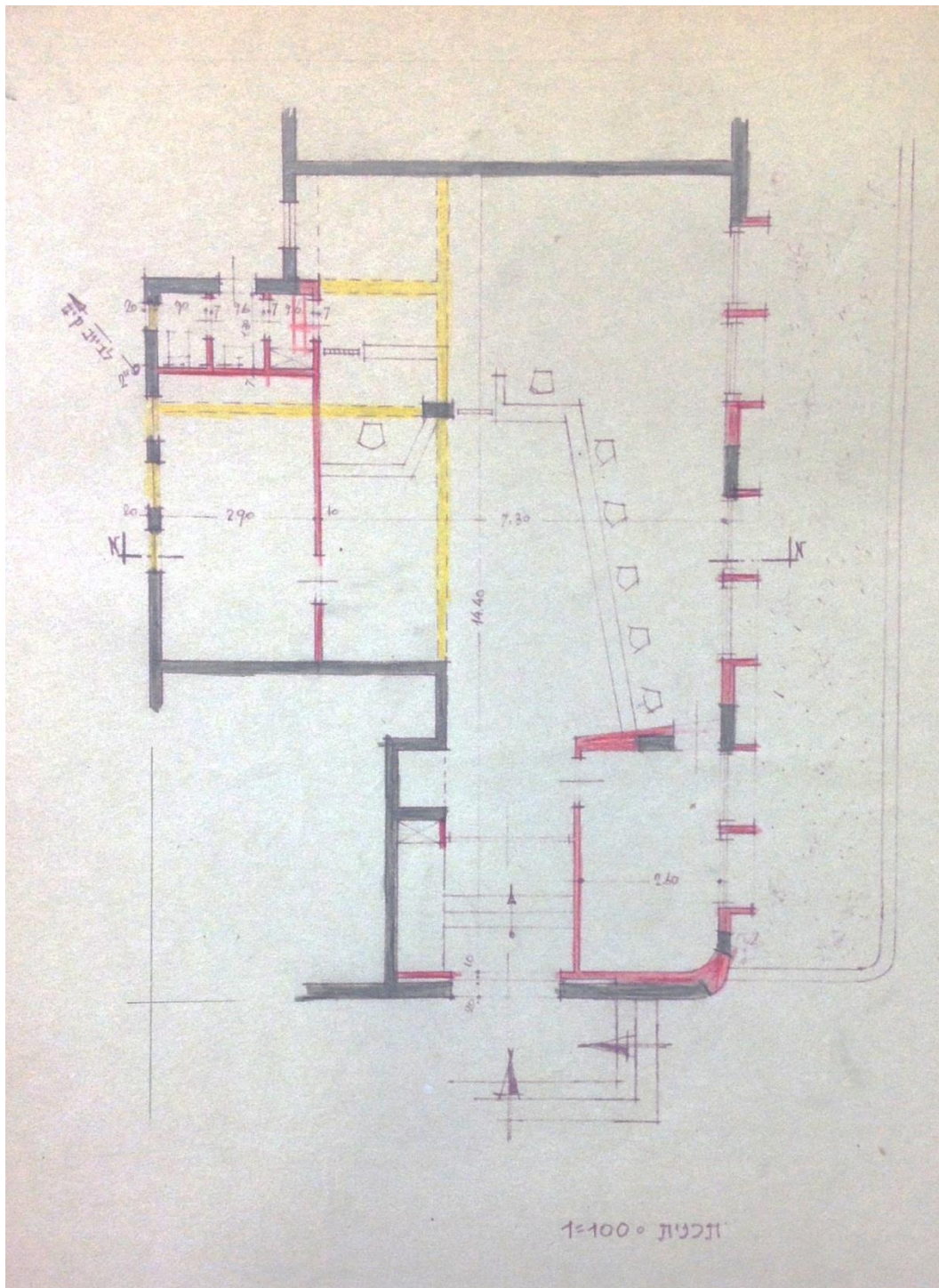
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- רשיון בניה מס' 2494, עבור בעל הבניין לונברג דוד, מטעם ועדת המשנה לבנין שע"י הועדה המקומית לבנין ערים כפ"ס.
- הקטנת שטח בית הקפה בגוש 6440, חלקה 96, לפי תוכנית מס' 3721 לטובת שיפורים ושינויים בסניף בנק דיסקונט.
- תנאים מיוחדים:
שיפורים חיצוניים ע"פ דרישות מהנדס הועדה המקומית.
- עורך התכנית: צבי גנדלר.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 5.9.1958

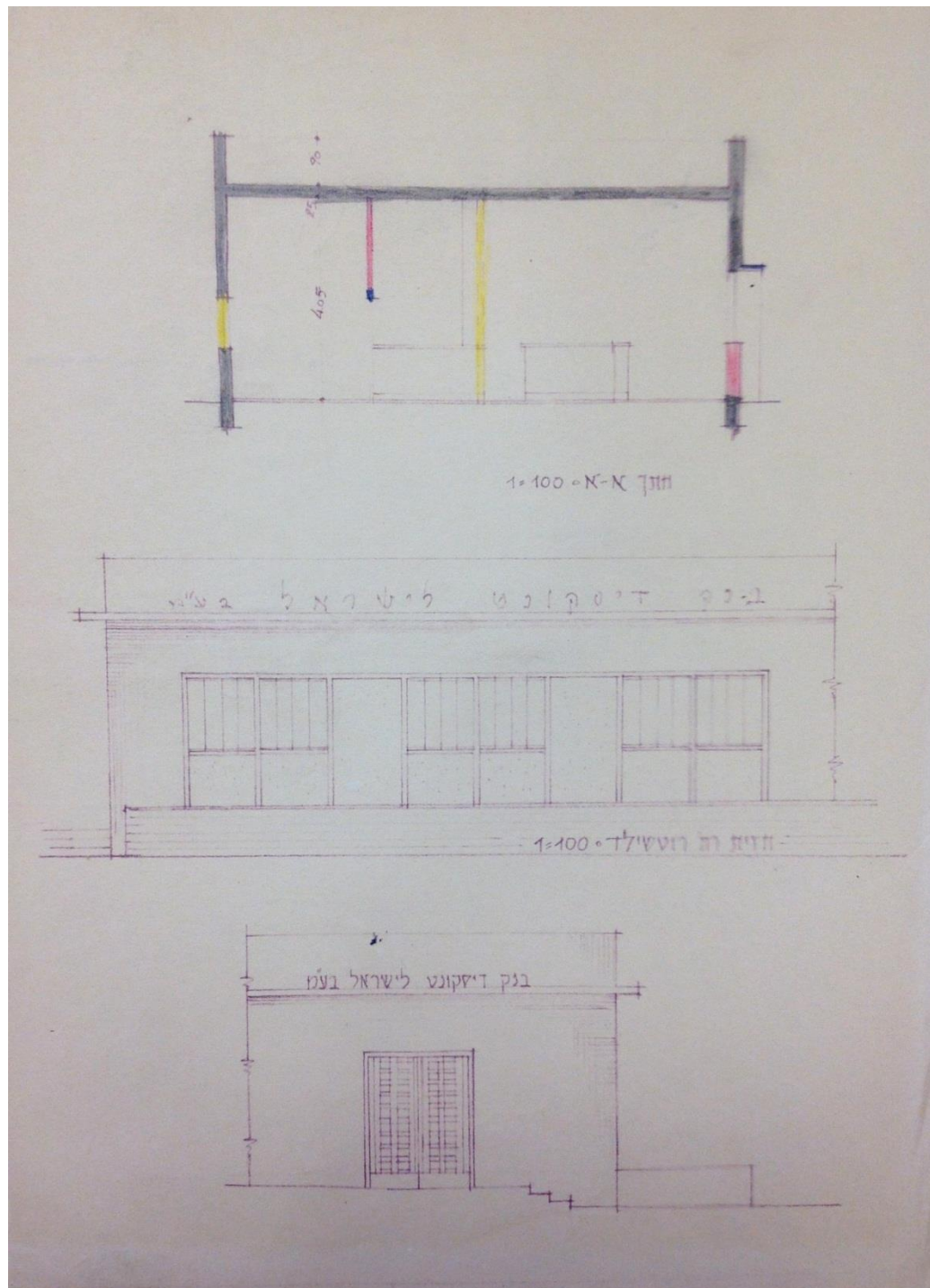
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית, נלקחה מקנ"מ 1:100
- רשיון בניה מס' 2494, עבור בעל הבניין לונברג דוד, מטעם ועדת המשנה לבניין שע"י הועדה המקומית לבניין ערים כפ"ס.
- הקטנת שטח בית הקפה בגוש 6440, חלקה 96, לפי תוכנית מס' 3721 לטובת שיפורים ושינויים בסניף בנק דיסקונט.
- תנאים מיוחדים: שיפורים חיצוניים ע"פ דרישות מהנדס הועדה המקומית.
- עורך התכנית: צבי גנדלר.
- בשנת 1958 נפתח סניף 'בנק דיסקונט' על שטח בית הקפה. בהתבסס על המדרגות החיצוניות המופיעות כעת בתכנית, ועל תמונות היסטוריות מס"ד 4,7,11,12 ניתן ללמוד על הירידה במפלס רחוב ויצמן (דרך השרון) לאחר שנחפר לטובת סלילת דרך והקמת הכיכר.
- כחלק מהשינויים לטובת פתיחת סניף 'בנק דיסקונט' הוסרו פרטי הנגרות המקוריים בחזיתות.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 5.9.1958

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- חתך, חזית מזרחית והשינוי בחזית הדרומית, נלקחה מקנ"מ 1:100
- רשיון בניה מס' 2494, עבור בעל הבניין לונברג דוד, מטעם ועדת המשנה לבניין שע"י הועדה המקומית לבניין ערים כפ"ס.
- הקטנת שטח בית הקפה בגוש 6440, חלקה 96, לפי תוכנית מס' 3721 לטובת שיפורים ושינויים בסניף בנק דיסקונט.
- תנאים מיוחדים: שיפורים חיצוניים ע"פ דרישות מהנדס הועדה המקומית.
- עורך התכנית: צבי גנדלר.
- חזית רח' רוטשילד מראה את החזית המוצעת, ללא פרטי הנגרות המקוריים משנת 1932.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.1.1968

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- רשיון בניה מס' 4468, עבור אבנר שלמה, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר-סבא
- שינוי בחזית (חלון ראווה) בגוש 6440, חלקה 96, לפי תוכנית מס' 6218 באיזור מסחר ומגורים.
- עורך התכנית: קופר.

חק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

(חוק עזר לועדת המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, תשט"ו-1955, פורסם בק"ת (57) מיום 12.55)

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר-סבא

בחקף סמכותה עפ"י סעיף 4א' של חוק העזר הנ"ל נותנת בזה

ל אבנר שלמה מס' 4468 היתר

להתויתר של דרך, סלילתה וסגירתה;
להקמתו של בנין, הריסתו והקמתו שנית, כולו או מקצתו, חוספה לבנין קים וכל תקון בו - למעט תקון פנימי שאיננו תקון מבנה ושאינו נוגד את ההיתר לבנותו.
לכל עבודה אחרת בקרקע ובבנין וכל שמוש בהם שנקבעו בתקנות כעבודה או כשמוש הטעונים היתר כרי להבטיח בצוע כל תכנית.

על מגרשו בכפר-סבא, שכונה/רחוב 1/1 מס' 96 חלקה 6440 גוש 6440 אזור מס' 1/1 תכנית 6218

בהתאם לתכנית בניה מאושרת מס' 6218: החתומה בידי בעל הנכסים ובידי עורך התכנית והשמורה במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר-סבא, בצרוף התנאים המפורטים בשולי היתר זה.

האגרה כהתאם לסעיף 7 של חק העזר הנ"ל שולמה עפ"י קבלה מס' 1169 מיום 3.1.68

תקף ההיתר לתקופה של שנה אחת והינו עד ליום 3.1.69 כפר-סבא, יום

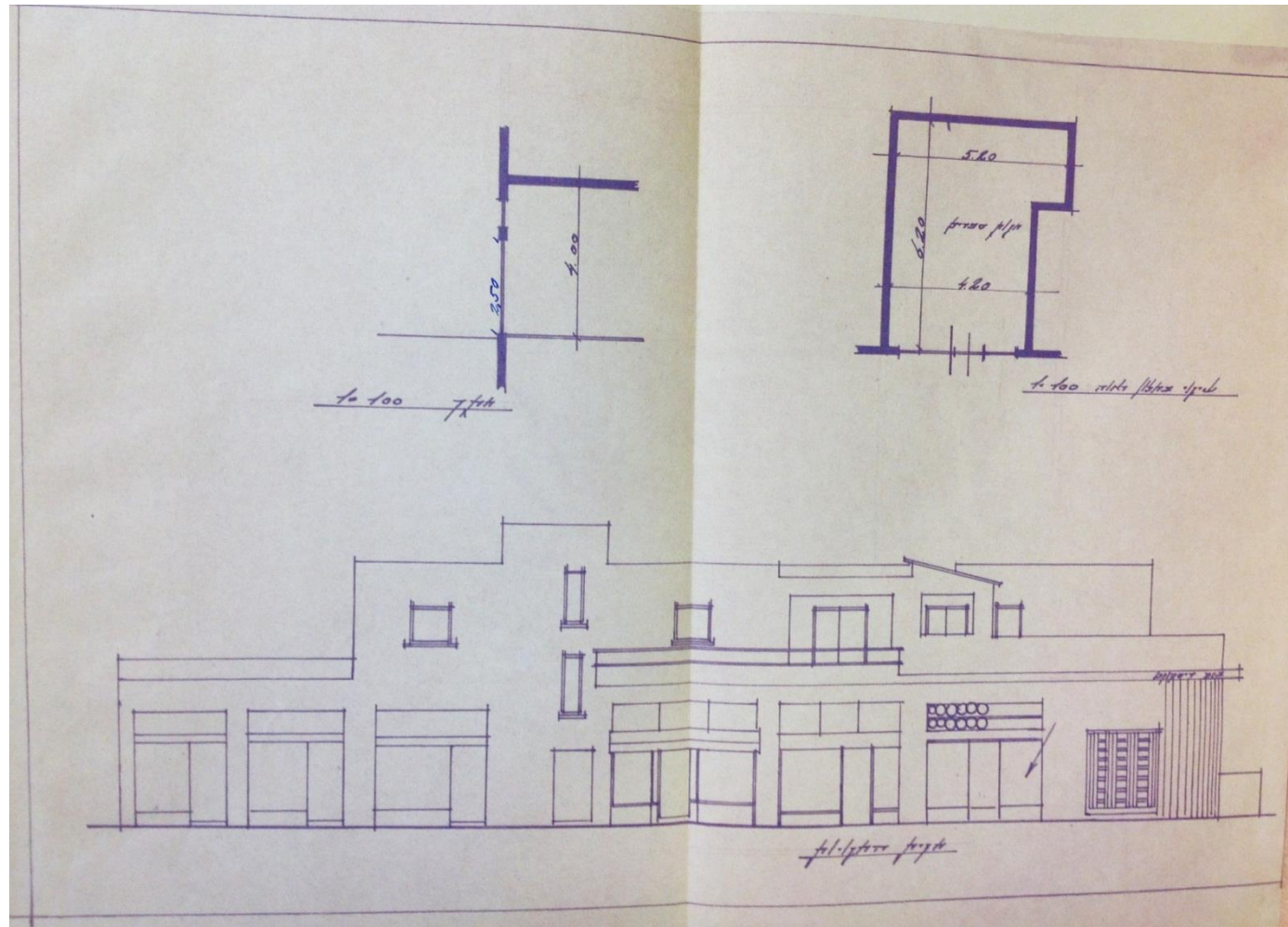
תנאי ההיתר (1) מלוי התחיבות בעל הנכסים כפי שרשום בעמ' ב' של ההיתר

חתימת יו"ר הועדה המקומית

חתימת מזכיר הועדה המקומית

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.1.1968

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- חזית דרומית
- מתוך רשיון בניה מס' 4468, עבור אבנר שלמה, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר- סבא.
- שינוי בחזית (חלון ראווה) בגוש 6440, חלקה 96, לפי תוכנית מס' 6218 באיזור מסחר ומגורים.
- עורך התכנית: קופר.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 20.2.1973

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- גובל בשטח בית הקפה ממערב.
- היתר בניה מס' 5573, עבור יוסף טרינצר, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבנין כפר- סבא.
- הוספת שלושה חדרי משרד – תוספת למשרד עו"ד קיים ושינויים בקומה ב'- שיפוץ החזית בגוש 6440, חלקה 96.
- עורך התכנית: אדר' יצחק בלט.

[illegible]

"קפה פידלר"
 ויצמן 105
 כפר סבא

יִרְדֵּן דָּגָן ©
עוֹפֵר וְסֵרְמֵן
אֵנָּה דוִידוֹבִיץ'

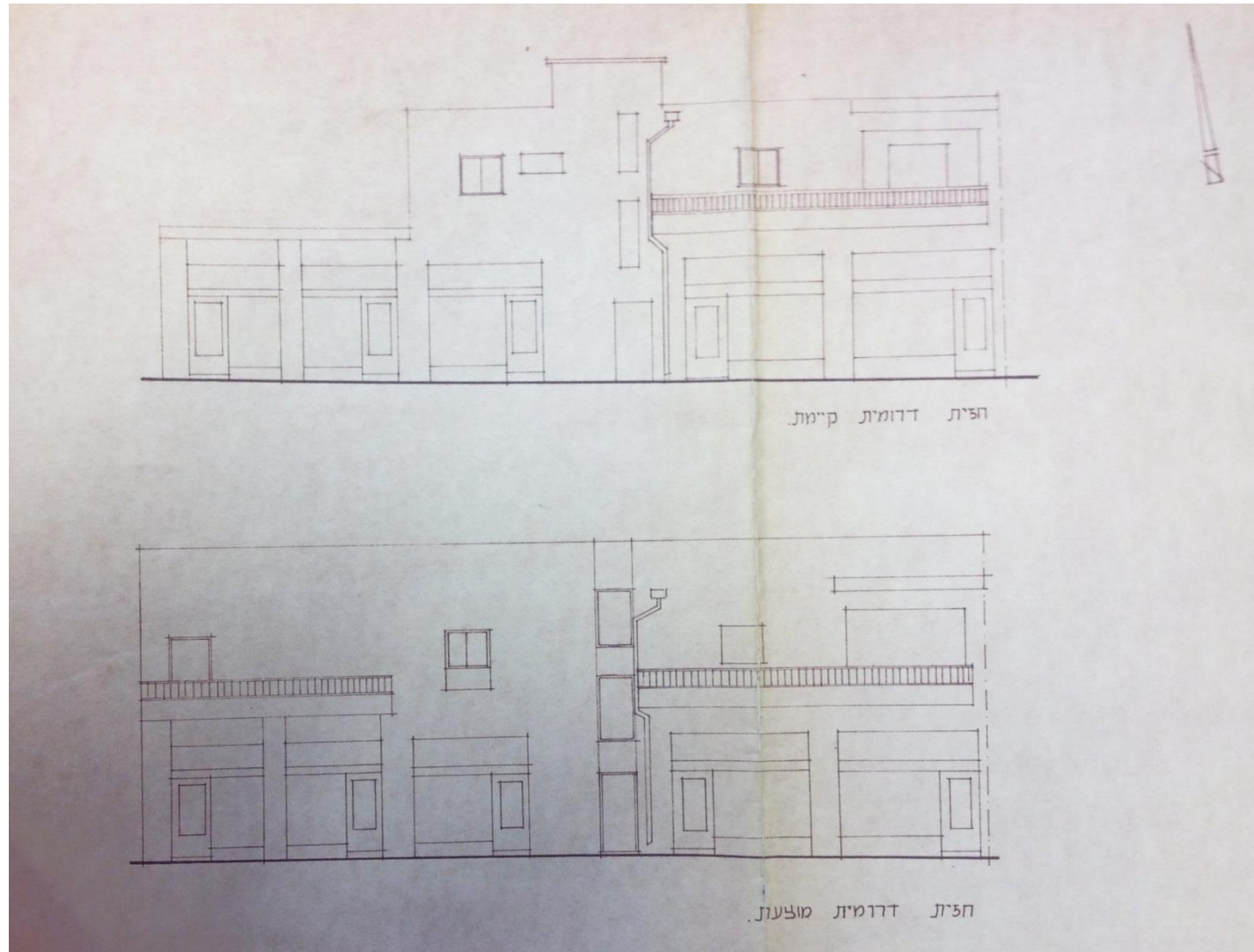
שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
52

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 20.2.1973

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- גובל בשטח בית הקפה ממערב.
- חזית דרומית והצעה לשיפוץ חזית דרומית.
- מתוך היתר בניה מס' 5573, עבור יוסף טרינצר, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- הוספת שלושה חדרי משרד – תוספת למשרד עו"ד קיים ושינויים בקומה ב'- שיפוץ החזית בגוש 6440, חלקה 96.
- עורך התכנית: אדרי' יצחק בלט.

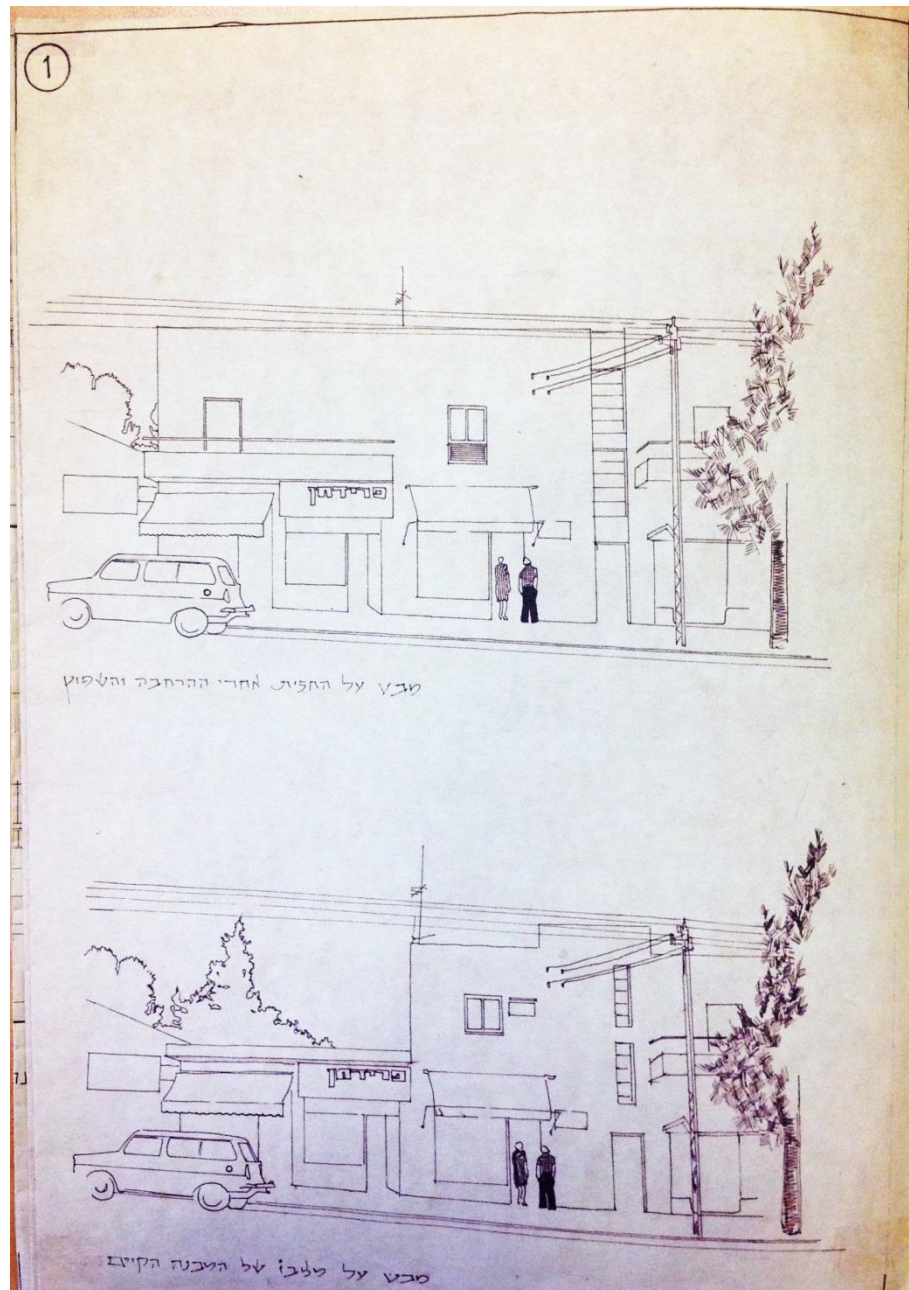
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 20.2.1973

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- גובל בשטח בית הקפה ממערב
- מבט על חזית דרומית, אחרי שיפוץ החזית ולפני שיפוץ החזית.
- מתוך היתר בניה מס' 5573, עבור יוסף טרינצר, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- הוספת שלושה חדרי משרד – תוספת למשרד עו"ד קיים ושינויים בקומה ב'- שיפוץ החזית בגוש 6440, חלקה 96.
- עורך התכנית: אדרי' יצחק בלט.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.5.1974

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר- סבא.
- תוספת בניה בצפון המבנה בקומת כניסה, קומה א' והוספת קומת מרתף. סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים : בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית : רפפורט צ. פרנקל.

[illegible]

"קפה פידלר"
 ויצמן 105
 כפר סבא

© ירדן דגן
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

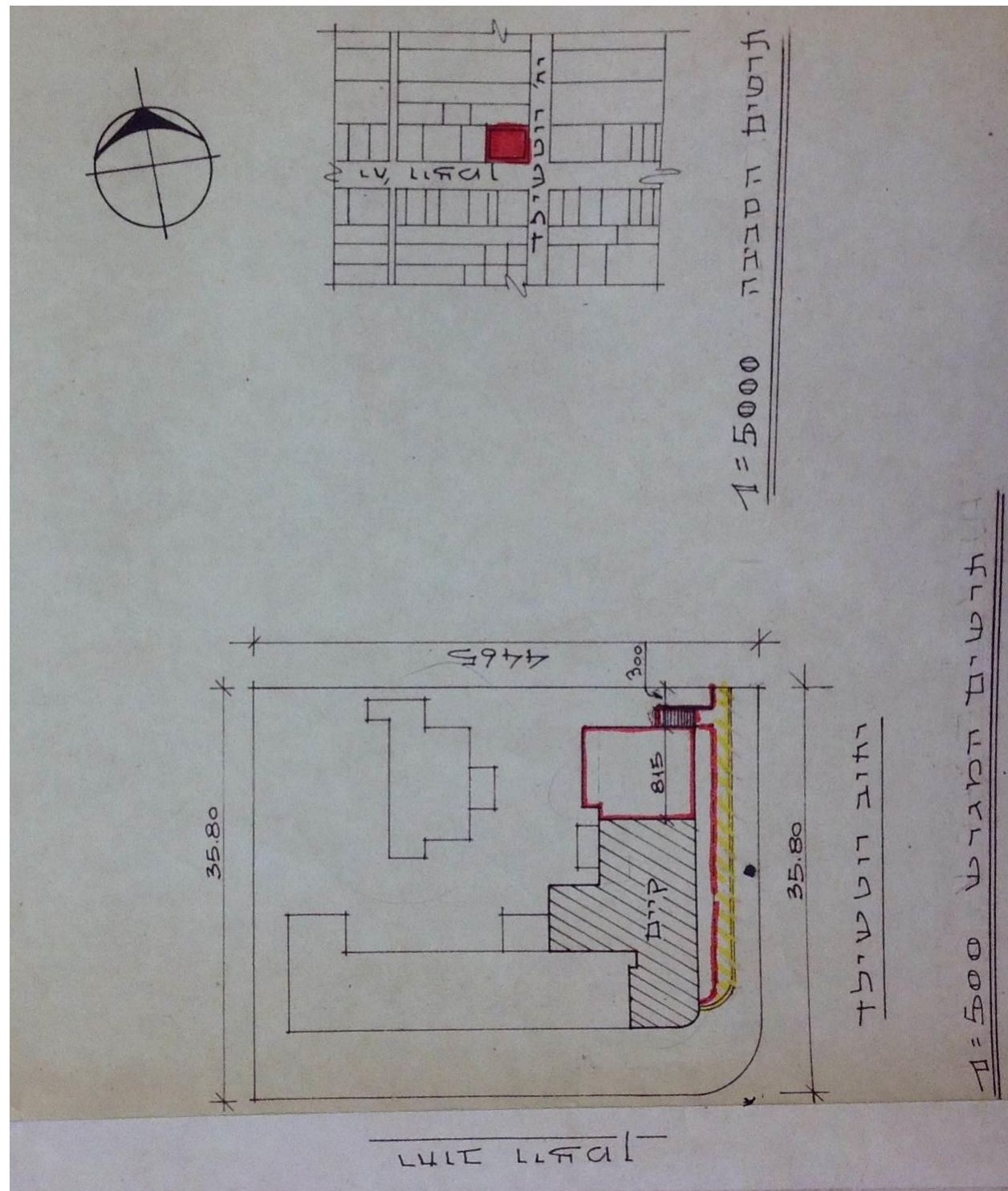
שם הפרק 2
תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
55

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.5.1974

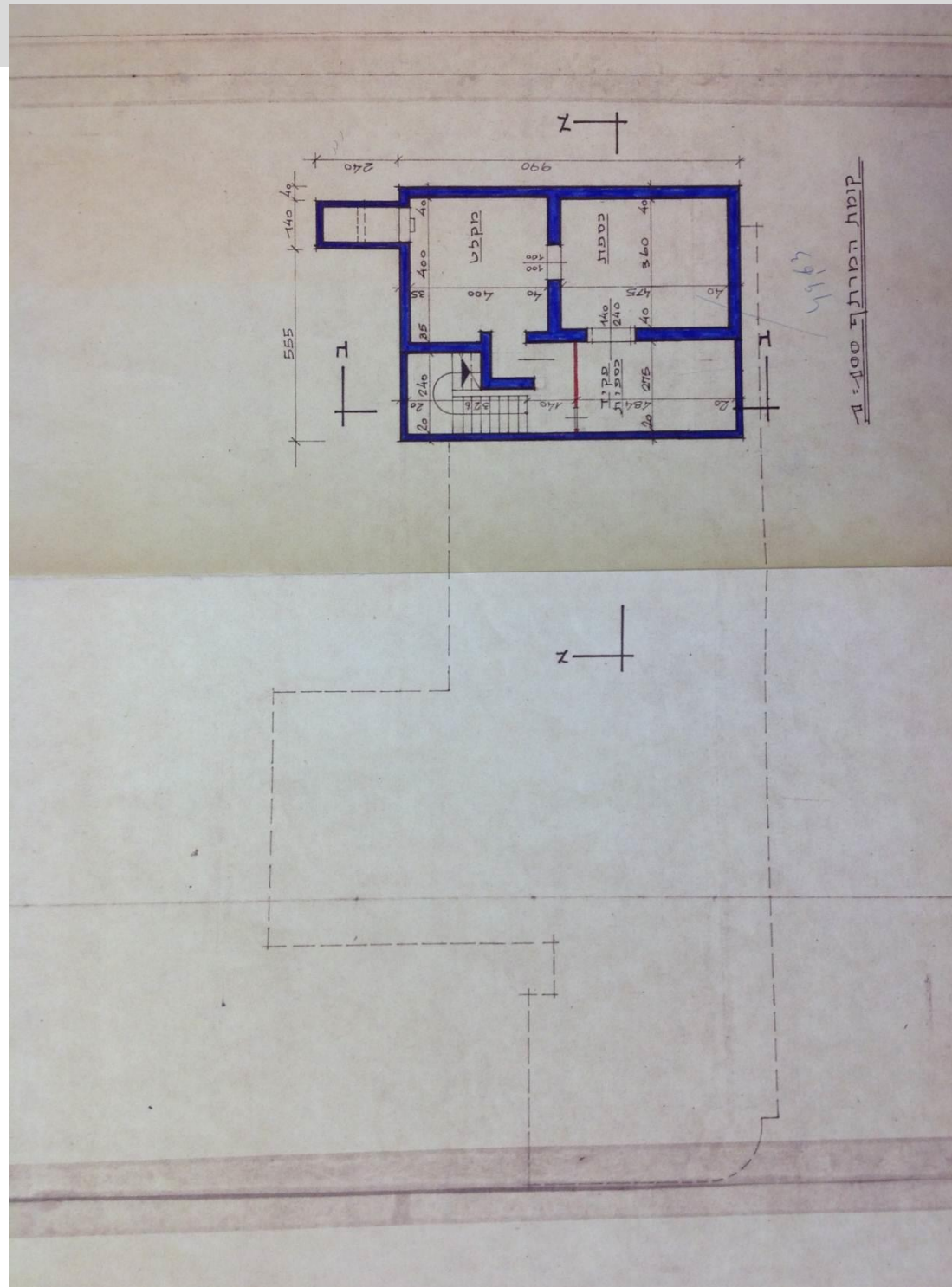
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תרשים סביבה, לקוח מקנ"מ 5000:1
תרשים מגרש, לקוח מקנ"מ 500:1
- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
תוספת בניה בצפון המבנה בקומת כניסה, קומה א' והוספת קומת מרתף. סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית: רפפורט צ. פרנקל.
- יתכן ותוספת הבניה המופיעה באדום מותנית בצמצום המרפסת החיצונית לרח' רוטשילד, וזאת לטובת הגדלת שטח המדרכה.

2.6. תכניות

תאריך: 3.5.1974

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית קומת המרתף, לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- הוספת קומת מרתף (מקלט). סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית: רפפורט צ. פרנקל.

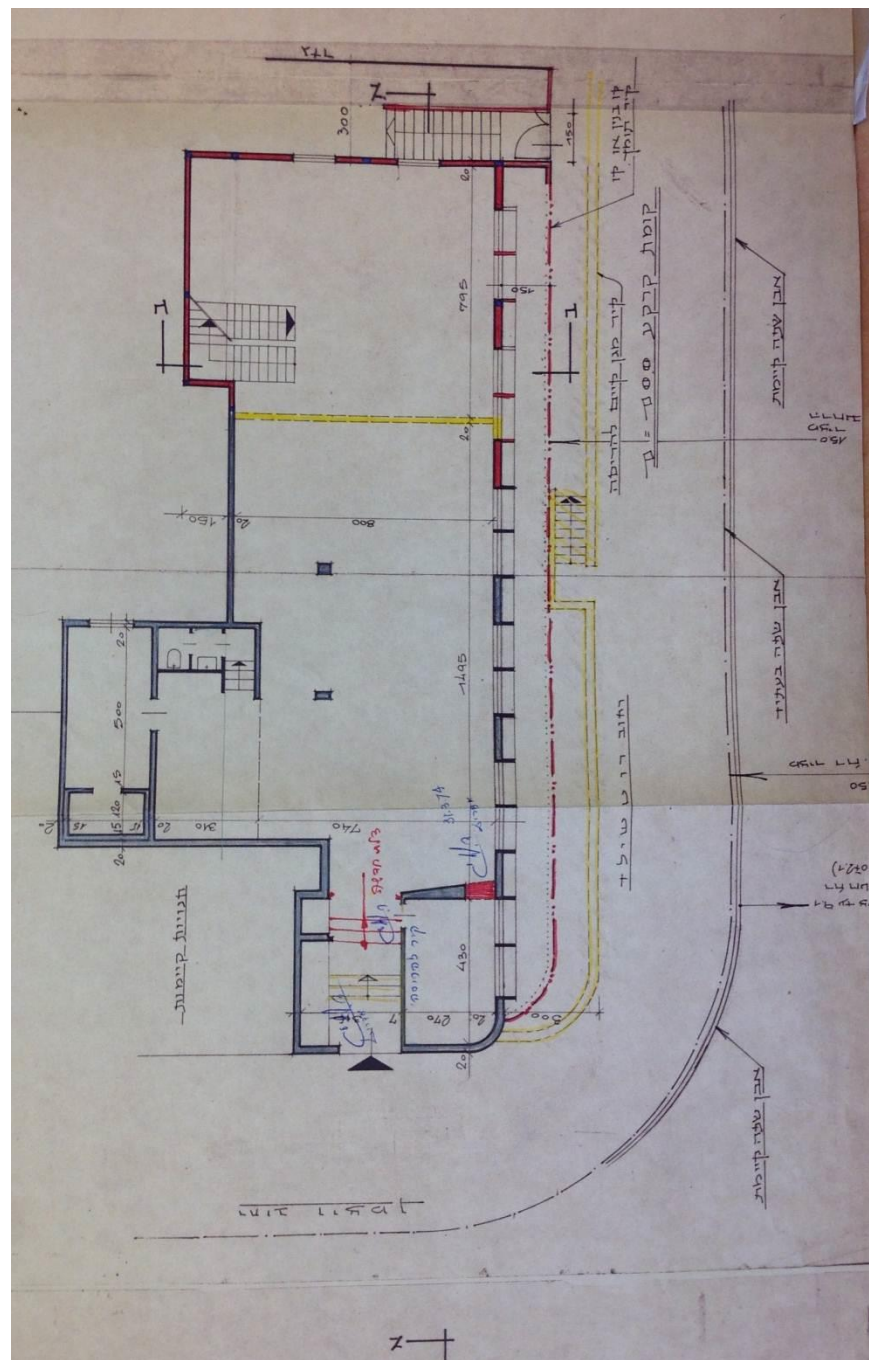
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.5.1974

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית קומת קרקע, לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- תוספת בניה בצפון המבנה בקומת כניסה, קומה א' והוספת קומת מרתף. סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית: רפפורט צ. פרנקל.

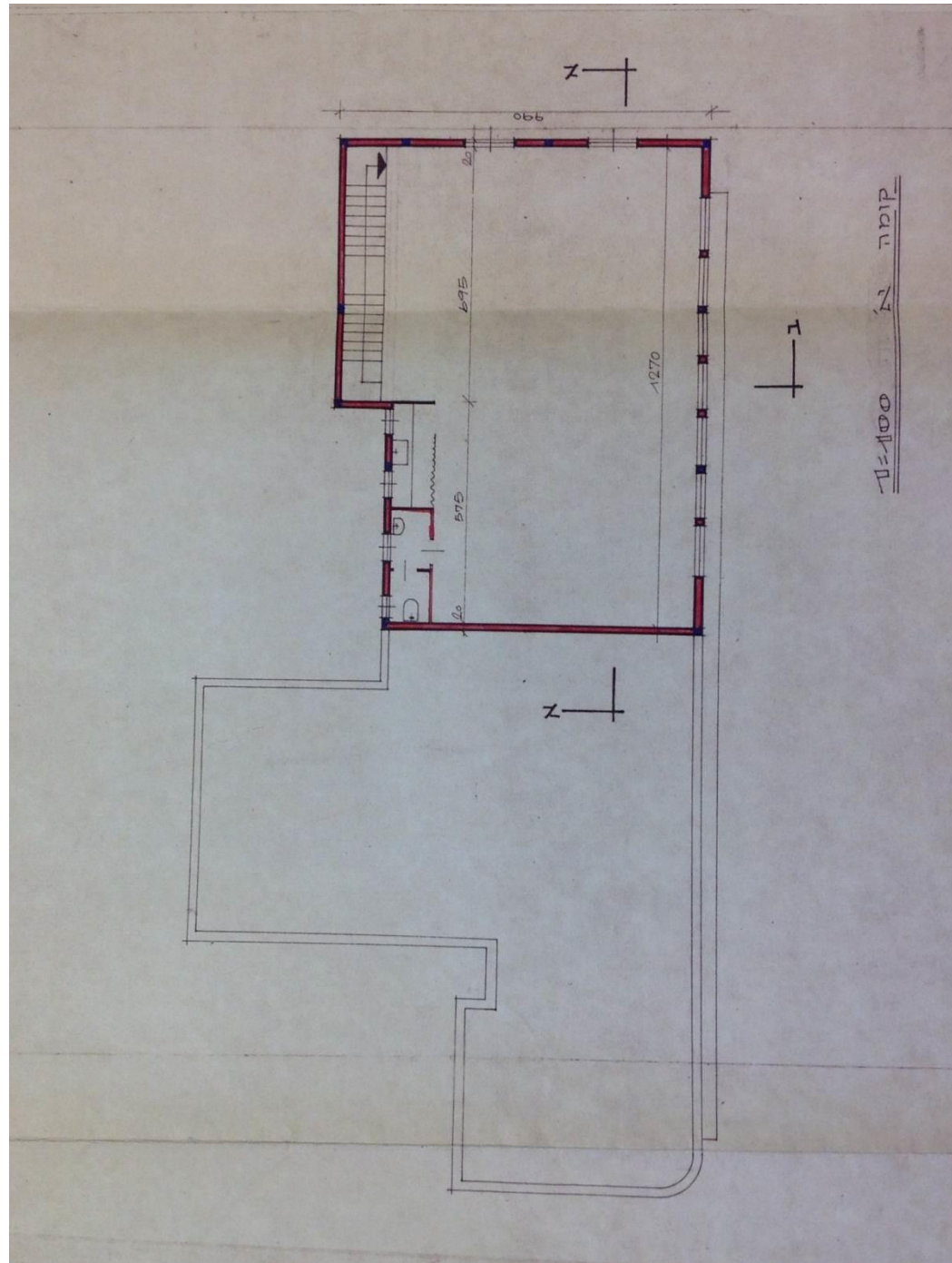
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.5.1974

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית קומה א', לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- תוספת בניה בצפון המבנה בקומת כניסה, קומה א' והוספת קומת מרתף. סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית: רפפורט צ. פרנקל.

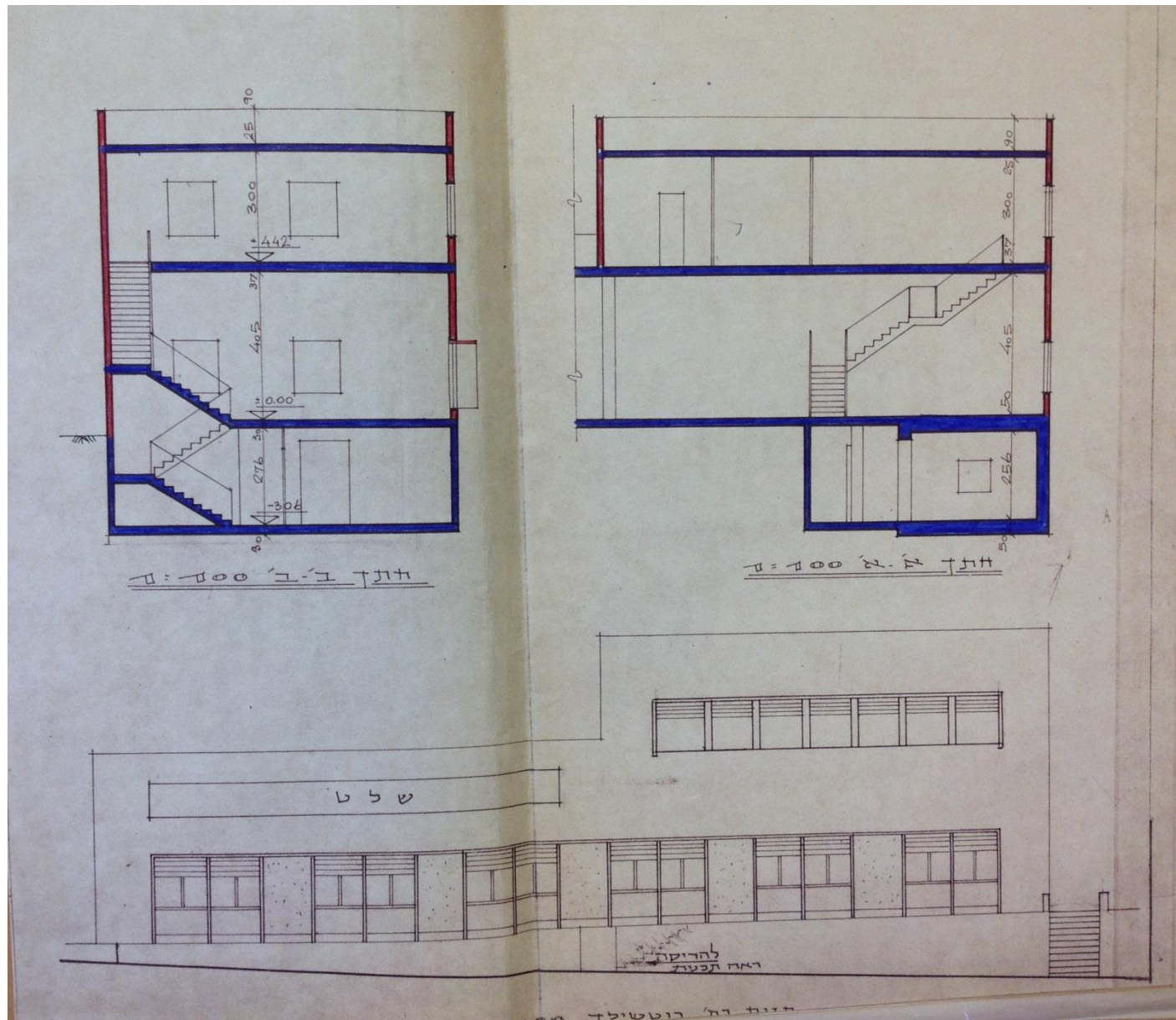
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 3.5.1974

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- שני חתכים וחזית מזרחית, לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 5984, עבור בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- תוספת בניה בצפון המבנה בקומת כניסה, קומה א' והוספת קומת מרתף. סך תוספת הבניה 273 מ"ר (על 477 מ"ר קיים) ושינוי החזית המזרחית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: בהתאם לתוכנית הפיתוח המאושרת ע"י מהנדס העירייה- הגדלת שטח הרחוב (המדרכה) בחזית המזרחית.
- עורך התכנית: רפפורט צ. פרנקל.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 28.12.1988

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- היתר בניה מס' 10805, עבור פולגת רשת חנויות בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- שינוי בחזית הבניין לרח' ויצמן (חזית דרומית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: מיקום השילוט ע"פ הנחיית העירייה.
- עורך התכנית: א. רוזנצויט.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
 תיקונים 3 (תקנה 18 א))
 ותקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970

ה י ת ר

מס' תכנית מיתאר מקומית או תכנית מפורטת	גוש 6440	חלקה 96	תיק מס' 12926
הועדה המקומית לתכנון ולבניה	היתר בניה מס' <u>10805</u>		
רשות מקומית	כפר - סבא	רחוב	ריצמן
שכונה	כפר - סבא	מס'	105

בעל ההיתר	השם פלגת רשת חנויות	מס' הודות	מס' קריפמן 2 ח"א	סלפון 05-664021
שוכני הבקשה	א. רוזנצויט		רח' הרצל 67 רמת - גן	03-720929
האחראי לביצוע השלד	א. רוזנצויט		רח' הרצל 67 רמת - גן	03-720929

היתר זה אינו ניתן להעברה אלא באישור הועדה המקומית.
 על פי אישור הועדה המקומית האמורה. **ועדה משנה** מתאריך 15.11.88 מס' 300 מותר:
פתיחת פתח בקיר

בתנאי שהעבודות האמורות תבוצענה בתאם לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970, ובהתאם לנספחים
 התחומים והמאשרים, המצורפים להיתר זה, ויכולאו תנאים אלה:
מיקום השילוט ע"פ הנחיית העירייה.

להלן חישוב שיעור אגרת הבניה:

תיאור העבודה	הכמות	יחידת המדידה	מחיר	סך הכל
אגרה מינימלית				
			אג' שקלים חדשים	אג' שקלים חדשים
			10	26

סך הכל אגרת בניה: 26 10

מקדון שולם בתאריך 2.11.88 לפי קבלה מס' 7761
 יתרת אגרת בניה שולמה בתאריך 2.11.88 לפי קבלה מס' 7761
 היתר זה יפקע תוקפו בתום 3 שנים מיום נתינתו.
 בכל מקום שבטופס זה מוזכר בוועדה מקומית אף ועדת המשנה
 לוועדה המקומית כשהיא פועלת בתחום סמכויותיה. במשמע.

חתימת המהנדס
 חתימת יו"ר הועדה המקומית
 או יו"ר ועדת המשנה של הועדה המקומית

י.ט.ה: עותק אחד של הנספחים התחומים ומאשרים על-ידי יו"ר הועדה המקומית / המהנדס.
 תקנה 18 (ד) לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970, יחזק ביד מנהל העבודה באתר הבניה במשך כל זמן
 פ של העבודה. עותק אחד של ההיתר על נספחיו, תחום ומאשר, יוצג לפי דרישה לנציג ועדה מקומית. ועדה מחותמת רשות הבריאות,
 המקומית או מפקדת הגיא, ליוטר או לכבאי.

ד.מ.ר.

"קפה פידלר"
 ויצמן 105
 כפר סבא

ירדן זגן ©
 עופר וסרמן
 אנה דוידוביץ'

שם הפרק 2
 תיעוד היסטורי

שם התכנית

פברואר
 2014

עמוד
 61

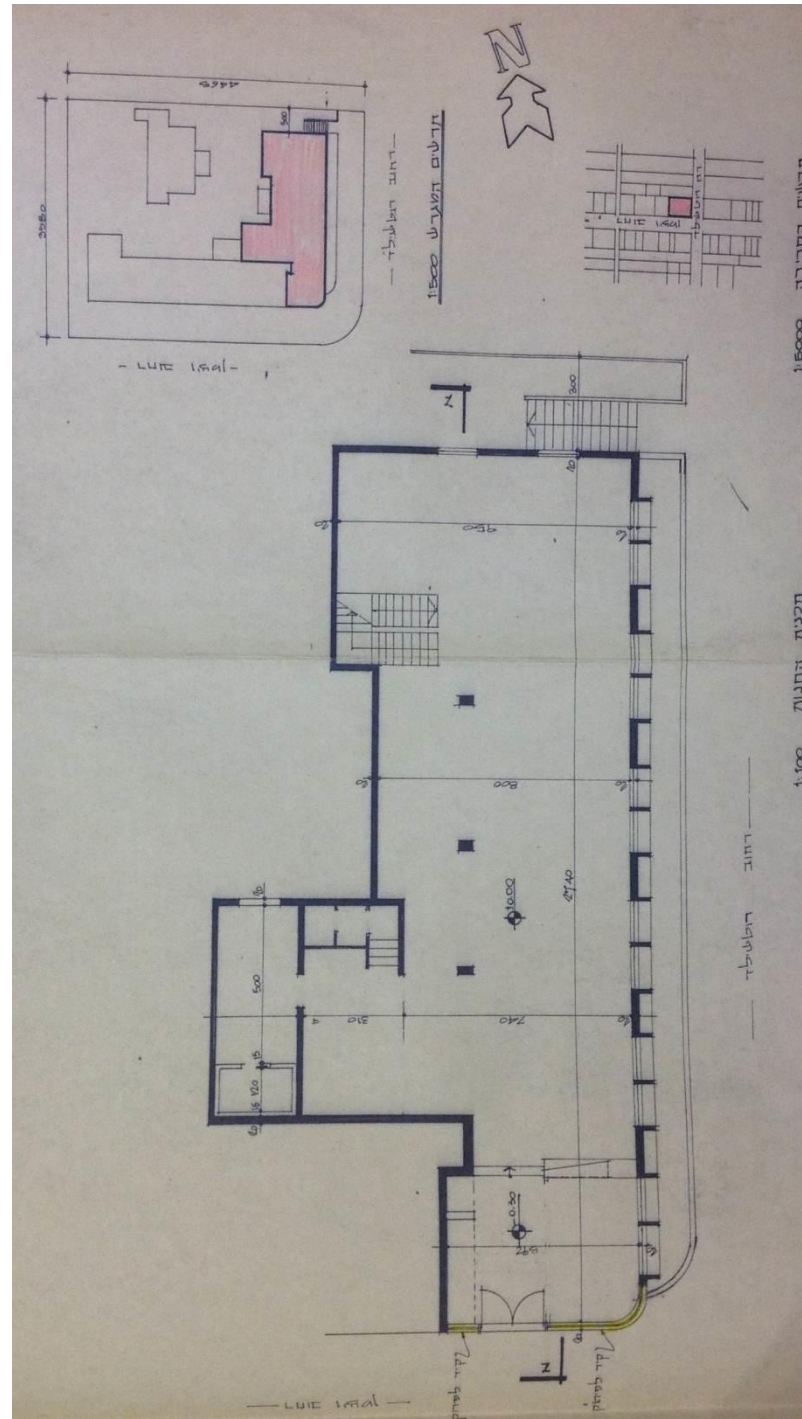
2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 28.12.1988

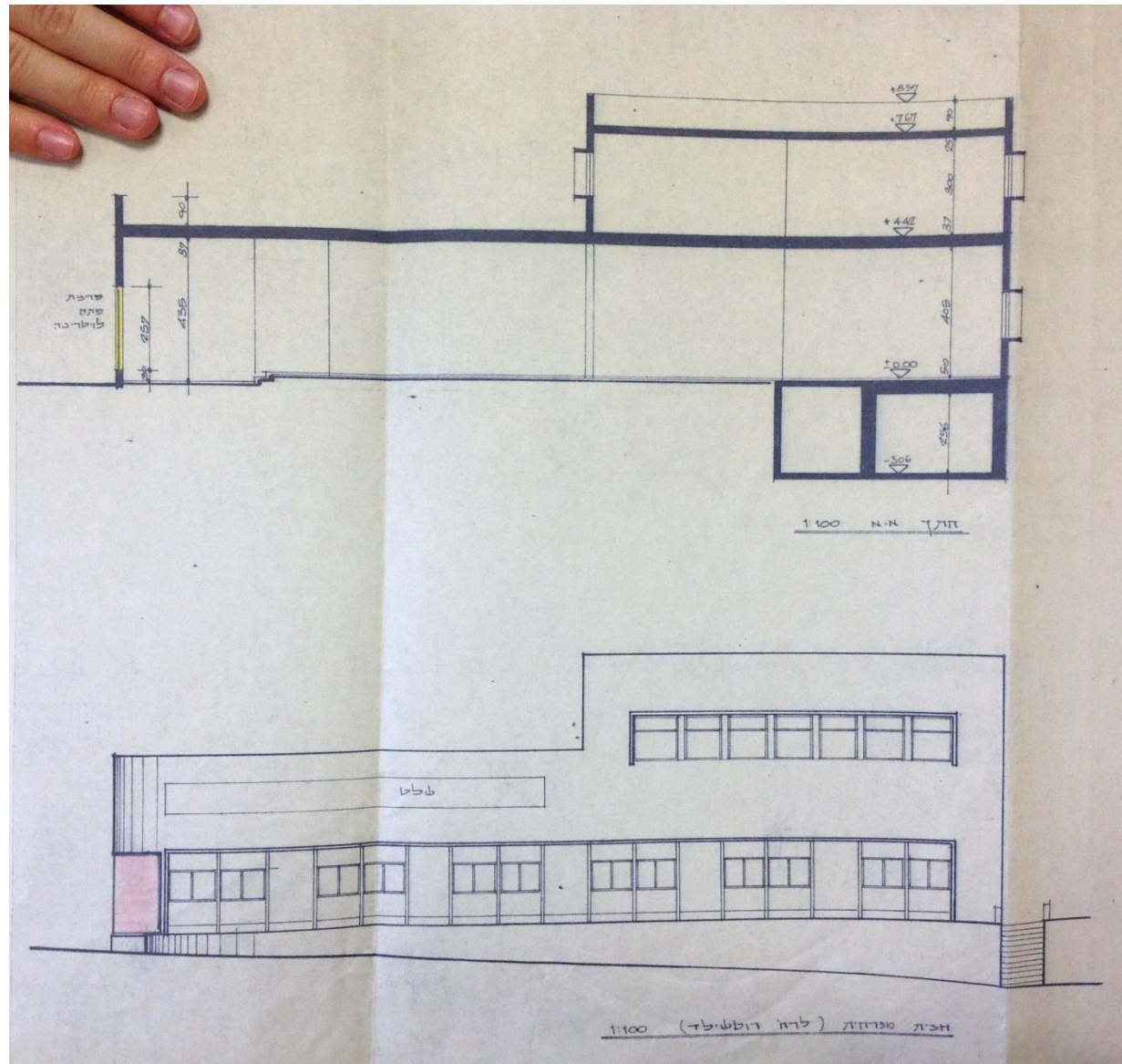
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- תכנית סביבה, לקוח מקנ"מ 5000:1
תכנית מגרש, לקוח מקנ"מ 500:1
תכנית קומת קרקע, לקוח מקנ"מ 100:1
- מתוך היתר בניה מס' 10805, עבור פולגת רשת חנויות בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- שינוי בחזית הבניין לרח' ויצמן (חזית דרומית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: מיקום השילוט ע"פ הנחיית העירייה.
- עורך התכנית: א. רוזנצויט.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 28.12.1988

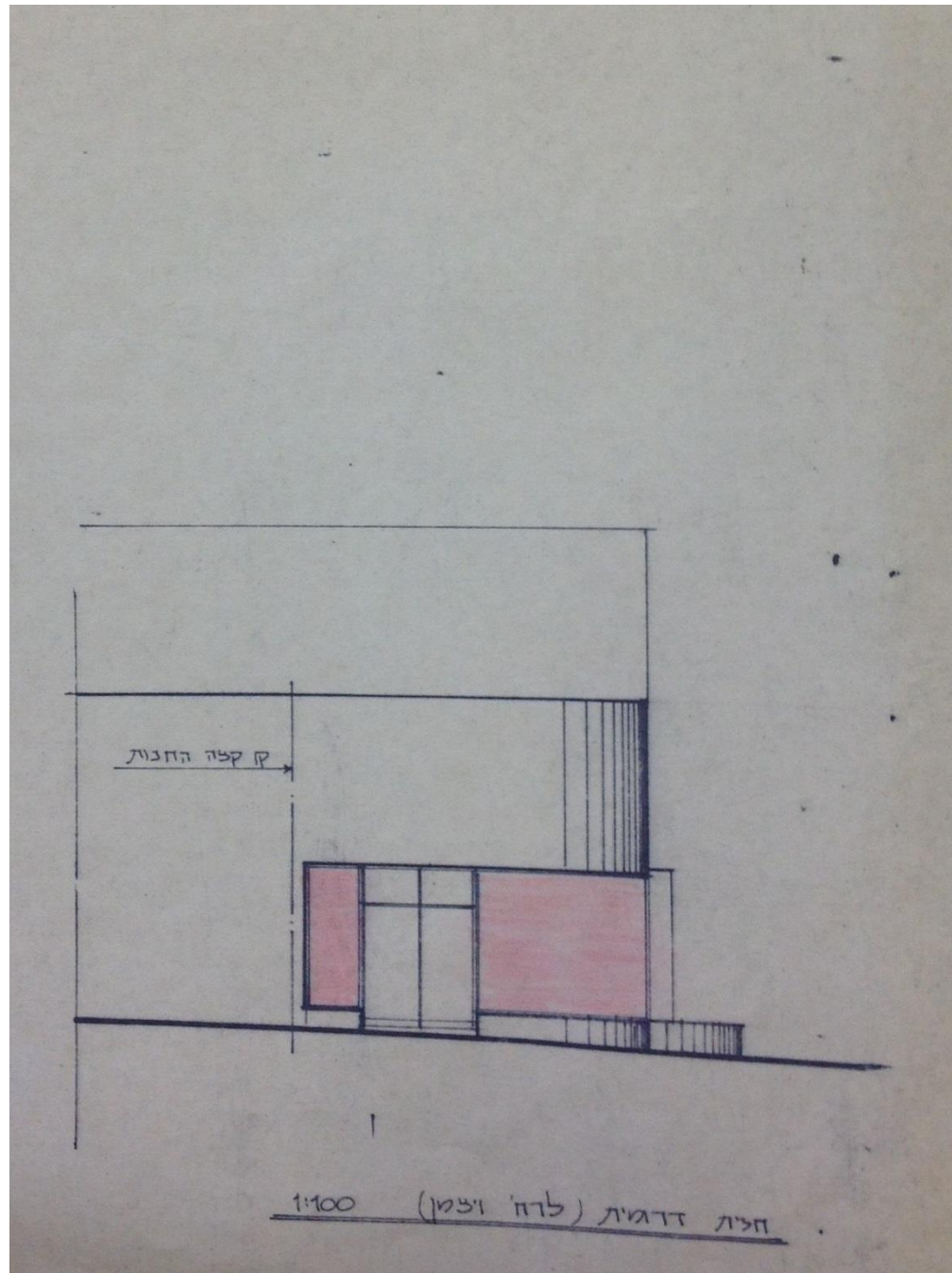
מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- חתך, לקוח מקנ"מ 1:100
חזית מזרחית, לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 10805, עבור פולגת רשת חנויות בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- שינוי בחזית הבניין לרח' ויצמן (חזית דרומית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: מיקום השילוט ע"פ הנחיית העירייה.
- עורך התכנית: א. רוזנצויט.

2.6. תכניות ומסמכים היסטוריים

תאריך: 28.12.1988

מקור: עיריית כפר סבא

פירוט והסבר התכניות והמסמכים:

- חתך, לקוח מקנ"מ 1:100
חזית דרומית, לקוח מקנ"מ 1:100
- מתוך היתר בניה מס' 10805, עבור פולגת רשת חנויות בע"מ, מטעם הועדה המקומית לתכנון ולבניין כפר-סבא.
- שינוי בחזית הבניין לרח' ויצמן (חזית דרומית בגוש 6440, חלקה 96.
- תנאים: מיקום השילוט ע"פ הנחיית העירייה.
- עורך התכנית: א. רוזנצויט.

2.7. תולדות האדריכל המקורי

זהותו של האדריכל המקורי של המבנה אינה ידועה, אולם ידוע שהמבנה נבנה על ידי דויד לוינברג, מתושביה הראשונים של כפר סבא. דוד היה בנו של פקיד הברון בראש פינה, בשנת 1910 הגיע לכפר סבא לטפל במטעי השקדים שהיו שייכים למשפחתו. בשל קשריו עם תושבי הכפר הערבי הסמוך כפר סבא מונה לימים על ידי הממשל הבריטי ל"מוכתר" הראשון של המושבה. דוד בנה את בית הקפה בשנת 1932 לבקשת אישתו לאה. הזוג דוד ולאה לא התמידו בניהול בית הקפה, וזמן קצר לאחר פתיחתו השכירו את המקום לצבי ואסתר פידלר. (ימי כפר סבא, מאת דן גלעד).

פרוייקטים נוספים שקידם דויד לוינברג בכפר סבא הם הקואופרטיב לתחבורה "השרון", לימים "השרון המאוחד", שהתאחד עם אג"ד; מייסד לשכת "בני ברית" בכפר סבא ונשיאה הראשון; חבר פעיל במועצה המקומית ונשיאה החמישי.

3. תיעוד מצב קיים

עמוד
66

פברואר
2014

שם התכנית

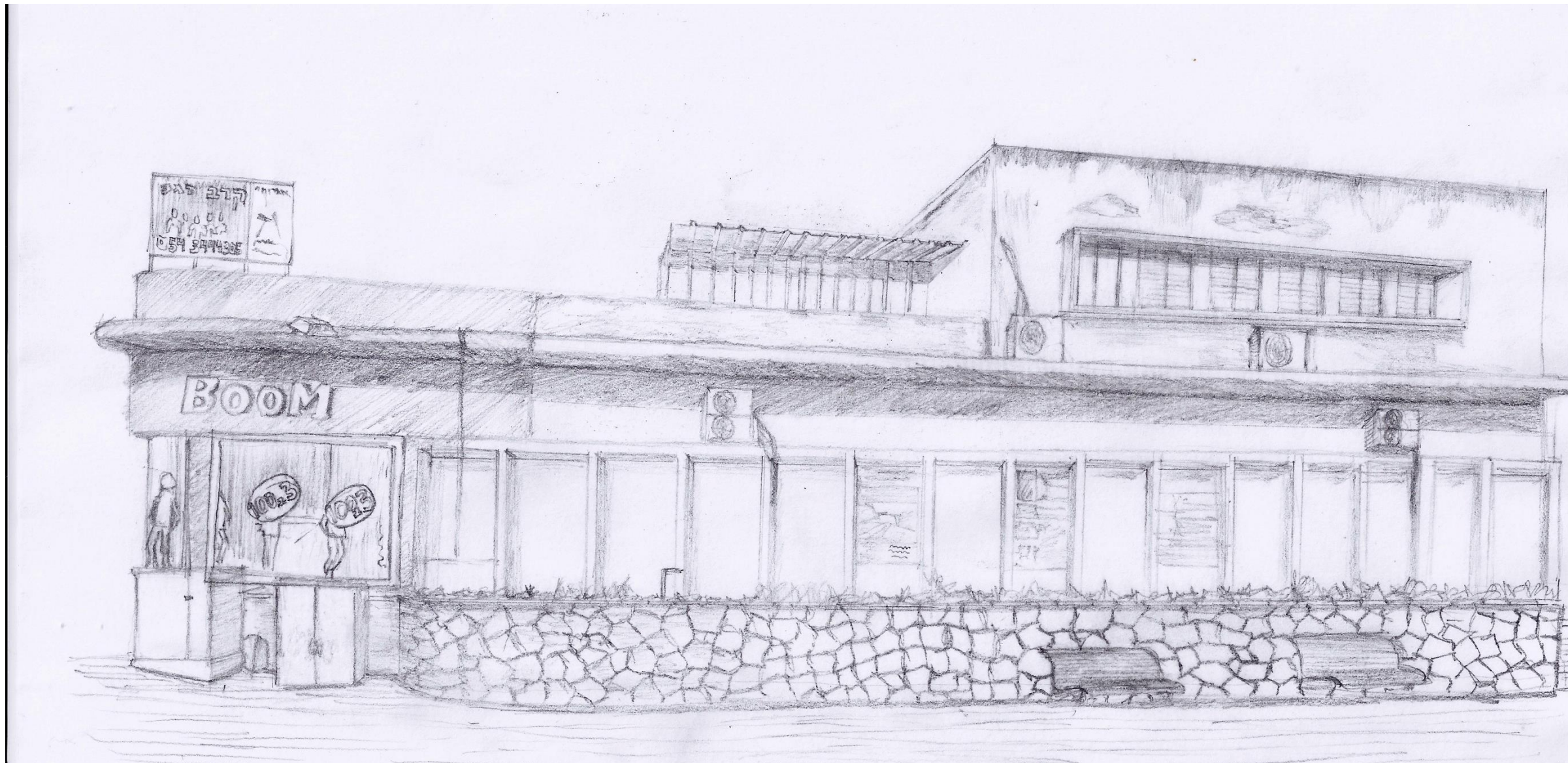
שם הפרק 3
תיעוד מצב קיים

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

3.1. רישום המבנה

חזית מזרחית רחוב רוטשילד

עמוד
67

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 3
רישום המבנה

ירון זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

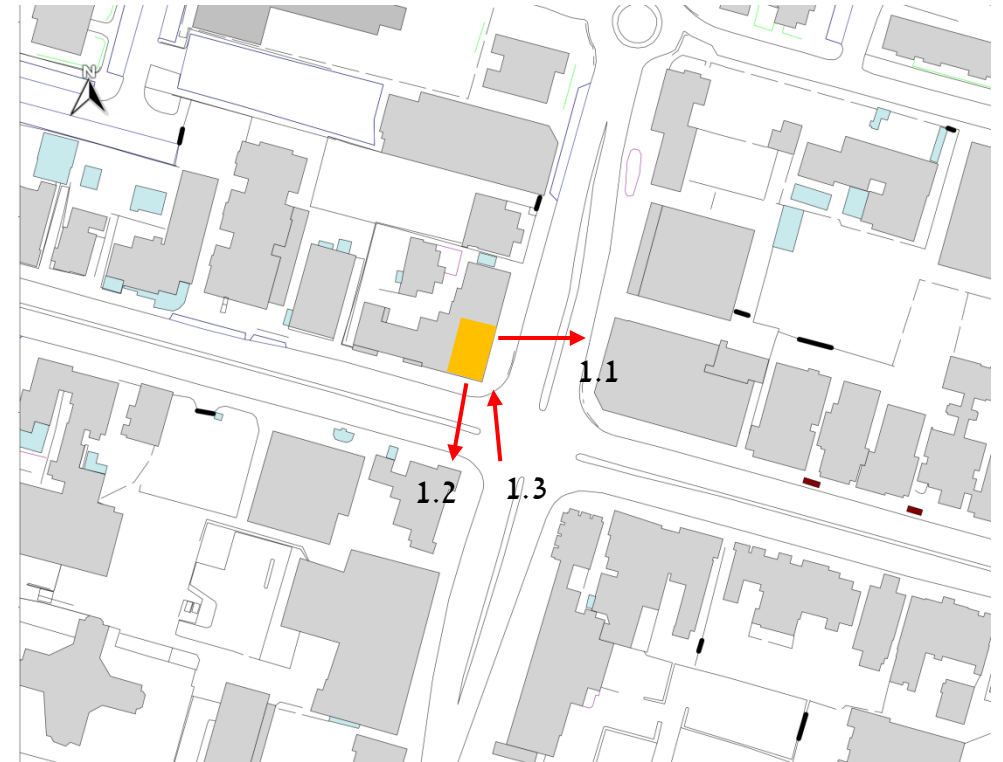
3.2. תיעוד צילומי מצב קיים – סביבת המבנה

תכנית סביבה

נלקח מקנ"מ 1:1,250

1.1. מבט מזרחה מהמבנה, רחוב רוטשילד.

1.2. מבט דרומה מהמבנה, רחוב ויצמן. מבנה "מלון מרכז" ההיסטורי.

1.3. הצטלבות הרחובות ויצמן ורוטשילד, מבט לכיוון צפון.

עמוד
68

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 3
תיעוד מצב קיים

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

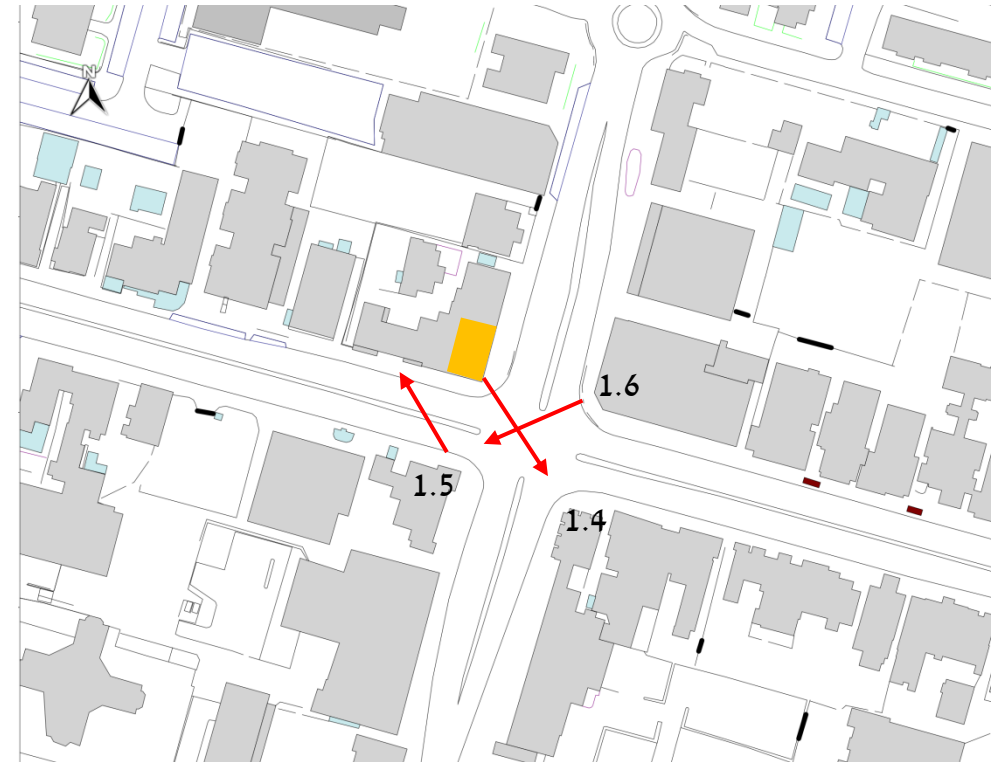
"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

3.2. תיעוד צילומי מצב קיים – סביבת המבנה

תכנית סביבה

נלקח מקנ"מ 1:1,250

1.4. מבט לכיוון דרום מזרח על צומת הרחובות ויצמן-רוטשילד. מרכז העיר ההיסטורי

1.5. מבט על המשך החזית הדרומית של המבנה

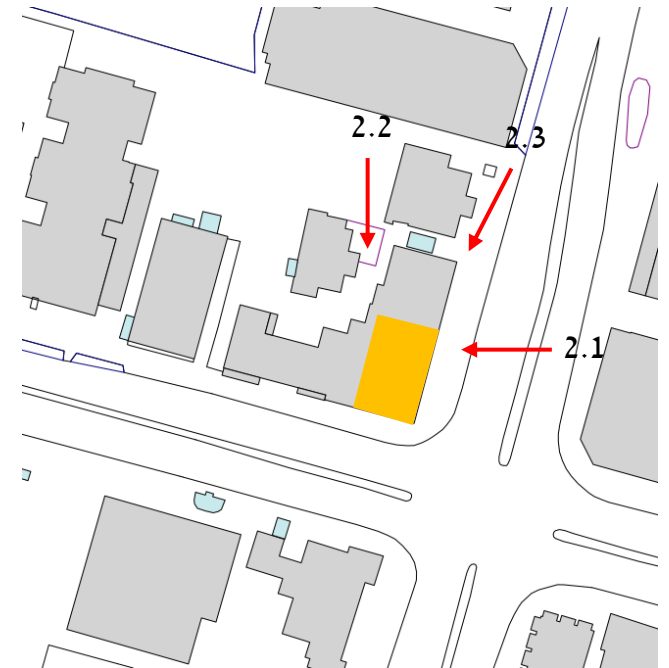
1.6. הצטלבות הרחובות ויצמן ורוטשילד, מבט לכיוון דרום מערב.

3.3. תיעוד צילומי מצב קיים – חזיתות המבנה

2.1. חזית מזרחית, מבט מרחוב רוטשילד

2.2. חזית צפונית

2.3. חזית צפונית

עמוד
70

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 3
תיעוד מצב קיים

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

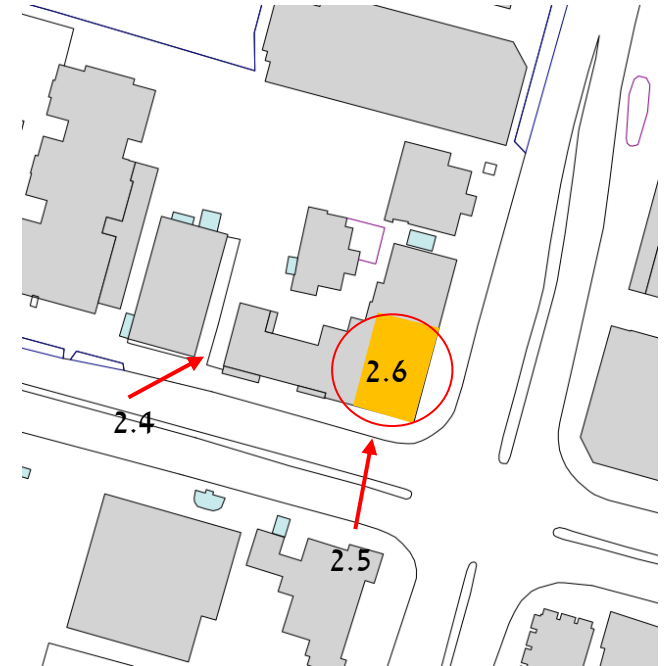
"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

3.3. תיעוד צילומי מצב קיים – חזיתות המבנה

2.4. חזית מערבית

2.5. חזית דרומית

2.6. מבט אל גג המבנה, תצ"א נובמבר 13

עמוד
71

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 3
תיעוד מצב קיים

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

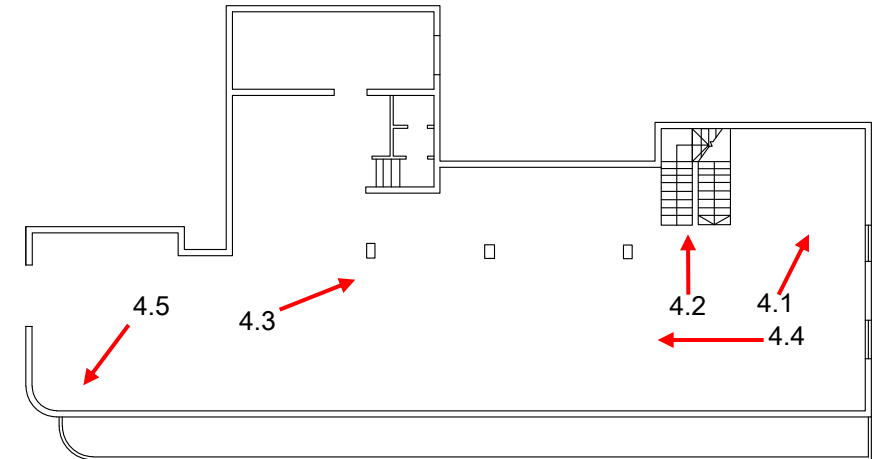
3.4. תיעוד צילומי מצב קיים – פנים המבנה

4.2 דלת כניסה לגרם המדרגות

4.1 חדרי הלבשה בפנים המבנה שמשמש היום חנות בגדים

4.2 חלון הראווה של החנות במרכז התמונה הקיר הפינתי של המבנה

4.1 מבט לכיוון היציאה, מימין עמודי בטון משמאל חזית שנאטמה

4.1 מבט פנימה עמודי בטון קונסט' משמאל

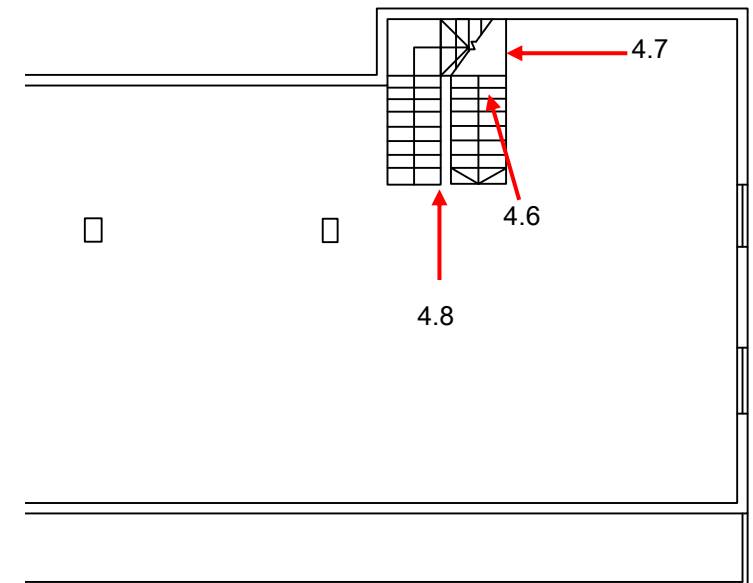
3.4. תיעוד צילומי מצב קיים – פנים המבנה

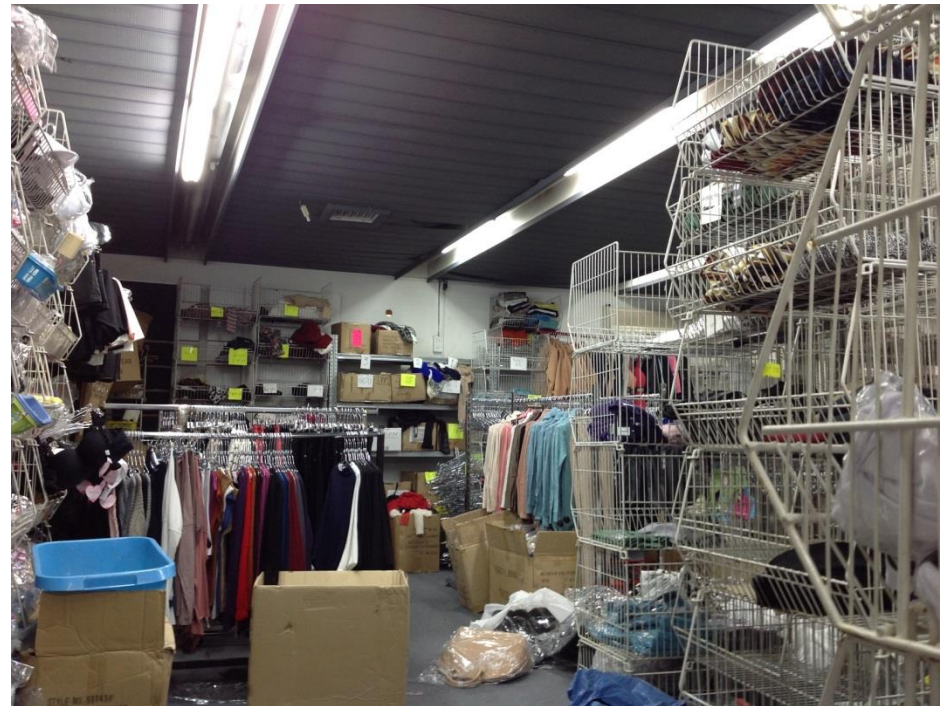
4.7 גרם המדרגות

4.6 מעקה עץ בחדר המדרגות המוביל לקומה השניה

4.10 מרצפות טרצו באזור המחסן

4.9 מחסן החנות בחלק העליון של האזור הצפוני

4.8 גרם המדרגות במבט על

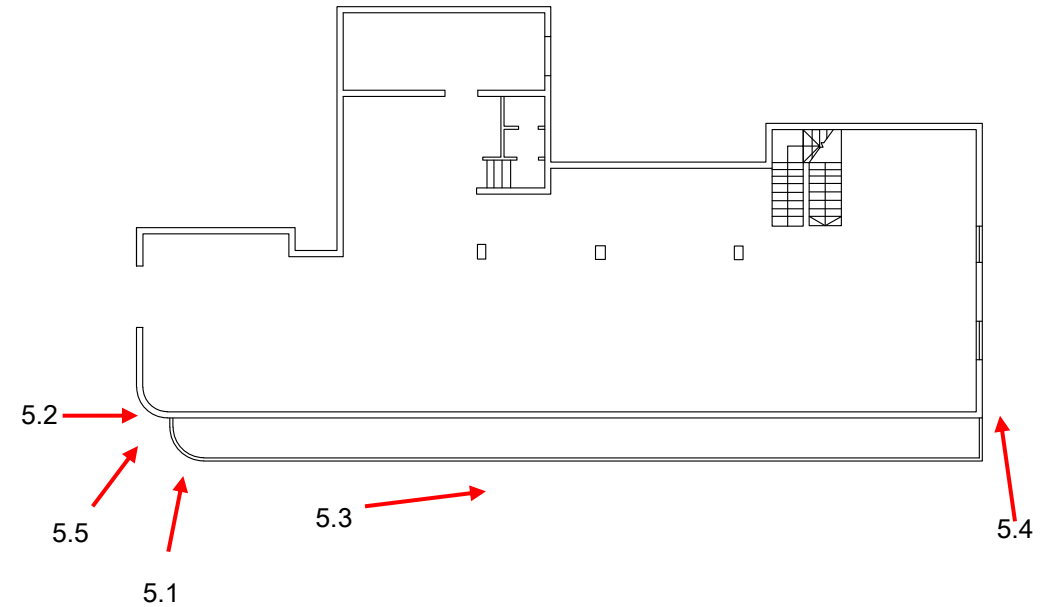
3.5. תיעוד צילומי מצב קיים - פרטים

5.2 שארית מרפסת הבטון

5.1 שארית מרפסת הבטון בעלת חיפוי האבן שנוסף מאוחר יותר

5.5 קרניז הבטון שמלווה את כל המבנה ותספותיו הראשונות

5.4 חלון בחזית הצפונית בעל מסגרת בטון גם היא הוספה בשנים מאוחרות יותר.

5.3 החזית המזרחית שנאטמה לאחר שינויים שנעשו במבנה בחלק העליון ניתן לראות את קרניז הבטון

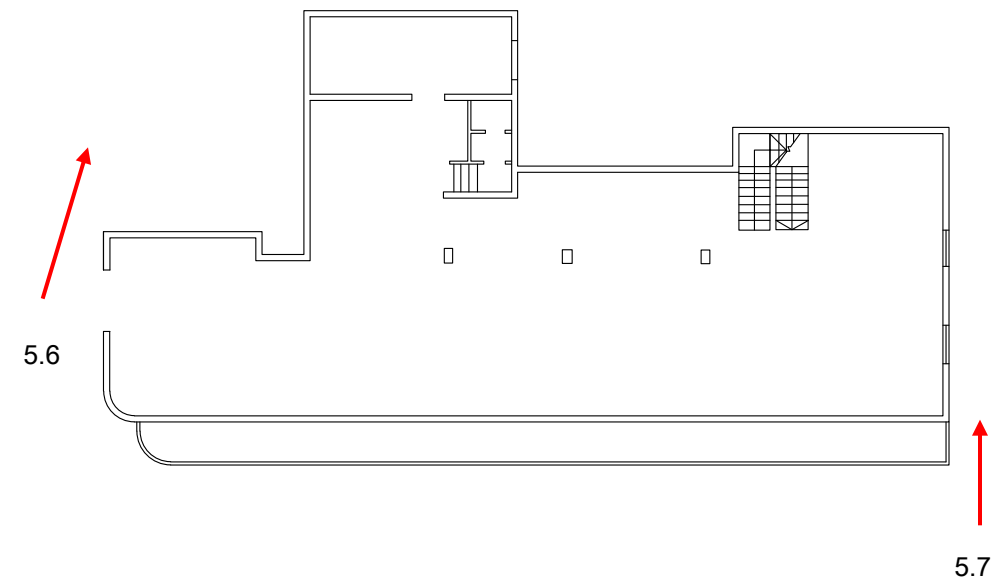
3.5. תיעוד צילומי מצב קיים - פרטים

5.7 מדרגות המובילות לחלק
האחורי

5.6 הקרניז ממשיד לאורך החזית הדרומית בתוספות המבנה בחומרים
שונים ובשינויי גובה ומרחק

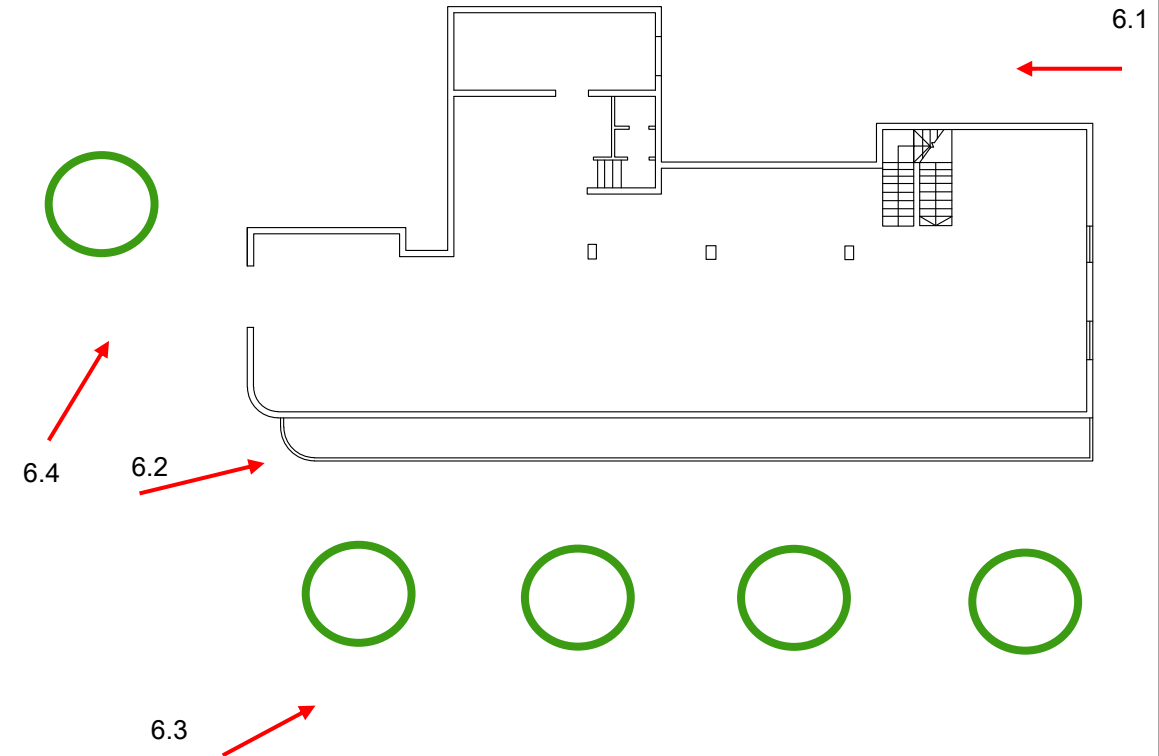
3.6. תיעוד צילומי מצב קיים – חצר המבנה

6.1 שטח פתוח בחלקו המערבי של המבנה.

6.2 גדר מצופה אבן, לשעבר מרפסת הבטון של בית הקפה, עליה צמחיה שוטה.

6.4 המשך שדרת הפיקוסים גם לאורך רחוב ויצמן.

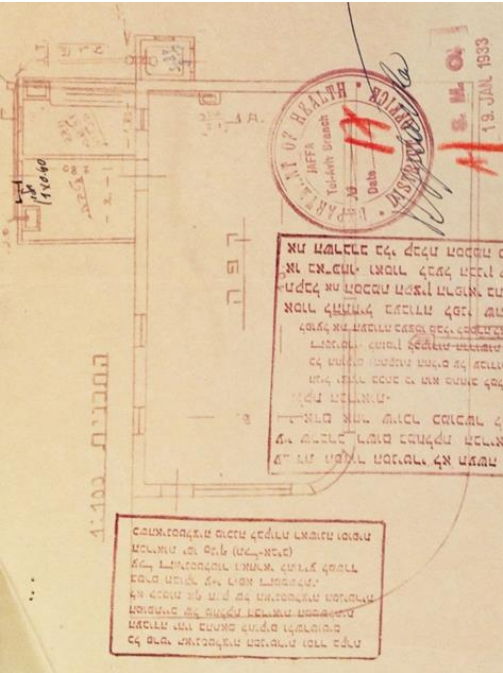

6.3 ארבעה עצי פיקוס בחזית המזרחית של המבנה. העצים ממשיכים לאורך רחוב רוטשילד ואופייניים לרחובות נוספים בכפר סבא.

3.7. שינויים במבנה ושלבי התפתחות

נבנה בשנת 1932, כבית קפה. בעת הקמתו המבנה כלל חלל אחד ששימש כבית הקפה. בשנת 1933 נבנה מטבח הכולל חדר שטיפת כלים והתווסף תא שירותים. לאחר הקמת בית הקפה נבנית מרפסת בצידו המזרחי, המאפשרת מקום ישיבה נוסף.

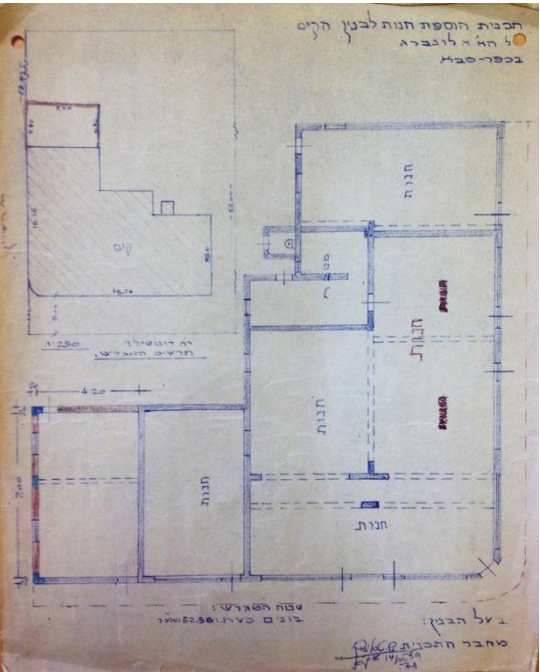

תכנית סניטארית 'קפה פידלר',
שנת 1933, ארכיון עיריית כפר
סבא

עד שנת 1939 הורחב שטח בית הקפה מכיוון צפון ומערב, שטחו של בית הקפה גדל וישנה חלוקה פנימית בחלל. בשנת 1939 נבנה חדר נוסף בצידו המערבי של הבניין. חלק מהחללים שנבנו בין 1933 ל1939 משמשים למסחר ואינם חלק משטח בית הקפה.

בשנת 1956 מתבצעת חלוקה פנימית של החלל ששימש עד אותם ימים כבית הקפה, לטובת חנויות בחלק הדרומי והצפוני של המבנה. בנוסף נבנים שלושה תאי שירותים בפינה הצפון מערבית.

בשנת 1958 נסגר 'קפה פידלר' ובמקומו נפתח במקום סניף 'בנק דיסקונט לישראל בע"מ'. השינויים במבנה בין 1956 ל1958 כללו הרחבה בצידו המערבי. בשנת 1958 הקירות הפנימיים ששימשו להפרדה בין בית הקפה, מהחנויות לצדדיו מבוטלים, נעשית חלוקה חדשה – משרד בפינה הדרום מזרחית וחדר בפינה המערבית. החלונות הגדולים בצידו המזרחי נסגרים.

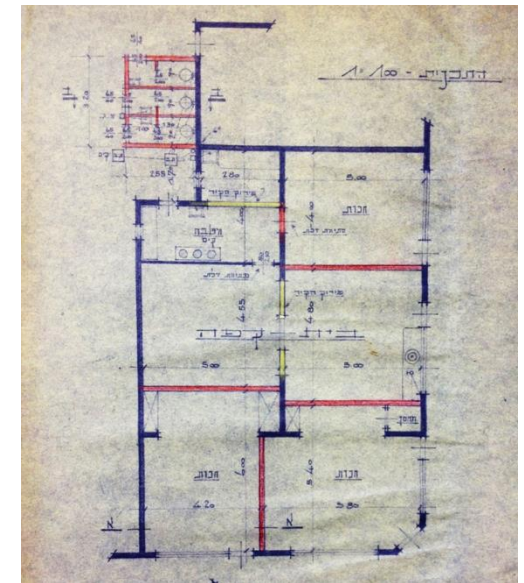

תכנית 'קפה פידלר', שנת 1939,
עיריית כפר סבא

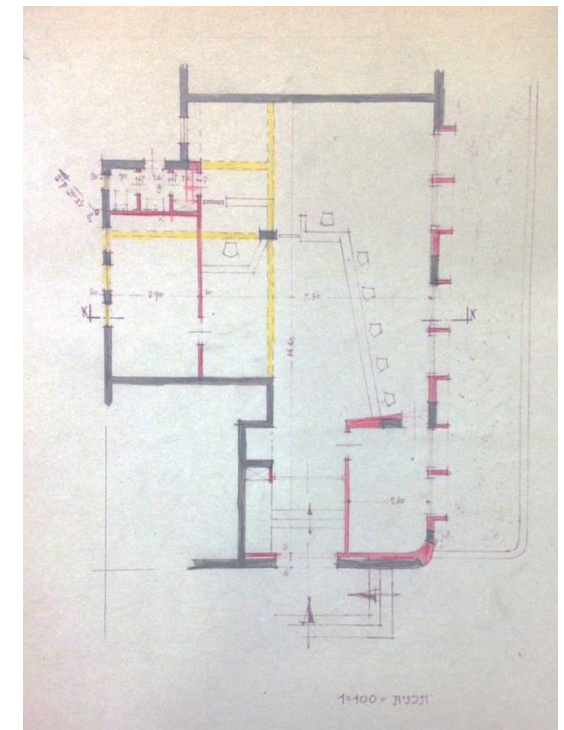
3.7. שינויים במבנה ושלבי התפתחות

בשנת 1956 מתבצעת חלוקה פנימית של החלל ששימש עד אותם ימים כבית הקפה, את חלקו הדרומי והצפוני של המבנה תופסות חנויות. בינהן בית הקפה. בנוסף נבנים שלושה תאי שירותים בפינה הצפון מערבית.

תכנית 'קפה פידלר', שנת 1956,
עיריית כפר סבא

בשנת 1958 נסגר 'קפה פידלר' ובמקומו נפתח במקום סניף 'בנק דיסקונט לישראל בע"מ'. השינויים במבנה בין 1956 ל-1958 כללו הרחבה בצידו המערבי. בשנת 1958 הקירות הפנימיים ששימשו להפרדה בין בית הקפה, מהחנויות לצדדיו מבוטלים, נעשית חלוקה חדשה – משרד בפינה הדרום מזרחית וחדר בפינה המערבית. הכניסות והחלונות הגדולים בחזית המזרחית של המבנה נאטמים ונשארים חלונות קטנים יותר.

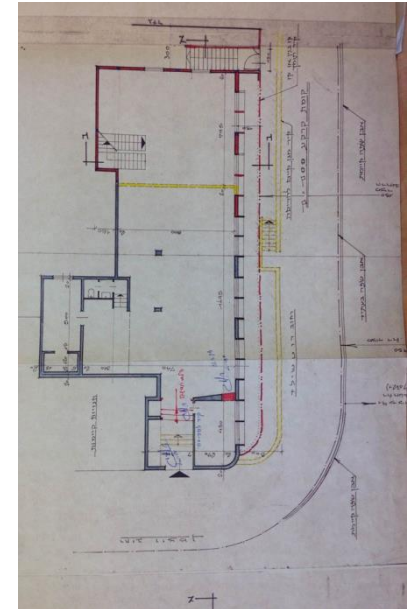

תכנית 'קפה פידלר', שנת 1958,
עיריית כפר סבא

3.7. שינויים במבנה ושלבי התפתחות

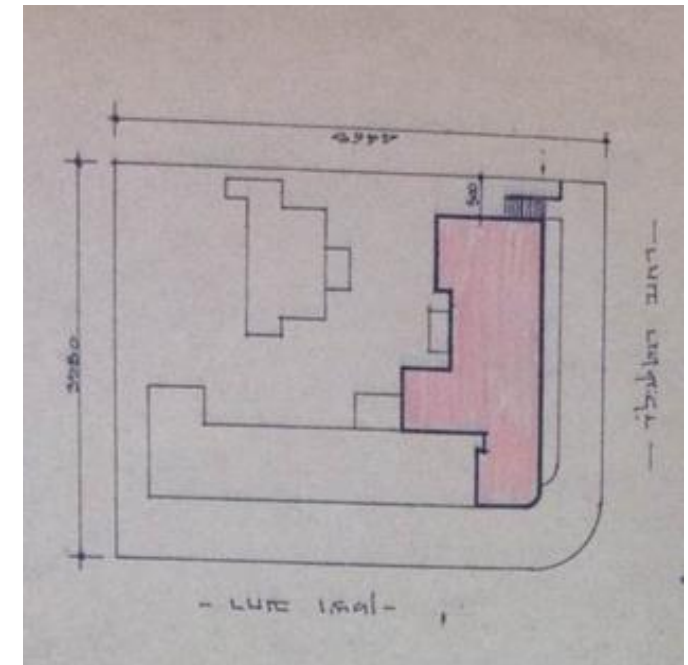
בשנת 1974 נבנית תוספת לבנק הקיים בצידו הצפוני של המבנה, התוספת כוללת קומת מרתף, הרחבת קומת הקרקע ובניית קומה נוספת, גדולה משטח ההרחבה. המרפסת הקיימת קטנה בחצי לטובת הגדלת שטח המדרכה ברח' רוטשילד, ממזרח.

תכנית 'בנק דיסקונט לישראל בע"מ',
שנת 1974, עיריית כפר סבא

כיום פעילה בשטח המבנה חנות בגדים, קומת המרתף משמשת למשרדים השייכים לחנות, והקומה העליונה כמחסן סחורה, החזית המזרחית, הפונה לרח' רוטשילד נאטמה כולה, מלבד חלון ראויה בפינת הרחובות ויצמן רוטשילד, פינה הדרום מזרחית.

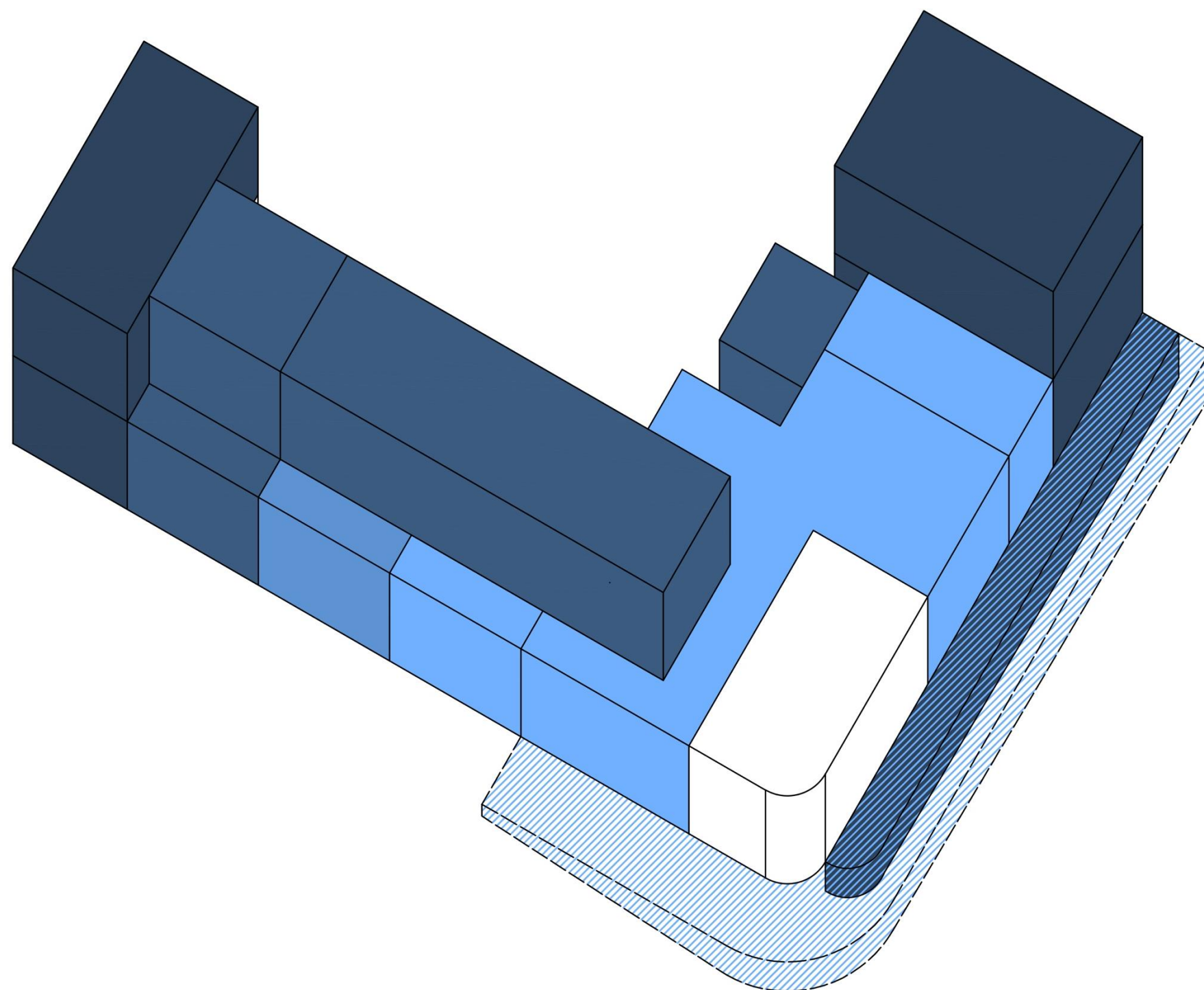
שטח בית הקפה המקורי, אותו בחרנו לחקור משמש למטרות מסחר משך כל תקופות המבנה. לצד השינויים בשטח בית הקפה המקורי, מתבצעת בניה נוספת במגרש, בחזית הדרומית מתבצעות תוספות בניה, אשר במרוצת השנים יתרחבו לאורך כל המגרש ממזרח למערב. שטח זה משמש למסחר בקומת הרחוב, ומגורים בקומה העליונה. במגרש קיים צריף המשמש כמחסן.

תכנית מגרש חנות הבגדים 'פולגת'
שנת 1988, עיריית כפר סבא

אילוסטרציה של התפתחות המבנה (בכל שטח החלקה) לאורך שנותיו

מקרא

- מבנה היסטורי - 1932
- תוספות עד 1939
- תוספות בשנת 1939
- תוספות בתקופה 1939-1956
- תוספות בתקופה 1956-1974
- בנוי
- שונה/הוסר

4. תיעוד אדריכלי מצב קיים

עמוד
81

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 3
תיעוד מצב קיים

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

5. תיעוד אדריכלי מצב מקורי משוחזר

מקור : ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק
תיעוד אדריכלי מצב
מקורי משוחזר

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

6. פרטים ארכיטקטוניים

ימי כפר סבא, דן גלעד, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק
פרטים
ארכיטקטוניים

ירון זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

6. פרטים ארכיטקטוניים

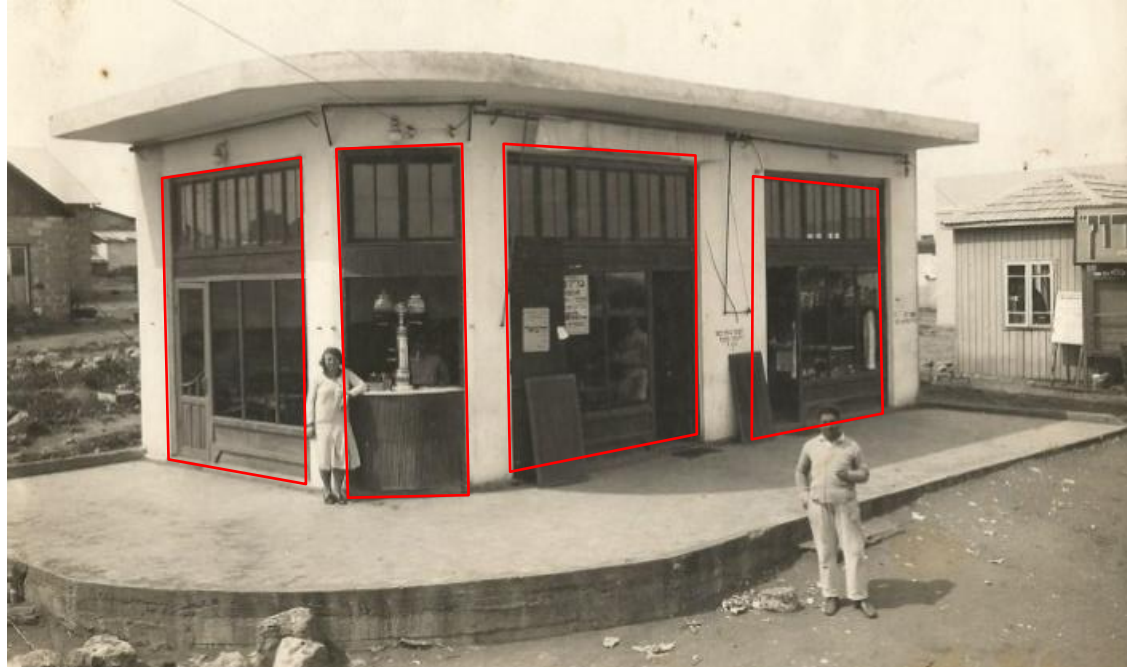
קטלוג פרטים ארכיטקטוניים

1. פרטי בניה - קרניז

מקור: ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.

2-3. פרטי נגרות – חלון ראווה, דלפק פינתי

4. פרטי מסגרות – מעקה מרפסת

מקור: ימי כפר סבא, דן גלעדי,
הוצאת ספרים אריאל, ירושלים.

7. סקר צמחיה וסביבת אתר

צמחיה בקרבת האתר

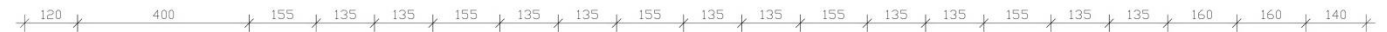
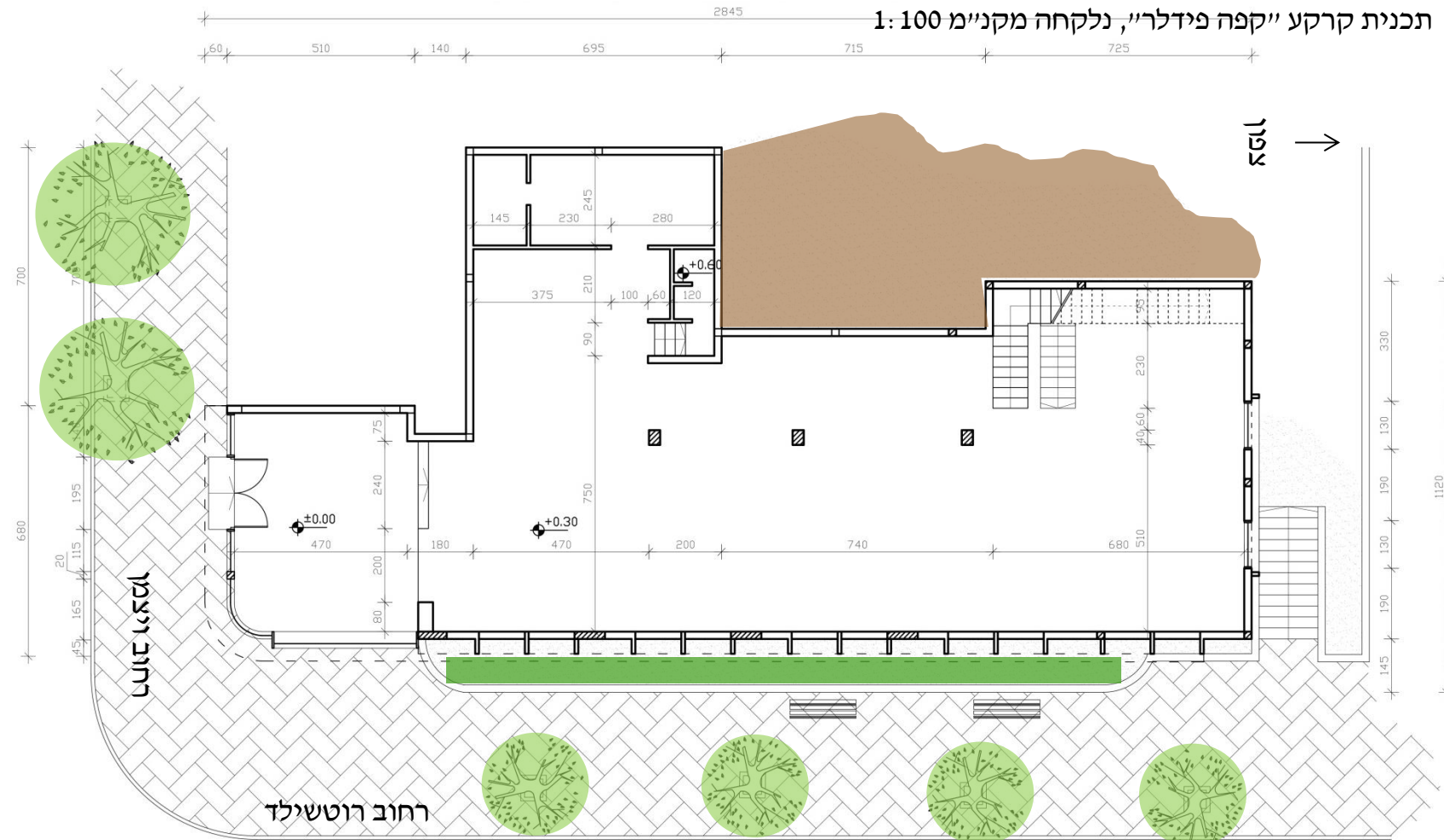
לאורך החזית שפונה לרחוב רוטשילד (מזרח), נטועים ארבעה עצי פיקוס, ולאורך החזית שפונה לכיוון ויצמן (דרום) נטועים שני עצי פיקוס. עצים אלו מהווים חלק משדרה ארוכה יותר של פיקוסים הנטועים לאורך הרחובות הנ"ל.

נטיעה של מיני פיקוסים בהיקפים משמעותיים בעיר כפר סבא מתוארכת לשנים 1941-1942, תקופה בה החלה לפעול משתלה ייעודית בבית הספר 'אויסישקין'. הבחירה בעצי הפיקוס היא בשל צמיחתם המהירה והיותם בעלי נוף מצל. לפיכך, גילם המשוער של עצי הפיקוס הגדולים, דוגמאת אלו בשדרות רוטשילד, הרצל ורחובות מרכזיים נוספים בעיר, הינם כ - 70 שנים.

בנוסף לעצי השדרה, בין חומת האבן לבין קיר המבנה בצידו המזרחי (רחוב רוטשילד) ישנו עשב שוטה.

בחלקו המערבי של המבנה, ישנו שטח פתוח אשר אינו מטופח.

תכנית קרקע "קפה פידלר", נלקחה מקנ"מ 1:100

7.2 שטח פתוח בחלקו המערבי של המבנה.

7.1 חזית רחוב רוטשילד, ארבעה עצי פיקוס.

עמוד
101

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק 7
סקר צמחיה
וסביבת אתר

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

8. טכנולוגיות בנייה

מסד הבניין

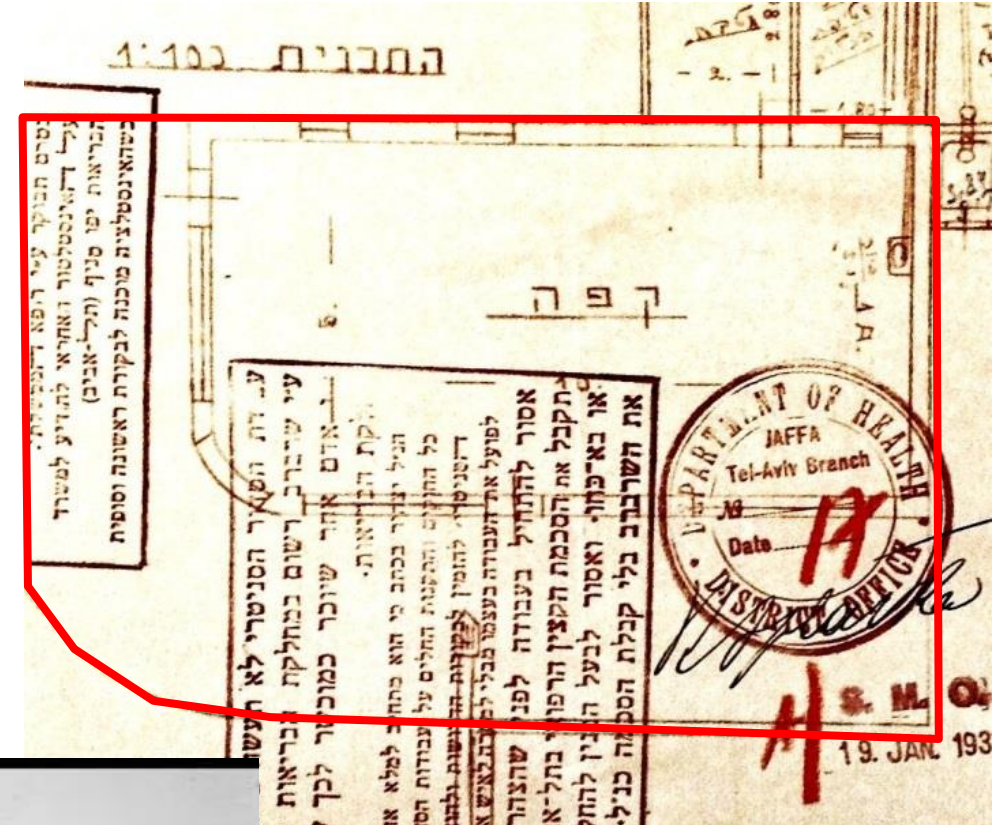
מסד הבניין עשוי מבטון ומוגבה מעל גובה פני הקרקע במקור. בשנים שלאחר הקמת בית הקפה שימש המסד כמרפסת ישיבה מחוץ לבית הקפה. בשנות ה-30 נערכו עבודות תשתית בצומת הרחובות השרון-רוטשילד (כיום ויצמן-רוטשילד) להקמת הכיכר הראשונה. במסגרת עבודות אלו בוצעה חפירה בצומת הרחובות אשר הביאה לירידה במפלס הרחוב, במהלכה נחשף חלק גדול ממסד המבנה, ובנוסף נבנה גרם מדרגות המוביל לבית הקפה.

מקור: ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.

מקור: ימי כפר סבא, דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים.

מקור: אוסף התצלומים הלאומי.

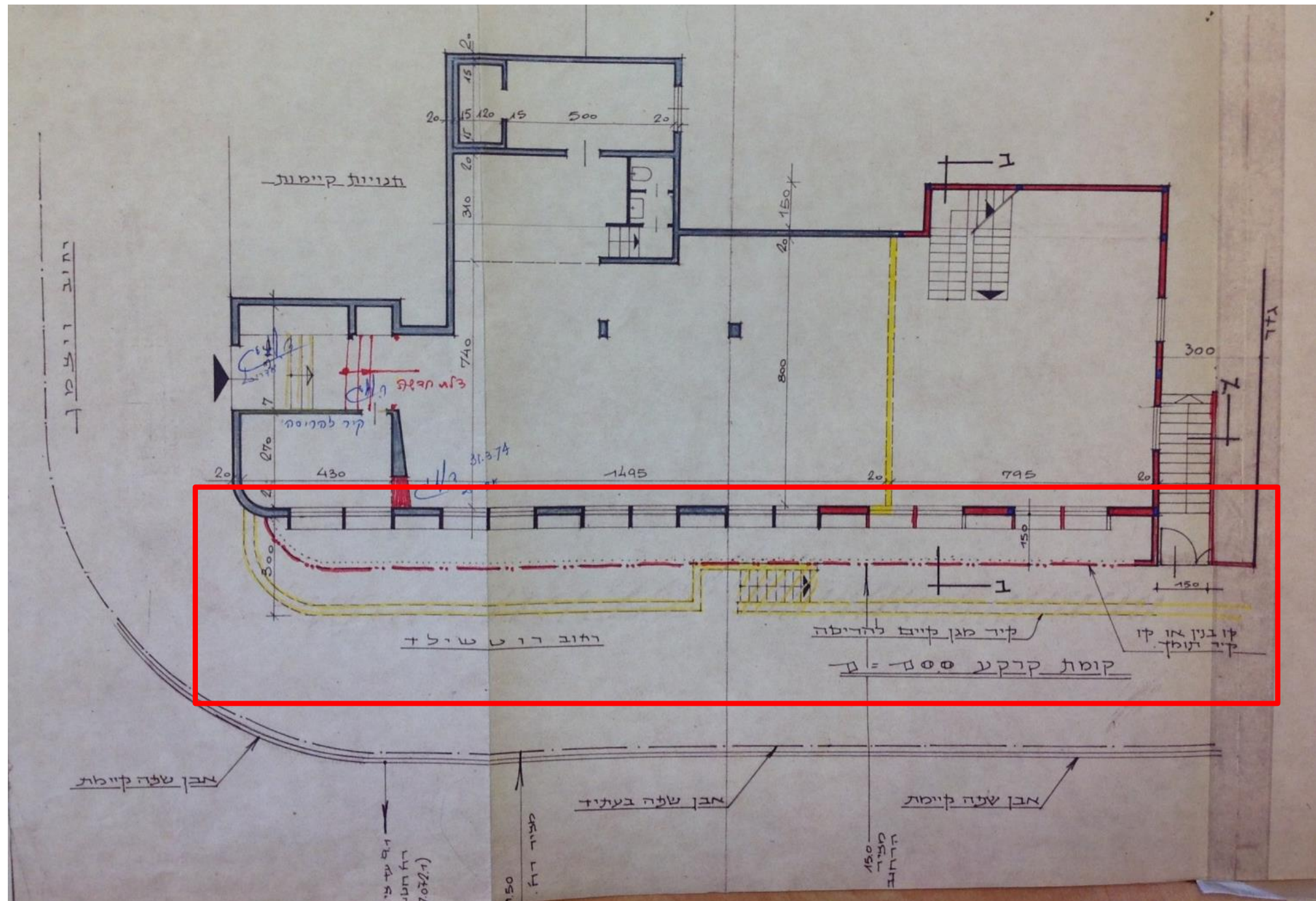
מקור: אוסף התצלומים הלאומי.

8. טכנולוגיות בנייה

מסד הבניין

בתכנית משנת 1974, כאשר המבנה בבעלות "בנק דיסקונט", מתבצע צמצום של מסד המבנה לאורך רחוב רוטשילד, לצורך שיפור נראות הרחוב והרחבת המדרכה. להערכתנו, צמצום המסד לאורך רחוב ויצמן נעשה עוד קודם לכן, עם התפתחות הכיכר וסלילת הכביש בשנות ה-30 ובתחילת שנות ה-40.

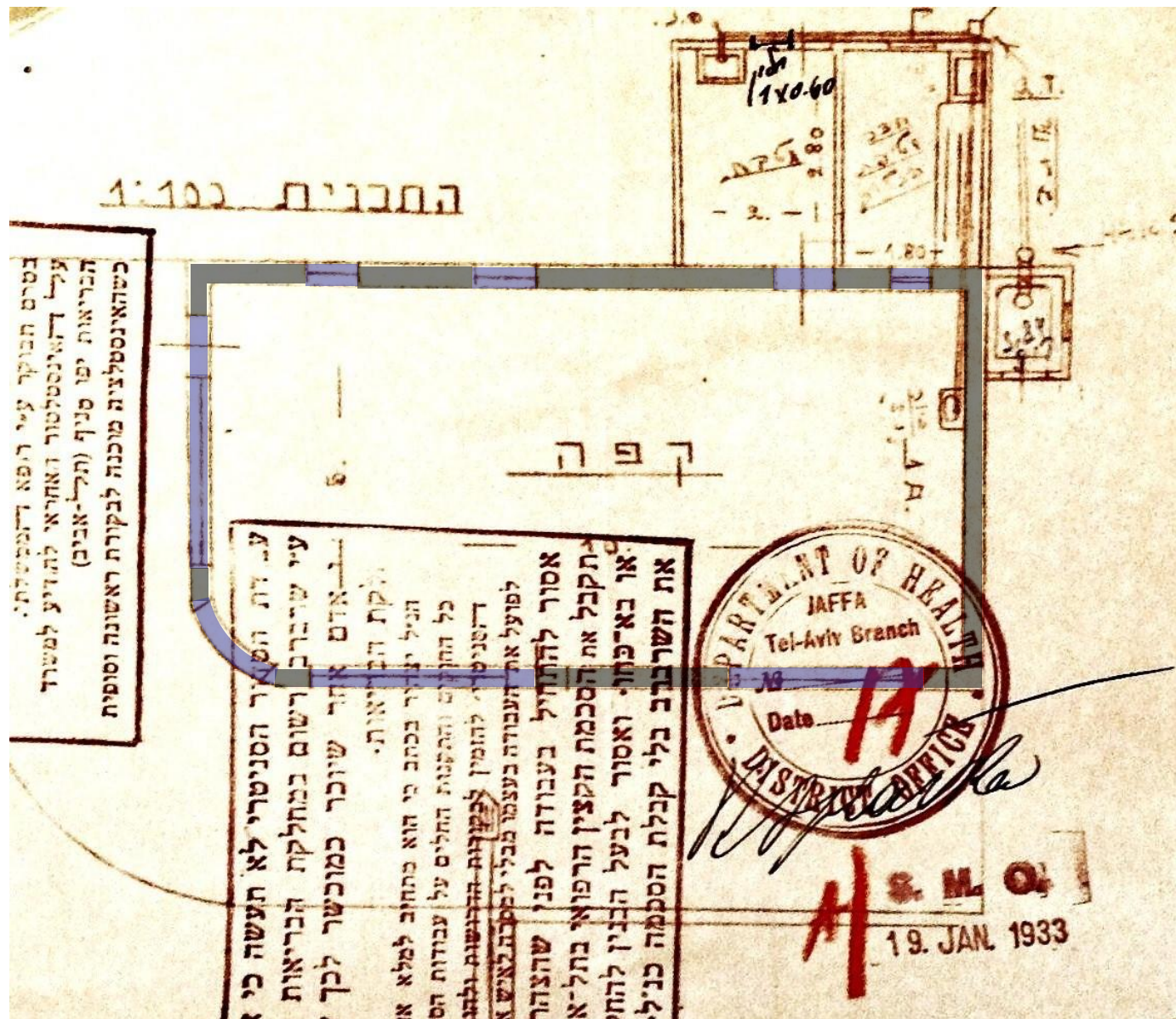
8. טכנולוגיות בנייה

יסודות וקירות

מהתבוננות בתכנית המתועדת הראשונה של המבנה, ניתן לשער בסבירות גבוהה שקומת המסד מהווה יסוד מסוג "רפסודה" עבור המבנה. קירות המבנה הם קירות מילואה עשויים מקורות ועמודים מבטון, וביניהם פתחים עשויים ממסגרות עץ וזכוכית.

טיח

במקור, קירות הבטון מחופים בטיח סיד לבן וחלק.

פתח
קיר

מקור: אוסף התצלומים הלאומי.

8. טכנולוגיות בנייה

פתחים – חלונות ודלתות

החלונות והדלתות במבנה המקורי היו עשויים ממסגות עץ וזכוכית ומשובצות בין עמודי הבטון. שלושה פתחים בעלי מבנה זהה – בחלקו העליון של הפתח חלוקה משנית לשישה חלונות, בחלקו המרכזי והתחתון של הפתח חלון ראוה גדול בחלוקה משנית לשלושה חלקים, ולצידו דלת כניסה. דלת הכניסה ומסגרות החלונות בעלות עיטור גיאומטרי מינימליסטי, וחלוקות משניות אשר מדגישות את ההיררכיה בין הקווים האופקיים לקווים האנכיים במבנה. פתח נוסף בפינה המעוגלת של המבנה, בחלקו העליון חלונות, ובחלקו המרכזי והתחתון דלפק ועליו ברז למזיגת בירה. (ראה גם בפרק "פרטים").

מקור: ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.

8.1 פינת הרחובות רוטשילד-ויצמן

- בעקבות השינויים הרבים שעבר המבנה המקורי, השתנו גם פתחי המבנה מספר פעמים. שינויים בחזית המזרחית- בהתבסס על תמונה היסטוריות מס' 1,2 ניתן לשער שחלונות העץ המקוריים של המבנה הועתקו צפונה, אל פתח קיים ואל תוספת בנייה מאוחרת יותר. המפתח המקורי, הדרומי ביותר, הצטמצם והותקנה בו מסגרת עץ מתקופה זו.

בשנת 1958 המבנה עבר לבעלות 'בנק דיסקונט', החלונות בפאה המזרחית (לרחוב רוטשילד) צומצמו, בוצעה חלוקה של הקיר אשר בולטת כלפי חוץ בצורת זיזים.

כיום פתחים אלו חסומים ואין חלונות כלל בחזית המזרחית, מלבד חלון ראוה גדול סמוך לפינת הרחובות רוטשילד-ויצמן. מיקום הפתח בפינה המעוגלת נשמר, ומשמש אף הוא כחלון ראוה. הפתח לכיוון דרום (רחוב ויצמן) משמש כדלת הכניסה לחנות.

8. טכנולוגיות בנייה

גג המבנה, מרזבים וניקוז, קרניז

גג המבנה הוא גג שטוח. בהיעדר תכניות המציינות זאת בצורה מפורשת, להערכתנו הגג משופע כלפי חלקו האחורי של בית הקפה, לכיוון מערב, ישנה תעלת ניקוז בצמוד לקצה המערבי של הגג ו מרזב חיצוני לצורך הרחקת המים מגג המבנה.

לאורך היקפו של המבנה כולו ישנו קרניז בטון מודרני, המאפיין את סגנון הבניה הבינלאומי. הקרניז מדגיש את הקווים האופקיים של המבנה, ומהווה אמצעי הצללה מעל לחלונות המבנה. הקרניז הינו האלמנט היחיד שנותר ללא שינוי (למעט צביעה בצבע שאינו תואם את צבע המקור) מאז הקמת המבנה ועד לימים אלו.

מקור: ארכיון עיריית כפר סבא – אוסף פרטי של משפ' לוינברג.

9. מפגעי המבנה

חזית מזרחית, מבט מכיוון רחוב רוטשילד

ארונות תקשורת

צמחיה גבוהה

מזגנים, צינורות

קילוף טיח

שילוט

תריסים שבורים, חלונות חסומים

פיח

גגונים, סככות

דפי מידע היסטוריים

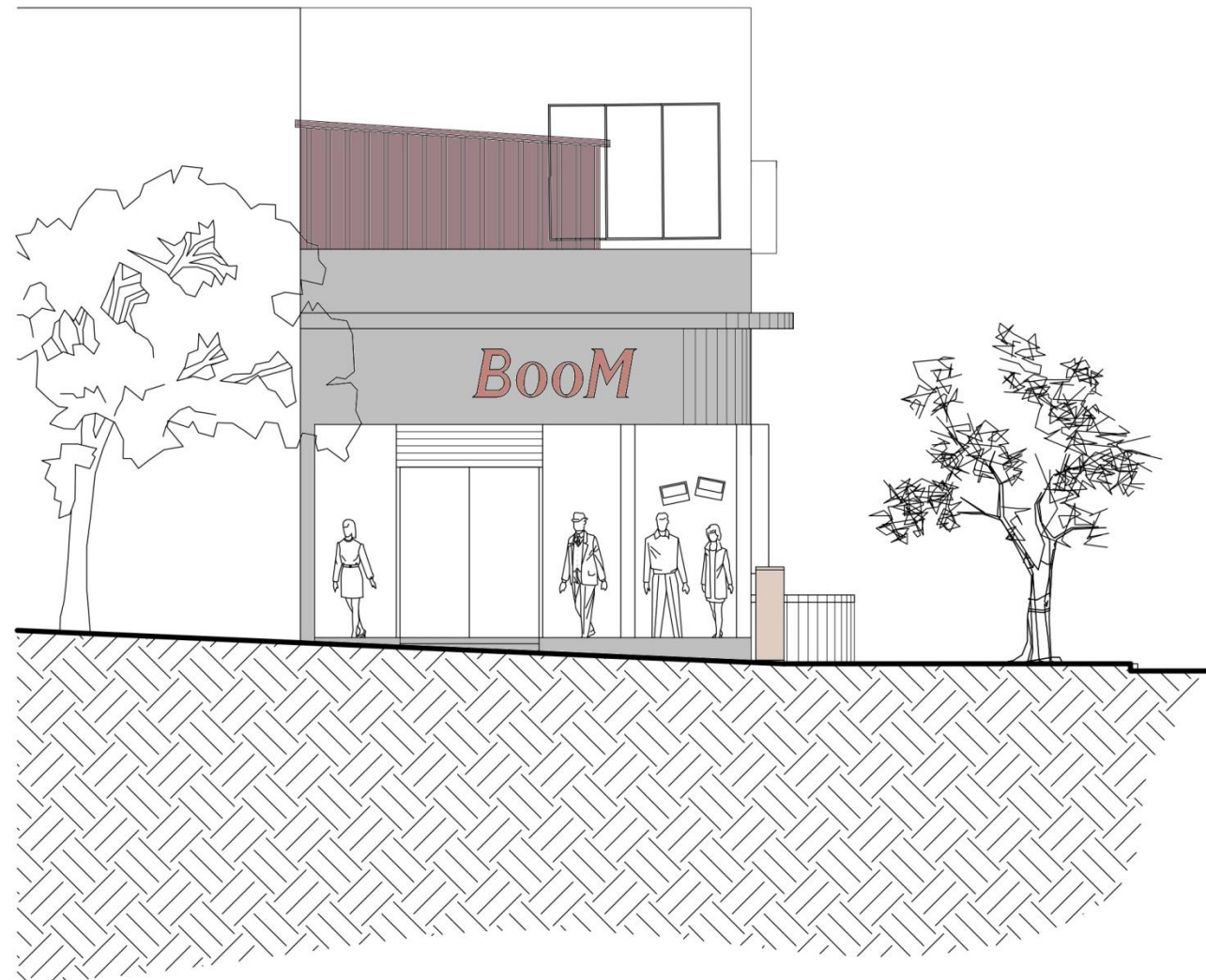

צביעה שאינה תואמת את צבע המקור

9. מפגעי המבנה

חזית דרומית, מבט מכיוון רחוב ויצמן

מזגנים, צינורות

צמחיה גבוהה

ארונות תקשורת

תריסים שבורים, חלונות חסומים

שילוט

קילוף טיח

דפי מידע היסטוריים

גגונים, סככות

פיח

צביעה שאינה תואמת את צבע המקור

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק 9
מפגעי המבנה

שם התכנית

פברואר
2014

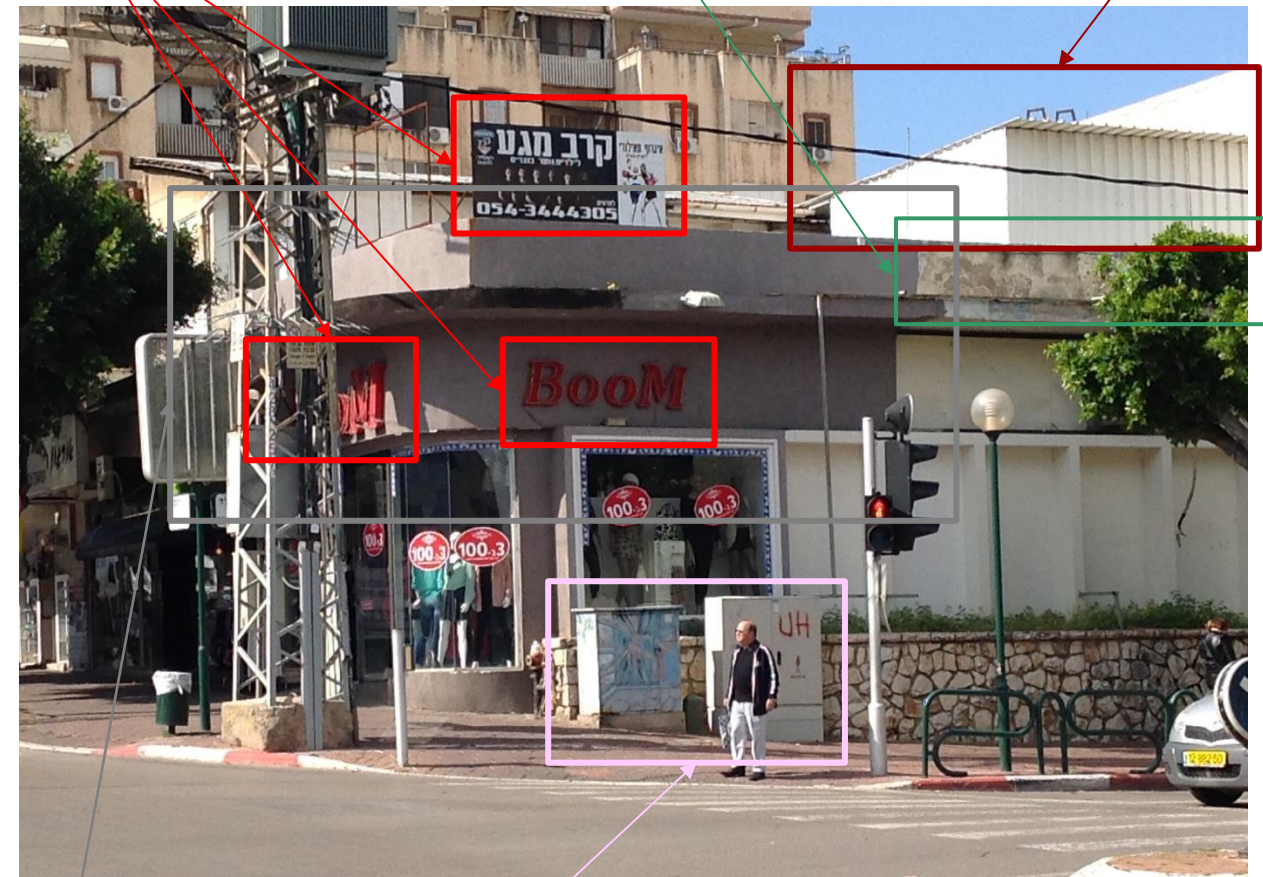
עמוד
108

9. מפגעי המבנה

תיעוד מפגעי המבנה בצילומים ותקריבים

9.2 תקריב לשילוט ולאזוור בו הצביעה אינה תואמת את צבע המקור

9.1 פינת הרחובות ויצמן-רוטשילד

צביעה שאינה תואמת את צבע המקור

ארונות תקשורת

9. מפגעי המבנה

מבנה ארעי, סככה

קילוף טיח

פיח

חלונות שאינם מקוריים, פתחים חסומים ותריסים שבורים

ארונות תקשורת

דפי מידע היסטוריים

9.3 חזית מזרחית, רחוב רוטשילד

9.4 תקריב לדפי המידע ההיסטוריים

עמוד
110

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק
מפגעי המבנה

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

10. שאלות פתוחות

- זהותו של האדריכל המקורי של המבנה נותרה לא ידועה.
ידוע שמבנה בית הקפה נבנה על ידי דויד לוינברג, מתושביה הראשונים של כפר סבא, ולימים המוכתר הראשון של העיר. דוד בנה את בית הקפה בשנת 1932 לבקשת אישתו לאה. עם זאת, זהותו של האדריכל המקורי אינה ידועה.
- שינויים במפלס הרחובות רוטשילד-ויצמן והשפעתם על מפלס המבנה.
תהליכי פיתוח התשתיות בעיר כפר סבא השפיעו על גובהו של מפלס צומת הרחובות ויצמן-רושילד. בצילומים מסוף שנות ה-30 ניתן לראות את אירועי חנוכת הכביש הסלול וכיכר המושבה, וכן את הירידה בגובה מפלס הקרקע ברחוב רוטשילד. שינויים אלו הובילו להוספת גרם מדרגות שמוביל למרפסת בית הקפה. בתכניות משנות ה-70, כאשר במבנה פעל 'בנק דיסקונט', ישנם שינויים נוספים ביחס בין המבנה לרחוב, ביניהם צמצום מסד המבנה, ככל הנראה לצורך הרחבת המדרכה. להערכתנו צמצום מסד המבנה, איזורי הישיבה על מרפסת בית הקפה, היווה תנאי לתוספות הבניה שבוצעו באותן שנים לטובת פעילות הבנק.
כמו כן, לא ידועה השנה בה צומצם מסד המבנה בחלק שפונה לרחוב ויצמן. להערכתנו הצמצום בוצע גם הוא עקב סלילת רחוב ויצמן ובסמוך להקמת כיכר המושבה. התפתחות האירועים שמפורטים לעיל הינם בגדר השערות בלבד, לא נמצאו מסמכים המעידים על כך באופן מפורש.
- שינוי במפלס פנים המבנה
בתוכנית שינויים במבנה לטובת הקמת סניף 'בנק דיסקונט', משנת 1958, ניתן ללמוד לראשונה על שינוי בגובה רצפת פנים המבנה. בתוכנית מופיעות שלוש מדרגות המבדילות בין גובה הרצפה בחלקו הדרומי לבין חלקו הצפוני של המבנה. השינוי במפלסים מתקיים במבנה עד היום. בהסתמך על תמונות מתקופות שונות של הכניסה למבנה מכיוון רח' ויצמן ומידע על מסד המבנה המקורי אנו מסיקים שמפלס הרצפה עלה בכ-45 ס"מ בין השנים 1956-1958, התאריך המדויק ומטרת ההגבה לא ידועה.
- מיקומם המדויק של עמודים תומכים
בהעדר תכנית קונסטרוקטיבית של המבנה המקורי, ניתן רק להסיק, ע"פ שיטת הבניה ומיקומם של הפתחים, על מיקומם המדויק של עמודים נושאים בתוך קירות המבנה.
מיקומם המדויק של עמודים נושאים בתוספות בניה שנבנו לאחר שנת 1974 ידועים לנו מאחר והם מופיעים בתכניות מהשנה הנ"ל. נעשתה הבחנה בתכנית המצב הקיים בין עמודים שמיקומם ידוע לבין עמודים נושאים מקוריים שמיקומם אינו ודאי.

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק
שאלות פתוחות

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
111

10. שאלות פתוחות

- היעדר מידע על פרטים פנימיים מקוריים של המבנה.
במהלך תיעוד המבנה, אותרו צילומים רבים שמתארים את מבנה בית הקפה לאורך השנים בהן פעל. מן הצילומים והתכניות האדריכליות אנו למדים על התפתחות המבנה, אולם החומר המצוי בידנו מתאר בעיקר את בית הקפה כפי שנראה מבחוץ. מתוך צילומים בודדים ניתן ללמוד על פרטי מבנה, ביניהם מעקה המרפסת, מסגרות העץ של החלונות המקוריים וקרניז הבטון. עם זאת חסרים פרטים רבים לגבי פנים המבנה - הריצוף המקורי, הריהוט ומיקומו בחלל בית הקפה, אמצעי התאורה במקום, מיקומו של דלפק המשקאות ואלמנטים נוספים בפנים המבנה.
- העידר תכנית גגות, פרטי מרזבים ואופן ניקוז המים מגג המבנה.
התכנית המתועדת הראשונה של המבנה הינה משנת 1933, מדובר בתכנית הקרקע הקיימת, המוקדמת ביותר של בית הקפה. תכנית זו, וגם התכניות המאוחרות יותר שמצויות בידנו, אינן מכילות את פרטי הניקוז של המים מגג המבנה. בתצורה המקורית של המבנה, אנו מעריכים שהגג היה משופע לכיוון צפון, לחלקו האחורי של בית הקפה, והיה מרזב חיצוני לצורך הרחקת המים מגג המבנה.

11. הערכת האתר

ערך אורבאני - סמלי

בית הקפה הוקם בשנות ה-30 כחלק מהתפתחות הרחוב המסחרי לאורך דרך השרון, כיום רחוב ויצמן. הרחוב הכיל בתי עסק ובתי מלאכה והיווה ציר תנועה מרכזי המחבר בין תל אביב לחיפה. בסוף שנות השלושים הוקמה בצומת הרחובות השרון ורוטשילד כיכר העיר הראשונה, דימויה של הכיכר היה כמוקד העיר, וחלק בלתי נפרד מהווייה שלה היה בית הקפה "קפה-פידלר". בבית הקפה נהגו לערוך ערבי ריקודים, נשפים, ימי הולדת, מסיבות נישואין וחגיגות משפחתיות של בני המושבה. סביב הכיכר העירונית נערכו טקסים רבים, תהלוכות ואף הפגנות. צילומים המתעדים אירועים אלו, מראים בבירור את מרכזיותו של בית הקפה בהווי המושבה בתקופה זו. בנוסף, בשנים בהם עוד לא היו טלפונים בבתי הפרטיים במושבה, הותקן טלפון בבית הקפה, דרכו התקבלו הודעות משמחות ועצובות. הטלפון היווה מוקד משיכה נוסף אל עבר בית הקפה ומדגיש את חשיבותו.

מקור: אוסף התצלומים הלאומי.

מקור: אוסף התצלומים הלאומי.

ערך היסטורי תיעודי

מיקומו המרכזי של בית הקפה, על הציר המחבר בין תל אביב לחיפה, היווה מעין תחנת התרעננות עבור חברי ה"הגנה" וכלל הנוסעים צפונה במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט, המרד הערבי הגדול (1936-1939).

בית הקפה שימש גם כמקום מפגש לחיילים הבריטיים ולשוטרים. בהגיעם לבית הקפה, זכו הבריטים למנות גדושות של בירה מידי של פידלר, בזמן שבמקום רחשה פעילות סמויה של איסוף ידיעות עבור הישוב העברי, אותה ריכוז דוד לוונברג.

אירועים הוסיטוריים נוספים שצוינו בבית הקפה: הפגנות למען עבודה עברית בשנות ה-30; טקס חניכת כיכר העיר הראשונה בכפר סבא; טקס חנוכת מכללת בית ברל; הכרזת האומות המאוחדות על הקמת מדינה יהודית!

ערך אדריכלי – אסטתי

מבנה בית הקפה נבנה בשנות השלושים בסגנון הבינלאומי אשר אפיין את הבנייה בארץ באותן שנים. מאפייני הסגנון, אשר לקוחים מהסגנון האירופאי-מודרני של המאה ה-20, קיבלו ביטוי מקומי במבנה בית הקפה, אשר מתייחס לאקלים החם בארץ – קרניז בטון אשר מהווה אמצעי הצללה על החלונות הרחבים. בנוסף, אחת התופעות הרווחות בבית הקפה של שנות ה-30 בארץ הייתה "הציאה אל הרחוב", ככל הנראה בהשראת המנהג האירופאי – ישיבה מחוץ למבנה בעונה החמה. ובהתאם, בשנים שלאחר מכן, הושמשה מרפסת ישיבה מחוץ למבנה בית הקפה. ערכיו האדריכליים והאסתטיים של בית הקפה אפיינו מאוד את התקופה בה הוא נבנה, את תנופת הבניה והמסחר של ההתיישבות בכפר סבא בפרט ושל היישוב היהודי ככלל. מבנה זה, יחד עם מבנים מעטים נוספים בכפר סבא, דוגמת "מלון השרון", בית ספר "אוישקין", "בניין הקיבוצים", אשר נבנו בסגנון הבניה הבינלאומי הינם בעלי ערך אדריכלי-היסטורי משמעותי.

11. הערכת האתר

המלצות והנחיות השימור המפורטות להלן הן בכדי להחזיר לבניין ולסביבתו את הערכים אשר באים לידי ביטוי במבנה ומפורטות למעלה. במרוצת השנים אבדו ערכיו המקוריים של מרכז העיר כפר סבא, וכך גם אלו של המבנה שהיווה חלק משמעותי בעיר. השינויים שעבר המבנה הביאו לפגיעה באופיו ובחשיבותו האורבנית וההיסטורית. במטרה להחזיר עטרה ליושנה למבנה ולמרכזה המיתולוגי של העיר כפר סבא, יש לשחזר את המבנה שהווה נקודת ציון בראשיתה של המושבה.

פרוגרמה

1. על מנת לשחזר את ערכיו של המבנה, ביניהם תחושת 'מרכז המושבה' של האזור, יש לשחזר, לצד האלמנטים האדריכליים, את יעוד המבנה המקורי - בית הקפה. יחד עם בית הקפה הסמוך, יהיה המקום למרכז מפגש אורבאני.
2. תוספת הבניה המאוחרת יותר, שאינה חלק מתוואי בית הקפה המקורי, תשמש את חנות הבגדים הפועלת במקום כיום.

סביבת המבנה

1. שחזור הכיכר במפגש הרח' ויצמן - רוטשילד כפי שהייתה כשהאזור סימל את מרכז המושבה.
2. שמירה על 'נקיון' החזיתות במכלול הכולל את המבנה. שילוט חנויות ופרסום יעשו באישור וללא פגיעה בחזית המבנה.
3. טיפול במפגעים דוגמת יח' מיזוג חשופות, פיח ועוד על גבי החזית הפונה אל עבר המרכז.

מעטפת מבנה בית הקפה

1. בתחומי הבניה המקורית של החזיתות הדרומית והמזרחית, הפונות לרחוב, ישוחזרו בהתאם למבנה המקורי הפתחים והפרטים האדריכליים כפי שנבנו בשנת 1932.
2. קצב הפתחים בחזיתות המבנה ישוחזר בהיותם מרכיב עיקרי במופע החזותי של בית הקפה המקורי.
- המשך השטח הבנוי, שאינו נכלל בתוואי הראשוני של המבנה (כפי שנבנה בשנת 1932), ישוחזר על ידי הגדלת מידות חלונות הראווה של המבנה, תוך כדי שמירה על הפרופורציות המקוריות, בכדי לשמר את קווי המתאר של המבנה המקורי. כלומר, השיחזור יעשה בהתאם לסגנון המבנה המקורי, אך יבדל ממנו בגודל הפתחים.
3. תשוחזר חלק מהמרפסת המיתולוגית בכיון רח' רוטשילד ע"י העתקת חומת האבן מזרחה ותוכשר לשימוש קהל בית הקפה.
4. יוסרו תוספות בניה שאינן תואמות את גובה גג המבנה המקורי. שימור המבנה בעל קומה אחת כפי שנבנה בשנות ה-30.
5. לא תורשה כל פגיעה בקרניז הקיים לאורכו של כל המבנה. ישוחזרו פרטי נגרות חלונות הראווה ופרזול מעקה המרפסת כפי שהופיעו במבנה המקורי.
6. שמירה על ניקיון החזיתות והסרתם של מפגעים. יש להשיב למבנה את חזותו האחידה המסמלת את הסגנון האדריכלי הבינלאומי בו נבנה.

פנים בית הקפה

1. שחזור נגרות הדלפק הפנימי בהתאם לדלפק המקורי שהופיע בפינת המבנה המעוגלת.

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

ירדן זגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

שם הפרק 11
הערכת האתר

שם התכנית

פברואר
2014

עמוד
114

11.1. הערכת אתר - הצעה לשחזור

פברואר
2014

שם התכנית

שם הפרק
הערכת האתר

ירדן דגן ©
עופר וסרמן
אנה דוידוביץ'

"קפה פידלר"
ויצמן 105
כפר סבא

12. מקורות

ספרים

- "כפר סבא תרס"ג – תשי"ג", בהוצאת המועצה המקומית כפר סבא, 1953
- "ימי כפר סבא", דן גלעדי, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים, 2011
- "70 שנה לכפר סבא", אנגל שלמה, הוצאת עיריית כפר סבא תשל"ג
- "אלפיים שנה בכפר סבא", יוסף קולודני, היסטוריה קרטוגרפיה

ארכיונים

- ספריית המפות בפקולטה לגיאוגרפיה - אוניברסיטת תל אביב
- עיריית כפר סבא, אגף הנדסה
- ארכיון כפר סבא
- המוזיאון הארכיאולוגי, כפר סבא
- עיריית כפר סבא, אגף איכות הסביבה, מחלקת גנים ונוף
- המרכז למיפוי ישראל

אתרי אינטרנט

- אוסף התצלומים הלאומי
- אתר עיריית כפר סבא
- אתר מנהל מקרקעי ישראל

